

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 195

Poznań, środa dnia 29 kwietnia 1931

Rok XXVI

Wciskanie się kapitału niemieckiego a walka ze sprzedawczością

Prasa oraz przedstawiciele parlamentarni obozu narodowego, zwalczając umowy z Niemcami, zwracali konsekwentnie uwagę na niebezpieczeństwo napływu do Polski nietylko obywateli niemieckich i niemieckich towarów, ale niemniej i przede wszystkim kapitału niemieckiego, który już dzisiaj znajduje drogi wciskania się do życia gospodarczego ziem polskich, a szczególnie zachodniopolskich, po wejściu zaś w życie traktatu handlowego z Niemcami rozwinię na Polskę pełną ofensywę.

Ze strony obozu rządowego odpowiada nam, że to „przesada“, a nie brakło i takich obrońców umów z Niemcami, którzy oznajmiali wręcz, że, przeciwnie, ziemie zachodnie będą z traktatu handlowego z Rzeszą największe odnosiły „korzyści“. Nie zakopotano się tylko o to, czy te korzyści materialne jednostek nie będą oznaczały materialnych, moralnych, narodowych strat, klęsk ogółu, społeczeństwa, państwa.

Gdy już obóz rządowy ratyfikację umów z Niemcami przeforsował, odzywają się teraz w kołach, bliskich „sancji“, głosy, trzeźwiej oceniające położenie. Np. Polska Agencja Publicystyczna rozesała pod tytułem „Zamaskowane oferty kapitału niemieckiego“ następujący komunikat:

„Akcja Niemców, przejawiająca się w jaskrawych ekscesach na terenie w. m. Gdańska oraz na Śląsku, prowadzona jest również skrycie ze wzmoczoną energią na całym zachodzie kraju w miejscowościach nadgranicznych. Niemcy skwapliwie korzystają z obecnego kryzysu, dającego się również we znaki nad granicą, i przez podstawione osoby lub instytucje nabywają ważniejsze objekty nieruchomości.

„Donoszą nam o kilku wypadkach zgłaszania się pośredników do właścicieli większych obiektów z propozycjami kupna, rzekomo przez poważnych reflektantów, rozporządzających większą gotówką. Jak zdołano stwierdzić, pod takimi ofertami kryje się najczęściej nacjonalistyczny kapitał niemiecki.

„Społeczeństwo polskie winno być ostrzeżone przed tego rodzaju skrytą akcją i winno przeciwstawić się podstępny zakusom niemieckiego kapitału nacjonalistycznego na polski stan posiadania.“

Doniesienie to jest bezwzględnie prawdziwe, ale mówi prawdę nie nową, prawdę, z której zdaje sobie u nas sprawę każdy świątliwy obywatel, o której jednak „zapomnieli“ ci, co społeczeństwu narzucili umowy z Niemcami. Wzięli oni na siebie straszną wobec przyszłości narodu i państwa polskiego odpowiedzialność.

Walka z żywiołem polskim kapitału niemieckiego operuje środkami, pokrewnymi tym, któremi wojowała za czasów pruskich: spekuluje na łakomstwo słabszych natur polskich, a gdzie trzeba, wysuwa pośredników. To też zdrowa polska opinia publiczna będzie na to łakomstwo kosztów narodowego stanu posiadania, łakomstwo zarówno właścicieli odnośnych obiektów, jak pośredni-

O następcę prezydenta rady portu w Gdańsku

Gdańsk, 29. 4. (Tel. wł.) W dniu 24 b. m. minął termin sześciolatniej kadencji prezesa rady portu w Gdańsku, p. de Loes'a.

Według artykułu 19 konwencji paryskiej z roku 1920 wyboru prezydenta rady portu dokonują wspólnie rządy Polski i w. m. Gdańska. Ponieważ senat gdański nie zgadza się na przedłużenie kadencji p. de Loes'a, na najbliż-

szem posiedzeniu Rady Ligi Narodów, rozpoczynającej się w dniu 11 maja, mianowany będzie jego następca.

Gdańszczanom niemiły jest p. Loes, ponieważ jest człowiekiem, który niejednokrotnie dał dowód swej bezstronności; pragną, żeby prezydentem rady portu w Gdańsku był taki człowiek, którego mogliby przeciągnąć na swoją stronę.

S. B.

Chrzest pancernika „A“

Berlin, 29. 4. (Tel. wł.) Dnia 19 maja odbędzie się w Kilonji chrzest nowego pancernika „A“. W zapowiedzianych uroczystościach uczestniczyć będzie Hindenburg, który dokona osobiście chrztu nowej niemieckiej jednostki bojowej.

Na pokładzie krążownika „Kröle-

Przed wizytą floty angielskiej w porcie niemieckim

London, 29. 4. (Tel. wł.) Według rozchodzących się tutaj pogłosek, ministerstwo marynarki zastanawia się obecnie wespół z miarodajnymi czynnikami nad sprawą odbycia wizyty

wiecz prezydent Hindenburg w towarzystwie ministra Reichswehry Groenera i kierownictwa niemieckiej marynarki wojennej weźmie następnie udział w nocnych manewrach łodzi torpedowych. Dnia 20 b. m. odbędzie się w porcie kilońskim defilada niemieckich okrętów wojennych.

przez angielskie jednostki okrętowe w porcie kilońskim. Wizyta ta nosiłaby charakter formalny. Dotychczas nie powzięto żadnej konkretnej decyzji w tym kierunku.

13 maja odbędą się wybory prezydenta Francji

Pierwsza oficjalna kandydatura Doumer'a

Paryż, 29. 4. (Tel. wł.) Prezydent Doumergue podpisał już dekret, zwołujący na 13 maja zgromadzenie narodowe dla wyboru prezydenta republiki.

Równocześnie ukazało się oświadczenie prezydenta senatu Doumer'a, który postawił już oficjalnie swoją kandydaturę. Jest to więc pierwsza kandydatura, którą oficjalnie zgłoszono.

Co do Brianda, niewiadomo jeszcze, jakie są jego zamiary. Jak podaje dziennik „Figaro“ Briand miał jakoby dać słowo Doumerowi, że kandydatury

swej nie postawi. O ile informacja ta jest wiarogodna, — a współpracownik „Figaro“ twierdzi, iż otrzymał ją od samego Doumera, — kandydatura Brianda nie wchodziłaby zupełnie w rachubę. Należy jednak liczyć się z niespodziankami akcji wyborczej, których wynikiem mogłoby być wysunięcie kandydatury Brianda. Wówczas, bez postawienia oficjalnie swej kandydatury, Briand byłby wybrany, i nie miałby powodu przeciwstawić się woli Zgromadzenia Narodowego.

Manifestacje antywłoskie w Brukseli

Bruksela, 29. 4. (Tel. wł.) We wczorajszych manifestacjach w związku z aresztowaniem we Włoszech prof. belgijskiego Moulina wzięło udział około 2000 studentów z różnych belgijskich uniwersytetów i wyższych szkół.

Na czele pochodu kroczyli profesorowie uniwersytetu belgijskiego Perer i Motlin. Pochód rozwiązał się wieczorem. Do incydentu nie doszło.

Budżet Anglii

i jego cechy charakterystyczne

London, 29. 4. (Tel. wł.) Onegdaj wystąpił kanclerz skarbu Snowden, wyleczywszy się zaledwie z ciężkiej choroby, z wielką mową budżetową, która spotkała się naogół z przychylnym przyjęciem. W rezultacie City londyńska zareagowała nawet zwykłą akcją angielskich.

Cechą charakterystyczną nowego budżetu jest fakt, że dzięki współpracy międzynarodowej zdołał kanclerz wyrównać budżet, albowiem bez możliwości skreślenia 20 milionów funtów z funduszu dolarowego, istniejącego dla pokrycia długów wojennych, Snowden musiałby się uciec do nowych uciążliwych podatków. To skre-

ślenie stało się możliwe wskutek powstania międzynarodowego banku wypłat reparacyjnych, który działając jako izba rozrachunkowa pomiędzy dłużnikami a wierzycielami wojennymi, czyni zbędnym wstrzymywanie przez Wielką Brytanię rezerwy dolarowej w dotychczasowej wysokości.

Wprowadzenie opodatkowania własności ziemskiej, dokonane w obecnym budżecie, stanowi krok naprzód w realizacji programu socjalistycznego, jest więc popularne w masach, a będąc równocześnie jednym z głównych założeń Lloyd Georgea, cementuje jeszcze mocniej przymierze Labour Party z liberałami.

ków, reagowała również temi samymi środkami, co przed wojną: bezwzględne piętnowaniem sprzedawczyków i usuwaniem

ich poza nawias społeczeństwa polskiego.

Możemy kandydatów na sprzedawczyków zapewnić, że opinia publiczna

będzie w tej sprawie umiała w obronie naszego narodowego stanu posiadania na wsi i po miastach stosować z całą konsekwencją nieubłagany ostracyzm.

Przed tygodniem podaliśmy wiadomość z Rogoźna, że u notariusza tamtejszego p. Sławka zawarły został kontrakt, mocą którego pani ze Skrzyńskich Zakrzewska, przybyła przed kilku laty do Rogoźna z Małopolski, sprzedała 150 morgów ziemi z majątku swego Rogoźno pod miastem Rogoźnem za 48 tysięcy złotych Niemcowi p. Beutlerowi z Międzyzlesia w powiecie obornickim, i to mimo, że byli reflektanci Polacy. Wezwaliśmy wówczas p. Zakrzewską, by doniesieniu naszemu „kategorycznie zaprzeczyła, jeżeli zaprzeczyć może.“

Zaprzeczenia nie otrzymaliśmy przez tydzień, a wiadomość, dotycząca tej transakcji, mieliśmy z kilku stron. Mamy przeto do czynienia ze sprzedawczością, ze zaprzepaszczaniem przez panią ze Skrzyńskich Zakrzewską szmatu ziemi polskiej w ręce niemieckie, ze zdradzeniem interesów narodowych na ziemiach zachodnich.

Donoszą nam o zabiegach pewnego Niemca o duży majątek polski w powiecie wolsztyńskim. Do sprawy tej powrócimy.

W 45 lat od powstania pruskiej Komisji Kolonizacyjnej

„Sanacyjny“ krakowski „Il. Kurjer Codz.“ wystąpił z szymnym artykułem wstępny pod olbrzymim nagłówkiem: „W 45 lat od powstania pruskiej Komisji Kolonizacyjnej stwierdzamy: poza granicami Rzeczypospolitej znajdują się zrabowane ziemie polskie.“

Czy nie byłoby lepiej, żeby pismo wspomniane wystąpiło z artykułem wstępnym, zatytułowanym: „W 45 lat od powstania pruskiej Komisji Kolonizacyjnej stwierdzamy: niepodległe państwo polskie w umowie likwidacyjnej z Niemcami utwierdziło dzieło tejszej pruskiej Komisji Kolonizacyjnej na własnym swoim obszarze.“

Gdyby „Il. Kurjer Codz.“ tak uczynił, my ze swej strony dodalibyśmy już tylko: A wydawca tego pisma, poseł B. B. Marjan Dąbrowski, oraz redaktor „Il. Kurjera Codz.“, poseł B. B. dr. Rubel, głosowali w Sejmie za utwierdzeniem dzieła pruskiej Komisji Kolonizacyjnej na niepodległej ziemi polskiej....

Aresztowanie przywódcy hitlerowców

Berlin, 29. 4. (PAT). Przywódca hitlerowców, poseł Goebels, został wczoraj w Monachjum aresztowany i pod eskortą policji odesłany do Berlina. Aresztowanie nastąpiło z tego powodu, iż Goebels, mimo otrzymanego wezwania, nie stawiał się wczoraj na rozprawę przed sądem berlińskim.

Berlin, 29. 4. (PAT). Sprawadzony z Monachjum pod eskortą przywódcy hitlerowski poseł Goebels został osadzony w tutejszym areszcie prewencyjnym. Przeciwnie Goebelsowi rozporządza się dzisiaj kilka procesów o obrazę czci. Wniosek o wypuszczenie go na wolność został przez sąd odrzucony.

Rocznica bitwy pod Raclawicami

Lwów, 29. 4. (PAT). Tradycyjnym zwyczajem odbył się tu przed pomnikiem Bartosza Głowackiego w Parku Łyczakowskim, uroczysty obchód rocznicy bitwy pod Raclawicami i powstania Kościuszkowskiego. Na uroczystości obecni byli przedstawiciele władz, delegacje stowarzyszeń oraz liczne rzesze publiczności.

Przewrót w Hiszpanji a Włochy

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Rzym, 25 kwietnia.
Przewrót w Hiszpanji śledzą koła polityczne i opinia włoska ze zrozumiałym zainteresowaniem. Chodzi wszak o kraj łaciński, pokrewny etnograficznie i bardzo bliski kulturalnie, przede wszystkim zaś o kraj, którego położenie decyduje o równowadze w zachodniej części morza śródziemnego. W tej płaszczyźnie oglądany problem hiszpański nie może nie górować tu swą aktualnością i żywotnością, pomijając już jego stronę ustrojową. Prasa przypomina, że wypadki obecne nie odbiegają na ogół od nurtu, jakim od 60 lat toczą się dzieje Hiszpanji i że powodem ciągłych nieszczyśnych rozterek wewnętrznych był i jest fakt, że zarówno korona, jak zwłaszcza wojsko, które powinno stać ponad partjami, były stale zamieszane w czynne walki polityczne. „Wkroczenie polityki do wojska — pisze „Corriere della Sera” — udział generałów i admirałów w walkach o władzę z nieuniknionym skutkiem rozłamu w organizmie wojskowym, zaostrzało kolejne kryzysy. Walki generałów i marszałków nie przyczyniły się do przygotowania ludu do uczestnictwa w życiu publicznym. Stąd wpadało się z jednej ostateczności w drugą: od wycofywania się z życia publicznego przechodziło się do wojny domowej”.

Dyktatura Primo de Riveri, której ostatecznym wynikiem jest obecny przewrót naśladowała faszyzm tylko z zewnętrznej strony. Mussolini dlatego także stanął tak wysoko w oczach zagranicy, że jest tym wyjątkowym mężem stanu, który w uzasadnionej konieczności narodowej rewolucji politycznej, umiał uzanować narodową rolę armii i nie użył jej do celów osobistej przewagi w państwie, a mógł być mieć i miał za sobą wojsko.

Oczywiście stwierdza się tu powszechnie wybitny udział masonerii w przygotowaniu położenia. Prasa nie wysuwa jednakże i nie komentuje następstw, jakie zmiana ustroju w Hiszpanji zapowiada w dziedzinie polityki zagranicznej, w szczególności zaś w dotychczasowej równowadze na morzu śródziemnym. Przynajmniej odnośne głosy dzienników niemieckich, podkreślające w sposób przesadny i rozmyś-

nie alarmujący, ujemny dla Włoch, a korzystny dla Francji wpływ wypadków hiszpańskich.

W każdym razie jest jasnym, że stosunki Włoch faszystowskich z rządem republikańskim nie będą się układały tak pomyślnie jak z poprzednim i z tego w pełni zdają sobie tu sprawę. Zarówno z włoskiej, jak z hiszpańskiej strony zdementowano kategorycznie istnienie tajnego porozumienia między Włochami a Hiszpanją, datującego się rzekomo z czasów Primo de Riveri. Porozumienia takiego nie było. Najwięcej obaw budzą tu, rzecz prosta, sprawy afrykańskie, a więc Tangeru i Marokka i ich ewentualne przesunięcia w polityce hiszpańskiej nowego reżimu.

Obok wypadków hiszpańskich nie schodzi z porządku dziennego sprawa układu flotowego z Francją. Zaniepokojeniu sfer rządowych włoskich z powodu zakwestjonowania go przez Francję dał wyraz, prezes Izby i zarazem sekretarz partii faszystowskiej Giuriani w mowie, wygłoszonej w Medjolanie 21 b. m., w której domagał się lojalności w przestrzeganiu układów. Apel zasadniczo tak słuszny powinien być w pierwszej linii dotyczyć traktatów pokojowych. Tymczasem wiara w lojalne dotrzymanie tak świeżych jeszcze zobowiązań międzynarodowych została w ostatnich czasach gruntownie wstrząśnięta i to głównie z winy trzech wielkich mocarstw dawnej Ententy, które problemowi pokoju i rozbrojenia nie chciały i nie umiały zapewnić jedynej podstawy, jaką przedstawia, jeśli już nie solidarność wzajemnej bezpieczeństwa, to przynajmniej lojalne zrozumienie gdzie to bezpieczeństwo dla każdego z nich zaczyna się, a gdzie się kończy. Naprawdę powtarzać w kółko, jak to się praktykuje w Londynie i w Rzymie, że Francja cierpi na „manję przesładowczą” i na „chorobę bezpieczeństwa”. Jeśli nawet tak było, to w interesie pokoju należy starać się usunąć powody tego stanu rzeczy, które leżą nie we Francji, ale poza nią. Kwestja „Anschlussu”, podniesiona przez Niemcy, uczyniła to jasnym dla wszystkich.

S. M.

Śląsk wobec uroczystości

Katowice, 28 kwietnia.

W tym roku przypadają na Śląsku dwie rocznice narodowe: 139-ta rocznica 3 Maja i 10-ta rocznica Trzeciego powstania śląskiego, które wybuchło w nocy z dnia 2 na 3 1921 r.

Do święcenia tych rocznic zorganizowano komitety, które pozostają jednak pod przemożnym wpływem uprzywilejowanych czynników przeważnie t. zw. „obywateli 1-szej klasy”. To też uroczystości te na Śląsku, mimo pewnych pozorów, noszą piętno wybitnie jednostronne z pominięciem i bezceremonjalnym przejściem do porządku dziennego nad ludźmi i faktami, które uwypuklają obiektywnie prawdę historyczną i zasługi działaczy narodowych z tych czasów. Mało tego: urząd wojewódzki z okazji rocznicy powstania asygnuje kwotę 15 tys. zł na pamiętnik, spisany przez t. zw. „czerwonego hrabiego”, t. j. Macieja Mielżyńskiego, dobrze znanego ze swych występów na ziemiach zachodnich, w której to kronice rodzinnej wszystko, co było umniejszyć lub zaciemnić drugorzędne figury, zostało skrupulatnie usunięte lub tak zmatowane, że najwprawniejsze oko nie wyłowi prawdziwej plastyki zdarzeń. Nie dziwota, bo, jak sobie tu opowiadają, korektę przeprowadzała pewna wysoko postawiona osobistość. Przy tem w uroczystości wzmiankowanej wybitną rolę odgrywa „sanacyjny” Związek Powstańców Śląskich.

Na obchód zaprasza się ze wszystkich stron Polski organizacje, proponując bezpłatną jazdę dla delegacji i bezpłatne utrzymanie przez czas pobytu w Katowicach. Dzieje się to w tym czasie, kiedy bezrobocie przybiera z każdym dniem na sile, kiedy tyłu głodnych czeka na chleb i pracę, kiedy zarówno Bank Gospodarstwa Krajowego, jak i urząd wojewódzki stwierdza pogorszenie się na Śląsku sytuacji gospodarczej. Oto leży przed nami ostatnie zarządzenie urzędu wojewódzkiego, które P. A. T. podała do ogólnej wiadomości:

„Kryzys gospodarczy, jaki przeżywamy, znalazł swój pełny refleks w gwałtownym

spadku dochodów skarbu śląskiego. Kiedy w roku 1928/29 suma dochodów z wszystkich danin do skarbu śląskiego wynosiła 14.264.700 zł. w r. 1929/30 — 10.227.800 zł., to w lutym r. 1930/31 spadła na 7.760.000 zł. Różnica zatem między rokiem 1928/29, a rokiem obecnym wynosi blisko 7 milionów zł. wpływów za jeden miesiąc, t. zn. 50 proc. zaś jeżeli chodzi o rok poprzedni, spadek ten wynosi 2½ miliona złotych. Prowizoryczne obliczenie za pierwsze dwie dekady kwietnia wykazują wpływ 5.159.000 zł., kiedy w roku poprzednim w tym samym czasie wpłynęło 7.079.000 zł., i tu zatem spadek za 20 dni miesiąca kwietnia wynosi kwotę 2 milj. złotych. Cyfry te wskazują w sposób dobitny na to, że osłabiony puls życia gospodarczego wpłynął w sposób decydujący na spadek dochodów, nakazując w ten sposób władzom skarbowym Województwa Śląskiego jaknajdalej idącą przezorność w zakresie wydatkowania. Celem utrzymania równowagi budżetowej wojewoda wydał surowe zarządzenia w sprawie miesięcznego budżetowania oraz jak najdalej idącą oszczędności”.

Naturalnie mowa tu o miesięcznych wydatkach.

Ale i inne momenty wpływają na zmianę sposobu obchodu wspomnianych uroczystości na Śląsku. Są to momenty natury moralnej. Podkreśla te momenty odezwa, wydana przez trzy stronnictwa na Śląsku, a mianowicie: Polskiej Chrześcijańskiej Demokracji, Narodowej Partji Robotniczej i Stronnictwa Narodowego dzielnicę śląskiej z okazji obchodu. Odezwa ta (przez nas już ogłoszona — red.) zrobiła na Śląsku duże wrażenie. Ludzie chcą się w kościołach modlić do Boga o lepszą przyszłość Polski i opamiętanie się tych, co grzeszą i używają kosztów Polski, ale szumne galówki są obce skromnej, a dzisiaj tak znikomej naturze ludu śląskiego.

B. E.

Powrót sen. Korfantego

W poniedziałkowym posiedzeniu Senatu brał także udział senator Wojciech Korfanty, który świeżo wrócił z zagranicy, gdzie bawił dla poratowania zdrowia.

Urazeni konserwatyści z B. B.

Do pocieszających widoków należą zawsze zapędy ludzi, którzy ganią, sztydzą i oburzają się, a okazuje się, iż dlatego, że... mało wiedzą i wydaje im się czemś niezwykle to, co jest prawdziwe.

Grupa konserwatystów w B. B. oburzyła się w swym „Dniu Polskim” (nr. 113) na wniosek Klubu Narodowego, żądający ustąpienia rady ministrów. Ze się na to oburzają, to nic dziwnego, bo na to są wynajęci, t. j. obdarzeni mandatami poselskimi i senatorskimi łaską z góry, gdyż ani jeden z nich nigdy i nigdzie w inny sposób postem i senatorem zostać nie mógł. Ale zabawniejsze jest, co ich głównie uraziło. Oto czytamy w tem ich piśmie:

„A już panowie z N. D. mają w zanadru wniosek o votum nieufności dla... Rady Ministrów. Zgola nowy i nieznan dotychczas w ogólnie przyjętym słowniku parlamentarnym termin. Widocznie pp. Trampczyński, Rybarscy, Kozicy i in. uważają, że obecna Rada Ministrów nie jest godna nosić miano rządu”.

Można uważać za rzecz zajmującą, że takie wyjaśnienie wydaje się pp. konserwatystom z B. B. najprostsze. Nie jest to zręczne, ale jest niewątpliwie szczerze.

Nie w tem jednak rzecz, ale w tem, czy wniosek Klubu Narodowego przyjął rzeczywicie określenie jakiegoś zgoła nowego i nieznanego w naszym słowniku parlamentarnym.

Wniosek Klubu Narodowego był bardzo krótki i brzmiał w całości tak: „Sejm z mocy art. 58 konstytucji żąda ustąpienia Rady Ministrów”.

Skoro zatem oparciem prawnym wniosku jest art. 58 konstytucji, jakie brzmi jego określenie:

„Rada Ministrów i każdy minister z osobna ustępują na żądanie Sejmu”.

Czy wniosek, oparty na art. 58 konstytucji oraz powołujący się nań, może ściślej trzymać się określeń tego artykułu, niż to uczyniono we wniosku Klubu Narodowego? Czy, jeśli się wniosek powołuje na artykuł konstytucji, nie jest najlepiej używać dosłownie określeń tego artykułu? Czy wreszcie, w Sejmie obecnym, w którym ma się już pewne doświadczenia i w którym wicemarszałkuje p. Car, użycie określeń innych, niż te, których używa wchodzący w zastosowanie artykuł konstytucji, nie może być powodem trudności?

Jedno jest pewne. Pp. konserwatyści z B. B. uważają określenie, użyte w konstytucji, za zgoła nowe i nieznan dotychczas. I na tej podstawie rozpedzają się do oburzeń w stronę Klubu Narodowego. Biedaki! S. t. S. t.

Na tle zatargu z Gdańskiem

Piszą nam z Rzymu: W artykule naszym o zatargu polsko-gdańskim zakradła się pewna nieścisłość, dotycząca osoby komisarza Ligi Narodów w Gdańsku, hr. Graviny. Mianowicie prawdą jest, iż matka p. Graviny była Niemką, z domu Liszt. Była to siostra p. Wagnera, wdowy po Ryszardzie. Natomiast żona p. Graviny jest Włoszką i pochodzi ze znanej rodziny rzymskiej książąt Giustiniani-Bandini. Inna rzecz, że hr. Gravina — choć uchodzi za człowieka dobrej woli — jest istotnie wielbicielem kultury niemieckiej.

„Gazeta Polska” skazana

za sfalszowanie okólnika O. W. P.

W warszawskim sądzie okręgowym odbyła się wczoraj rozprawa przeciw głównemu organowi „sanacyjnemu”, pułkownikowskiej „Gazecie Polskiej”. Redaktor odpowiedzialny tego pisma, p. Hiż, oskarżony został o zniesławienie w druku mec. Tłuchowskiego, oboźnego Obozu Wielkiej Polski na m. Warszawę. „Gazeta Polska” wmaiała w publiczność, że mec. Tłuchowski wydał okólnik z powodu słynnego zjazdu centrolewu w Krakowie. W okólniku tym miała być mowa o mobilizacji wojska, o bojówkach socjalistycznych itp.

Ten wymysł „Gazety Polskiej” został przez prasę narodową napiętnowany jako fałszerstwo, bowiem okólnika, o którym „Gazeta Polska” pisała — wcale nie było.

Ale „Gazeta Polska”, jak wiadomo, ma swoje wypraktykowane metody, to też na stwierdzenie fałszerstwa zareagowała po swojemu: oto zapowiedziała dalsze rewelacje i dalsze omawianie okólnika, ale, z niewiadomych bliżej powodów — dalszych „rewelacji” zaniechała.

Mec. Tłuchowski zaskarżył organ

Z Piszczan 27. 4. 1931

Usprawiedliwione porównanie, określa rozwijające się zdrojowisko Piszczany jako „Czeskosłowacką Gdynię” światowy port dla chorych na reumatyzm. Informacje co do zniżek kuracyjnych: Biuro Piszczany, Poznań, Masztalarska 7. Telefon 1895. Tw 1382

„sanacji moralnej” do sądu. Wczoraj odbyła się rozprawa. Sądził pp. sędzią Rykaczewski, Leszczyński i znany z wielu procesów prasowych p. Lauter. Dziekan rady adwokackiej mec. Nowodworski, jako rzecznik oskarżyciela domagał się kary na „Gazetę Polską”, jako że metody walki politycznej nie mogą stać poniżej zwykłej nawet uczciwości. Obrońca oskarżonego bronił się tem, że artykuł „Gazety Polskiej” nie był oryginalny, że pochodził ze znanej „sanacyjnej” kuchni wiadomości politycznych, agencji prasowej „Iskra”, przez grupę pułkownikowską powołanej do życia. W mowie swojej do sędziów obrońca użył słów: „Jak wysokiemu sądowi wiadomo, „Gazeta Polska” znana jest ze swych artykułów, utrzymanych w spokojnym tonie... Gdyby twierdzenie o „spokojnym tonie” „Gazety Polskiej” wygłoszone zostało nie na sali sądowej, a gdzieś indziej — mury zatrzęstyby się od śmiechu!”

Wyrok w tej sprawie zapadł następujący: redaktor głównego dziennika „sanacyjnego” został skazany na 300 zł grzywny i koszty sądowe.

Sam wyrok skazujący, bez względu na wysokość kary, stwierdza, jakimi niegodziwymi środkami operuje „sanacyjna” agencja pułkownikowska „Iskra” i „sanacyjna” pułkownikowska „Gazeta Polska”.

Z warszawskiego rynku prasowego

Na początku bieżącego roku nastąpiło zachwianie finansowe dwóch dużych przedsiębiorstw prasowych w Polsce, których trudności wynikły na tle nadmiernego ich przeinwestowania. Okoliczność ta została wykorzystana przez koła rządowe w kierunku łatwiejszego podporządkowania tych organów swoim wpływom wzamian za pomoc finansową. Niedawno temu uległ jeszcze większy organ z pośród prasy stołecznej zachwianiu, będąc zmuszony do podania się pod nadzór sądowy.

O ile z jednej strony nastąpiło rozszerzenie siery wpływów kół rządowych, to z drugiej strony kryzys prasowy doprowadził do doraźnej likwidacji przedsięwzięć wydawniczych na prowincji, których racją bytu było poparcie w pewnych momentach (wybory do ciał ustawodawczych itd.) tych lub innych oficjalnych zamierzeń.

Jest charakterystyczne, że pomimo trudnego położenia prasy w następstwie ogólnego przesilenia gospodarczego, i pomimo silnego cofnięcia się strony ogłoszeniowej, powstały nowe pisma, utrudniające położenie istniejącym przedsiębiorstwom. W samej Warszawie powstały 3 nowe organy prasowe, które się przeliczują pod względem brukowości, a zarazem taniości. Gdy na prowincji organy zależne w wielkiej mierze od sprzedaży ulicznej obniżyły cenę pojedynczego egzemplarza na 15 groszy, niektóre dzienniki brukowe w Warszawie przeszły na 10 groszy od egzemplarza.

Przewidywać można, że niektóre nowe jak i dotychczas istniejące dzienniki, nieoparte na dostatecznych i trwałych podstawach finansowych, będą musiały prędzej czy później zlikwidować się. Możliwe, że nastąpi to już w jesieni br. (1)

Konferencja państw Małej Ententy w Sinaia

Praga, 29. 4. (Tel. wł.) Jak wiadomo, dnia 3 maja odbędzie się w Sinaia doroczna konferencja ministrów spraw granicznych państw Małej Ententy.

Konferencja ta, według doniesień pism tutejszych, ma mieć charakter bardziej poufny, niż dotychczasowe, a komunikat prasowy o jej wynikach będzie wydany podobno dopiero po zakończeniu obrad. Zdaniem prasy tutejszej, zwłaszcza niemieckiej, Rumunia nie chciałaby zbyt rozszerzać porządku dziennego obecnej konferencji, gdyż dla omówienia pewnych zagadnień gospodarczych państw zainteresowanych, atmosfera według niej nie jest przychylna.

Sytuacja na froncie powodzi

Wilno, 29. 4. (PAT). Według wiadomości, nadchodzących z nad Dźwiny w sytuacji powodziowej nastąpił przełom.

Podczas gdy wczoraj w godz. 13 do 17 woda na Dźwinie podniosła się o 2 ctm., osiągając poziom 12.52 m., to w godz. od 17 — 20 tegoż dnia poziom wody obniżył się o 1 ctm. W Dziśnie zalane domy są umocowywane. Ludność jest zaopatrzona w żywność, natomiast katastrofalnie przedstawia się sprawa wyżywienia inwentarza, gdyż w całej okolicy brak paszy.

Wilno, 29. 4. (PAT). Z poszczególnych powiatów nadchodzą meldunki o stratach, wyrządzonych przez powódź. W pow. Mołodeczno straty wynoszą 13.300 zł, w pow. Święciany straty wyrządzone na drogach i mo-

stach państwowych i samorządowych sięgają 70.000 zł. Szkody wyrządzone w mieniu prywatnym przez zniszczenie zapasów zboża i budynków obliczają na 60.000 zł. Szkody w zasiewach wynoszą 24.000 zł. Ponieważ zamuleniu uległo przeszło 200 ha gruntu przeto celem przetrwania przednówka trzeba będzie w pow. Święciany 40.000 złotych.

Ryga, 29. 4. (PAT). W okolicy Jakobstadt wylała Dźwina na przeszczeni około 10 km, zelewając częściowo miasteczko. Most na szosie pod Livanem został zniszczony. Mostowi kolejowemu grozi poważne niebezpieczeństwo tak, że zachodzi obawa przetrwania komunikacji na linii Ryga-Dynaburg.

Brednie niemieckie o polskim „najeździe zbrojnym” na Gdańsk

Berlin, 29. 4. (Tel. wł.) Gwałtowne ataki prasowe na Polskę w związku ze sprawami gdańskimi powtarzają się ze zdwojoną siłą.

Nawet zazwyczaj umiarkowana „Frankfurter Zeitung” zajmuje dziś krańcowe stanowisko i wskazuje wyraźnie, że droga do rewizji Traktatu Wersalskiego może prowadzić również przez Gdańsk, który skutkiem rozbudowy Gdyni przestał być dla Polski jedynym dostępem do morza. Zdaniem wymienionego pisma, powołującego się na głosy prasy angielskiej (oczywiście z Berlina inspirowane), przyczyna odłączenia Gdańska od Niemiec przestała istnieć.

Sprzymierzeńca w równie radykalnym ujęciu zagadnienia znalazła

„Frankfurter Zeitung” w hitlerowskim „Völkischer Beobachter”, który zmyślił niesłychaną brednię o zamiarach generałów Składkowskiego i Rydz-Śmigłego, oraz pułkownika Becka, zajęcia Gdańska w sposób identyczny do tego, którego użył gen. Żeligowski w odniesieniu do Wilna.

Planom, którym miał sprzyjać komisarz generalny Strassburger, sprzeciwił się jakoby min. Piłsudski, bawiący jeszcze na Maderze, powiadomiony telefonicznie przez Dmowskiego (!) Zabawna plotka „Völkischer Beobachter” oraz artykuł redakcyjny „Frankfurter Zeitung” świadczą o jednomyślności opinii niemieckiej co do zrobienia wyłomu w Traktacie Wersalskim kosztem Polski. M. N.

Nowa rewolucja w Brazylii

Nowy Jork, 29. 4. (Tel. wł.) Według otrzymanych tu wiadomości, w Brazylii wybuchła znów rewolucja.

Działania wojenne miały ogarnąć

południe kraju na południe od Rio de Janeiro. W okolicach Sao Paulo toczą się gwałtowne walki.

Rozgoryczenie wśród urzędników z powodu obniżki płac

Warszawa, 29. 4. (Tel. wł.) — W niedzielę odbyło się w Warszawie plenarne zebranie głównego zarządu Stow. Urzędników Skarbowych przy udziale przedstawicieli wszystkich okręgów z prowincji, na którym ustalono, że cały szereg ostatnich posunięć rządów, w stosunku do pracowników państwowych, jak zmiana ustawy emerytalnej, wstrzymanie awansów, zwiększenie podatku dochodowego, obniżka diet i kosztów przesiedlenia, a w szczególności 15% redukcja poborów, godzą w najżywniejsze interesy urzędników skarbowych. Przed zastosowaniem ostatniej niżki uposażeń nie zostały wyczerpane wszelkie środki do dyspozycji czynników międzynarodowych drogi, zmierzające do równomiernego rozłożenia ciężarów obecnego kryzysu na wszystkie warstwy społeczne, dalej, nie zostały też wzięte pod uwagę ujemne skutki niżki poborów na całokształt życia gospodarczego.

Zebrań uznali, iż wytworzona sytuacja wymaga wypowiedzenia się o głosu członków organizacji wobec czego postanowiono zwołać na dzień 17 maja nadzwyczajny walny zjazd delegatów kół S. U. P. Walny zjazd delegatów zajmie się również sprawą

pragmatyki służbowej urzędników skarbowych.

Podobny przebieg miało posiedzenie zarządu głównego związków pracowników samorządowych miejskich. Na zjeździe obecnych było kilkudziesięciu delegatów najliczniejszych związków, reprezentujących 11.000 pracowników samorządowych z większych miast Rzplitej.

Bardzo burzliwy przebieg miało walne zebranie delegatów pracowników biurowych, handlowych i przemysłowych, któremu przewodniczył p. Li-goński z Poznania. Występowano ostro przeciw niżce płac.

Ostre uchwały powzięto też na zjeździe prezesów kół pracowników administracji wojskowej.

Lwów, 28. 4. (Tel. wł.) We Lwowie odbyło się wielkie demonstracyjne zebranie niższych pracowników pocztowych przy udziale kilkuset osób. Zebranie powzięło ostre rezolucje przeciw obniżeniu płac. Uchwalono też wstrzymać się od wszelkich świadczeń materialnych na różne cele i instytucje społeczno-państwowe, oraz wstrzymać się od używania tytoniu i napojów alkoholowych, aż do czasu ustalenia minimum egzystencji niższym pracownikom pocztowym.

Niesłychane.

Gdynia, 29. 4. (Tel. wł.) Jedna z firm polskich w Gdyni, trudniąca się eksportem węgla, otrzymała od administracji „Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych Polskich Kolei Państwowych w Gdańsku” rachunek w języku niemieckim. Oburzającym jest, że przedsiębiorstwo państwowe wysyła do polskiej firmy w Gdyni rachunek w języku niemieckim. S. B.

Sprawa wywozu cieląt do Austrii.

Wiedeń, 28. 4. (PAT). „Neue F. Presse” donosi, iż poseł Rzplitej Bader zgłosił w imieniu rządu polskiego protest przeciwko zakazowi przewozu cieląt z Polski do Austrii, wskazując na to, że zakaz ten pozostaje w sprzeczności z traktatem handlowym polsko-austriackim. Ze strony rządu austriack-

kiego oświadczają, że sprawa ta będzie oddana do załatwienia kompetentnym ministrom. Dziennik nadmienia, że rokowania w tej sprawie są już w toku i wyraża przypuszczenie, że znajdzie się rozwiązanie, które zadowolą rząd polski.

Przed otwarciem wystawy kolonialnej w Paryżu

Warszawa, 28. 4. (Tel. wł.) W dniu 6 maja nastąpi otwarcie Francuskiej Wystawy Kolonialnej w Paryżu. Celem jak największego udogodnienia zwiedzania Wystawy przez turystów polskich, Polskie Koleje Państwowe udzielać będą dwójakiego rodzaju zniżek przejazdowych, w porozumieniu z kolejami francuskimi i części niemieckimi i belgijskimi.

Przy przejazdach pojedynczych, ul-

ga na kolejach polskich wyniesie po 25 proc. w każdym kierunku, a na kolejach francuskich 30 proc. Przy przejazdach zbiorowych (ponad 25 osób) podróżni korzystać będą z ulgi, wynoszącej 33 proc. na kolejach polskich i po 30 proc. na kolejach francuskich jak również na kolejach niemieckich i belgijskich, które dla pojedynczych przejazdów ulgi nie dają.

Zniżki dotyczą wszystkich klas po-ciągów osobowych i pospiesznych.

Ofensywa rewizjonistyczna niem. czynników oficjalnych

Berlin, 28. 4. (Tel. wł.) Min. finansów Dietrich, przemawiając wczoraj na publicznym zgromadzeniu w Berlinie, poruszył m. in. sprawę rewizji planu Younga. Wszystkie rozważania — podkreślił mówca — dotyczące kardynalnego problemu uzdrowienia gospodarzo-finansowego Niemiec, muszą być rozpatrywane w ścisłym związku z polityką odszkodowawczą rządu Rzeszy. O ile proces kapitalizacyjny w Niemczech nie będzie mógł sprostać wymaganiom, wynikającym z obowiązków reparacyjnych i zapotrzebowania wewnętrznego państwa niemieckiego, wówczas rewizja planu Younga stanie się kardynalnym warunkiem powrotu do lepszych stosunków.

Tego dnia na kongresie partii gospodarczej jeden z głównych przywódców kół mieszczańskich Mollath wystąpił z żądaniem niezwłocznego podjęcia kroków, zmierzających do rewizji planu Younga.

Żądanie to poparł również b. min. sprawiedliwości Emminger, który na zgromadzeniu bawarskiej partii ludowej wyraził przekonanie, iż rząd Rzeszy czyni już obecnie przygotowania do zaktywizowania planów rewizjonistycznych.

Przed wyborem prezydenta austriackiej rady narodowej.

Wiedeń, 29. 4. (PAT). Dziś rozpoczyna swe obrady rada narodowa. Na porządku dziennym pierwszego posiedzenia będzie się znajdować wybór prezydenta. Socjal-demokrację zawiadomili kluby stronnictwa mieszczańskich, że ich kandydatem na prezydenta rady narodowej jest dr. Renner.

Pamiętaj o Komitecie niesienia pomocy bezrobotnym — Nowy Rynek 13, telefon 55-88 — P. K. O. 213 005.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 29. 4. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 692,5 gr. (117,9 f w. h.), b) pszenicy 735,5 gr. (124,8 f w. h.), c) jęczmienia przemiałowego 667,0 gr. (113,1 f w. h.), d) owsa 464,5 gr. (77,5 f w. h.).

„Ceny transakcyjne”

Żyto 45 tonn par. Poznań 29.00
Żyto 210 tonn par. Poznań 28.25
Żyto 30 tonn par. Poznań 28.00
Uspობienie niejednolite.

„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Pszenica	33.25—33.75
Uspობienie spokojne	
Jęczmień przemiałowy	26.75—27.75
Uspობienie stałe	
Owies pastewny	27.50—28.50
Uspობienie stałe	
Mąka żytnia 65% wł. work.	42.00—43.00
Uspობienie spokojne	
Mąka pszen. 65% wł. work.	50.50—53.50
Uspობienie spokojne	
Otręby żytnie	23.00—24.00
Otręby pszenne	23.00—24.00
Otręby pszenne (grube)	24.00—25.00
Rzepak	38.00—40.00
Gorczyca	42.00—47.00
Wyka latowa	45.00—47.00
Peluszka	47.00—50.00
Groch polny	30.00—31.00
Groch Victoria	33.00—37.00
Lubin niebieski	26.00—28.00
Lubin żółty	34.00—38.00
Koniczyna czerwona	300.00—350.00
Koniczyna biała	340.00—460.00
Koniczyna szwedzka	230.00—260.00
Koniczyna żółta odłuszczone	140.00—170.00
Koniczyna żółta w łuskach	60.00—70.00
Przełot	200.00—240.00
Tymoteusz	90.00—105.00
Rajgras angielski	90.00—110.00
Tatarska	34.00—36.00
Ziemniaki jadalne	6.50—7.00
Słoma prasowana	3.20—3.40
Siano luzne	8.00—8.50
Siano prasowane	10.00—10.50

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 225 tonn, pszenicy 40 tonn, jęczmienia 30 tonn, otręb żytnich 30 tonn, otręb pszennych 15 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.905 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 212.07 do 212.37 zł, gotówką 211.67 zł, za 100 guldów gd. w dewizach 173.16 do 173.42 zł, gotówką 172.82 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, d. 29. 4. 1931 r.

Dzisiejsza giełda miała tendencję na ogół utrzymaną.

Z papierów procentowych wzgl lokacyjnych płacono za 5 proc. poz. konwers. 48½—48—48¼%, za 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie 39½%—39¼% i robiono transakcje 8 proc. listami dolarowymi (staremi) Pozn. Ziemstwa Kredytowego po 91½% (przy dew. 8.90). Mniejszą ilość 6 proc. listów żytnich handlowano po 19,— bez kwalifikacji do notowania.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych oddawano Bank Polski po 126,—, robiono transakcje Bankiem Związku po 65,— jak również ofiarowano R. Maya po 22,—.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Poznań, d. 29. 4. 1931 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu).

5% Poz. konwersyjna 48½—48—48¼% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 91½%+
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 39½—39¼% P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję).

Bank Polski I em. 126,— O.

Bank Zw. Spółek Zar. I em. zł. 65,— +

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Dr. Roman May I em. zł. 22,— O.

Tendencja: Utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 29. 4. 1931 r.

Waluty Gotówka

Dolary Stan. Zjedn. tr.: 8,91; sp.: 8,93; kup.: 8,89.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Kopenhaga	238.83	239.43	238.23
Londyn	43.373/4	43.481/2	43.27
Paryż	34.863/4	34.951/2	34.78

Nowy Jork czek	8.912	8.932	8.892
----------------	-------	-------	-------

Nowy Jork kabel	8.92	8.94	8.90
-----------------	------	------	------

Praga	26.41	26.47	26.35
-------	-------	-------	-------

Szwajcaria	171.83	172.26	171.40
------------	--------	--------	--------

Sztokholm	239.13	239.73	238.53
-----------	--------	--------	--------

Włochy	46.72	46.84	46.60
--------	-------	-------	-------

Berlin	212.39		
--------	--------	--	--

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inwest.	88.50
4% poz. inw. szt. ser.	92.00
3% poz. bud.	45.35
5% poz. konw.	48.75
10% poz. kol.	105.00

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—126.50
W. T. F. Cukru	0.00—23.25
Lilpop	21.00—21.25

Tendencja słabsza.

Komentarz.

Dla papierów państwowych i listów zastawnych tendencja niejednolita, dla akcji słabsza. Z bankowych słabszy Bank Polski, z cukrowniczych osłabił się Cukier warsz., z metalurgicznych utrzymany Lilpop.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 29. 4. 1931 r.

Żyto march. 70—71 kg.	196.00—198.00
-----------------------	---------------

Tendencja stała.	
------------------	--

Jęczmień pastewny i przemysłowy	230.00—244.00
---------------------------------	---------------

Tendencja spokojna.	
---------------------	--

Owies march. od st. załad.	185.00—189.00
----------------------------	---------------

Tendencja słabsza.	
--------------------	--

Mąka pszena	34.00—40.00
-------------	-------------

Tendencja słaba.	
------------------	--

Mąka żytnia	26.75—29.10
-------------	-------------

Tendencja utrzymana.	
----------------------	--

Ospa pszena	14.00—14.25
-------------	-------------

Tendencja cicha.	
------------------	--

Ospa żytnia	14.50—14.75
-------------	-------------

Tendencja cicha.	
------------------	--

Groch Victoria	24.00—29.00
----------------	-------------

Groch drobny jadalny	23.00—27.00
----------------------	-------------

Groch pastewny	19.00—21.00
----------------	-------------

Peluszka	25.00—30.00
----------	-------------

Bób polny	19.00—21.00
-----------	-------------

Wyka	23.00—26.00
------	-------------

Lubin niebieski	13.50—15.50
-----------------	-------------

Lubin żółty	22.00—26.00
-------------	-------------

Seradela nowa	66.00—70.00
---------------	-------------

Makuchy rzepakowe	9.80—10.20
-------------------	------------

Makuchy liane	14.00—14.20
---------------	-------------

Wytłoki suche paryt. Berlin	8.10—8.30
-----------------------------	-----------

Srót Soja	13.00—14.10
-----------	-------------

Płatki ziemniaczane	15.50—16.00
---------------------	-------------

Ogólna tendencja ospała.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 29. 4. 1931 r.

Wypłaty na Warszawę	46.925—47.125
---------------------	---------------

Noty wielkie	46.725—47.125
--------------	---------------

Zwiedzając Targi Poznańskie...

Samochody i motocykle

Na tegorocznych Targach Poznańskich najważniejsze badające miejsce zajmuje „salon automobilowy”. Wysilek przedstawicieli tej branży jest tembardziej godny podkreślenia że kryzys ekonomiczny, jaki opanował wszystkie dziedziny, tutaj dał się najwięcej we znaki. Samochód, który narazie jeszcze jest, mimo wszystko, przedmiotem luksusowym, znajduje w obecnych czasach mniej nabywców i tem samem podaż jego znacznie się zmniejszyła.

Ogólnie dział samochodowy robi bardzo dodatnie wrażenie, przez efektowne rozmieszczenie poszczególnych ekspozycji oraz przez dołączenie również bardzo bogatego działu motocyklowego.

Na samym wstępie paradyżu fabryka Austro-Daimler z swoją śliczną limuzyną, która była przedmiotem zachwytów salonów paryskiego, londyńskiego i berlińskiego. Jest to wóz 100-konny o ośmiu cylindrach, wykonany również jako kabriolet. Prócz tego wystawia limuzyny i kabriolety 6-cylindrowe 75 P. S., przyczem limuzyny zaopatrzone w zwinięte daszki, bardzo wygodne do jazdy w porze letniej.

Tuż obok znajdują się wozy Steyer, a m. in. typ XXX, 6-cylindrowy, 8/40 P. S., jako kabriolet 4-osobowy, i 6-osobową limuzynę. Wozy te zaopatrzone w najnowsze akcesoria, jak tylne osie łamane, żaluzje przed chłodnicą itd. Specjalnie luksusowym wykonaniem odznacza się kabriolet.

Citroen, popularny europejski konkurent „Fordy”, wystawia typ 4-cyl., 7/32 P. S., jako wóz 4- i 6-osobowy. Poza to limuzyny 6-cyl., 10/45 P. S., podwozia ciężarowe o nośności 2700 kg., przy których rozstęp osi wynosi 4,25 mtr.

Bardzo licznie reprezentowane są fabryki czeskie. „Skoda” wystawia dużo modeli z specjalnem uwzględnieniem wozów sportowych, cieszących się dzisiaj wielkim powodzeniem.

Na czoło wybija się 7-osobowa, 60-konna limuzyna o 8 cylindrach. Dalej idą wozy mniejsze, o 6 cylindrach i 45 P. S., 4 cyl. 30 P. S., wreszcie najmniejszy wóz, dostępny dla szerszego ogółu, t. zw. „mały Skoda”, 4 cyl., 22 P. S. Poraz pierwszy demonstruje firma w Polsce podwozie ciężarowe, 2-tonnowe, 6-cylindrowe, wypuszczone na rynek w połowie b. m.

Praga wystawia swoje modele montowane w Oświęcimiu, a mianowicie 4 cyl. 5/22 P. S., 6 cyl. 9/31 i 13/50 P. S., wreszcie 8 cyl. o sile 17/70 P. S. Wozy „Pragi” ogólnie odznaczają się, jak również prawie wszystkie inne, pięknymi karoserjami nietylko w linjach, ale i w doborze kolorów.

Trzecia wreszcie fabryka czeska, „Tatra” wystawia swoje 4- i 2-cylindrowe wozy, o łamanych osiach, chłodzone powietrzem, których główną zaletą jest mała waga (1000 kg.), co również wobec obecnego wymiaru podatku samochodowego ma wielkie znaczenie.

Efektowne kabriolety i limuzyny wystawiają firmy amerykańskie Essex i Hudson, a wozy ciężarowe, 6-kołowe, o osiach łamanych firma Morris Commercial z Birmingham w Anglii.

Brzeskiauto wystawia śliczne 4-osobowe kabriolety Fiata, limuzyny Minerva, wreszcie samochody osobowe i podwozia ciężarowe Chevrolet. Piękne karoserje, zwłaszcza kabrioletów, zostały wykonane na miejscu.

Na zakończenie salonu automobilowego omówię wozy polskie. Wśród wozów osobowych jest tylko C. W. S. — piękna 5-osobowa limuzyna 4-cylindrowa, 10/45 P. S. Karoserja, odznaczająca się pięknymi linjami, ma 1 parę drzwi i śliczny dobór kolorów. „Ursus” warszawski demonstruje wozy ciężarowe 2,5 i 3,5 tonnowe, m. in. 2,5 tonnowy wóz pożarniczy.

Osobne miejsce zajmują stoiska motocykli. Na pierwszy plan wysuwają się fabryki Rudge Withworth, która posiada szereg rekordów i mistrzostw światowych, oraz Ariel, która demonstruje model 500 ccm. o 4 cylindrach oraz maszynę wyścigową, w której biegi wkleścza się podałem nożnym.

Pozatem reprezentowane są fabryki Sarolea, Peugeot, Fabrique National, B. S. A., James, New Hudson, A. J. S., Matchless i inne.

Dziesiątki maszyn dają możność wyboru najwybredniejszemu znawcom, a piękne modele wywołują zachwyty zwykłych laików.

W pawilonie 12 ulokowała się również zaszczytnie znana poznańska fabryka rowerów „Inventia”, która wystawia, prócz rowerów wyścigowych i turystycznych, również dreźny rowerowe. (in)

Rozgoryczenie wśród Powstańców i Wojaków na Pomorzu wzrasta

Dalsze uchwały protestujące — Niektóre Tow. Powstańców i Wojaków likwidują się na znak protestu

Przeforsowany przez czynniki „sanacyjne” na nieformalnie zwołanym zjeździe grudniowym nowy statut Zw. Towarzystw Powstańców i Wojaków D. O. K. VIII, wywołuje w dalszym ciągu żywiołowe protesty wśród Towarzystw Powstańców i Wojaków.

W dniu 11. b. m. odbyło się zebranie Tow. Powstańców i Wojaków w Sępólnie, na którym zdecydowanie wypowiedziano się przeciw nowemu statutowi.

W dniu 12. b. m. zebranie Tow. Powstańców i Woj. w Dąbrówce (pow. starogardzki) jednomyślnie popętiło nowy statut.

Do osobliwych wydarzeń doszło w Gniewie. Współtwórca nowego statutu p. Wiśniewski, potulny „sanator”, jako obwodowy prezes Tow. Powstańców i Woj. rozwiązał zarząd placówki Gniew, legalnie wybrany przez walne zebranie, powołując się na par. 4 nowego statutu. Jednak Towarzystwo gniewskie, nie uznając takiego postępowania prezesa obwodowego, zwołało nadzwyczajne walne zebranie w dniu 15 bm., na którym jednogłośnie potępiono w najostrejszy sposób tę kreację robotę, oraz uchwalono wystąpienie z okręgu starogardzkiego i przystąpienie do innego okręgu.

Na nadzwyczajnym walnym zebraniu Tow. Powstańców i Wojaków w Nowem Mieście nad Drwęcą w dniu 18. b. m. postanowiono jednogłośnie wystąpić ze Zw. Tow. Powstańców i Woj. D. O. K. VIII. na znak protestu przeciw nowemu statutowi.

W dniu 19 b. m. taką samą uchwałę powzięły Tow. Powstańców i Wojaków w Grucie, Okoninie, Rogoźnie i Dąbrowie (pow. grudziądzki). Delegaci tych 4 placówek postanowili następnie utworzyć nową organizację, poczem wybrano tymczasowy zarząd okręgowy, na którego czele jako tymczasowy prezes stanął p. Jabłoński z Okonina, a sekretarzem obrano p. Stachowiaka z Gruty. Nazwa nowej organizacji brzmi „Zwią-

zek Pomorski Powstańców i Wojaków”.

Również zebranie Tow. Powstańców i Wojaków w Kornatowie uchwalilo jednogłośnie wystąpić ze Zw. Tow. Powst. i Woj. D. O. K. VIII. Postanowiono starać się wraz z innymi Towarzystwami Powst. i Woj., które postąpiły analogicznie, zorganizować apartyjny Związek.

Z innych miejscowości dochodzą wiadomości, że niektóre Towarzystwa Powst. i Woj. na Pomorzu postanowiły zlikwidować się, a sztandary swoje przekazać do kościołów. To postanowienie zostało powzięte w przekonaniu o niemożności przyjęcia nowego statutu.

Tak n. p. w poniedziałek, 20 b. m. w Małym Tarpnie pow. grudziądzkiego odbyło się nadzwyczajne walne zebranie miejscowego Towarzystwa Powstańców i Wojaków, które powzięło uchwałę o rozwiązaniu i likwidacji Towarzystwa. Uchwałę powzięto z uwagi na nowy statut, który spycha Towarzystwo do roli awangardy strzeleckiej, i umożliwia przekształcenie go w drodze rozkazu na „Strzelca”.

Z uwagi na wypadek w Nowej Wsi, gdzie „sanacyjne” władze okręgowe rozwiązały parę tygodni temu zarząd placówki, mianując jako komisarza prezesa „Strzelca” p. Myjaka, który natychmiast zgłosił się w asyście policji po sztandar Towarzystwa, walne zebranie postanowiło sztandar rozwiązanego Towarzystwa złożyć w kościele, by go od podobnej profanacji uchronić. Tegóż dnia członkowie rozwiązanego Towarzystwa odnieśli sztandar wojski do kościoła w Małym Tarpnie, gdzie leżeć będzie aż do czasu, w którym zaświtać Ojczyźnie lepsze dni.

Co jednak powiedzieć o postępowaniu czynników „sanacyjnych”, które doprowadzają do takiego rozgoryczenia wśród najzasłuższych bojowników polskości na Pomorzu? Robota „sanacji” idzie tu wyraźnie na rękę Niemcom.

Przeciw zamachowi „sanacji” na Tow. Powstańców i Wojaków

Interpelacja w Sejmie

Posłowie Klubu Narodowego i Narodowej Partji Robotniczej zgłosili w piątek do laski marszałkowskiej interpelację do ministra spraw wojskowych i spraw wewnętrznych w sprawie zamieniania Towarzystw Powstańców i Wojaków na organizacje „Przyjaciół Strzelca”.

Interpelacja ta została przez prezydium Sejmu przyjęta i ogłoszona. — Brzmi ona następująco:

— „Od r. 1920 po przyłączeniu Pomorza do Polski samorzutnie powstały na obszarze D. O. K. VIII Towarzystwa Powstańców i Wojaków, które podtrzymywały w społeczeństwie ducha patriotyzmu i gotowość wojskowej obrony tej ziemi. Towarzystwa te złożone z ludzi różnych przekonań i poglądów politycznych, przeważnie z b. wojskowych, były i są gotowe do współpracy z wojskiem w dziedzinie spraw, wynikających z obowiązku obrony państwa. Panował w nich duch jedności żołnierskiej i obywatelskiej.

„W ostatnich tygodniach z woli generała brygady Stefana Pasławskiego, dowódcy D. O. K. VIII, rozpoczęto przy użyciu hasel przeciwniemieckich nową robotę, która zmierza do przeobrażenia Towarzystw Powstańców i Wojaków na oddziały „Strzelca”. „Strzelec” — jak to już dzisiaj wszystkim wiadomo — jest organizacją wojskowo-polityczną, podczas wyborów dostarczał bojówek dla listy B. B. W. R. Nr. 1, bojówek, które w sposób bezprzykładowy rozbiły wiecie i zebrania innych grupowań politycznych.

„Zamiar wpędzenia Towarzystw Powstańców i Wojaków pod komendę „Strzelca” wywołał już dzisiaj ogromne zaognienie polityczne, wywołując ogólne oburzenie wśród członków Towarzystw Powstańców i Wojaków, liczących około 40.000 członków, które to Towarzystwa chcą pozostać nadal organizacją wojskową, a nie wojskowo-partyjną. Jest rzeczą zrozumiałą, że władzom wojskowym należy przy-

znać prawo zabierania głosu i kierownictwa w sprawach wojskowych, lecz nie wolno dopuścić do tego, ażeby czynniki wojskowe pod osłoną pięknych i wzniosłych hasel obywatelskich wnosili do zgodnych szeregów powstańczych i wojskich rozdziewiki polityczne, które w swoich skutkach muszą doprowadzić do osłabienia odporności polskiej na Pomorzu w ogóle, a w szczególności do dalszego pogłębienia się nieufnego stosunku do tych czynników wojskowych, które świadomie czy nieświadomie wprowadzają dezorganizację do towarzystw patriotycznych, obywatelskich i do służby państwowej całą duszą przywiązanych.

„W tej robocie biorą także udział władze administracyjne.

„Wobec tego niżej podpisani zapytują pp. ministra spraw wojskowych i ministra spraw wewnętrznych:

„1) Czy powyższe fakty są im znane?

„2) Co zamierzają uczynić, aby tym szkodliwym poczynianiom położyć kres?”

„Warszawa, dnia 24 kwietnia 1931.
„INTERPELANCI.”

J. E. ks. biskup St. Adamski

na audjencji u Ojca św.

Citta del Vaticano, 29. 4. — (PAT). Wczoraj rano Ojciec św. przyjął na posłuchaniu J. E. ks. dr. Stanisława Adamskiego, biskupa śląskiego.

Naturalna Karlsbadzka sól sprudlowa nie jest medykamentem ani preparatem, lecz naturalnym środkiem leczniczym przeciw schorzeniom żołądka, jelit, wątroby i żółtaczki. Sztuczna sól nie zdola zastąpić działania leczniczego soli prawdziwej. Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach. Tw 1383

Ciekawy proces o zajścia na wiecu

Znowu członek ruchu Młodych Obozu Wielkiej Polski, red. Bilan z Przemysła, uwolniony od winy i kary

Jak donosi „Kurjer Lwowski”, z dnia 14 b. m. przed sądem okręgowym w Przemyslu odbyła się rozprawa przeciwko członkowi Ruchu Młodych O. W. P. p. Włodzimierzowi Bilanowi, oskarżonemu przez wywiadowcę Lisowskiego o rzekome zrządzenie go w nogę podczas burzliwego wiecu „sanacyjnego”, który miał miejsce w Przemyslu przed rokiem.

Na wiecu obok „sanatorów” znalazło się około 30 Młodych. W pewnym momencie kiedy poseł „sanacyjny” Kosydarski podkreślił, że „przed majem” nawet nie było tak źle, jak teraz, Młodzi zaczęli wyrażać głośno swoje uznanie. Wówczas policja zaczęła ich bardzo energicznie usuwać z sali. Najwięcej zajęć miało miejsce około osoby zniechęconego przez „sanację” p. Bilana. Wywiadowca Pfeifer wy dobył przeciw niemu rewolwer. Akademikowi p. Kosteckiemu agitator „sanacyjny”, weterynarz Dyndowicz podarł piaszcz. W tłumie wywiadowca Lisowski szczególnie brutalnie odnosił się do Młodych.

Rozprawa w całej pełni wykazała bezpodstawność oskarżenia. Główny „bohater” zajścia wywiadowca Pfeifer w zeznaniach wikał się jako świadek i mało sobie przypomina.

Na pytanie przewodniczącego, czy groził rewolwerem p. Bilanowi, świadek odpowiada, że nie, na co oskarżony gwałtownie protestuje.

Świadek Mieczysław Malec, jeden z przywódców młodzieży narodowej, opisuje dokładnie całe zajście. Widział, jak Pfeifer, zbliżając się do p. Bilana, sięgał po rewolwer, podczas kiedy Lisowski w niezwykle brutalny sposób rzucił się na siostrę p. Bilana, usuwając ją przemocą z sali.

Świadek Urbański, stud. praw, potwierdza w zupełności zeznania M. Malca.

Przew.: A jak tam z tem kopnięciem w nogę?

Św.: Uważam je za zmyślane. Wdziękem Lisowskiego po zajściu na po-

licji. Tam szedł zupełnie normalnie. Dopiero jak wyszedł z komisariatu począł utykać.

Świadek Janina Bilanówna, siostra oskarżonego zeznaje, że na widok, iż policja rzuciła się na brata Włodzimierza, a nadto jeden z wywiadowców wy dobył przeciw niemu rewolwer, zaczęła krzyczeć, wówczas napadł ją brutalnie wywiadowca Lisowski. Brat Tadeusz pośpieszył jej wówczas z pomocą. Wykluczone jest jednak, aby mógł Lisowski kopnąć.

Świadek Wanda Wawrzecka, wdziwała, jak policja biła akademików, przyczem najwięcej osób atakowało p. Włodz. Bilana. W tym czasie wywiadowca Lisowski złapał jej koleżankę p. J. Bilanównę za gardło i począł ją dusić (!!). Co się potem stało nie wie, bo przemocą i w sposób niezwykły ordynarny wytrącono ją z sali na schody a potem na ulicę.

Świadek Marjan Kostecki, członek Okręgowego Komitetu Młodych, mówi: „Bralnie zaczęto nas usuwać z sali. Mnie podarto nowy piaszcz. Niezwykle silnie atakowano kol. Wł. Bilana, do którego Pfeifer zmierzył z rewolwerem (!), na pannę Bilanównę rzucił się Lisowski, wówczas pośpieszyłem jej z pomocą.

Świadek Jan Konopka oświadczył, iż kiedy Pfeifer wy dobył rewolwer, sam złapał go za rękę i tylko dzięki temu, że koledy p. Wł. Bilana otoczyli, nie doszło do tragedji.

Po zamknięciu postępowania dowodowego, obrońca wygłosił doskonałe przemówienie, w którym wykazał, że świadkowie tak odwodowi, jak i dowodowi zdruzgotali akt oskarżenia.

Z kolei sędzia Spędakowski ogłosił wyrok, na mocy którego p. Bilan został u wolniony od winy i kary.

Wyrok został przyjęty w Przemyslu z ogromną ulgą.

Przed otwarciem międzynarodowej wystawy kolonialnej w Paryżu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Paryż, 28 kwietnia. W obecnej chwili w paryskich kołach towarzyskich, a także w sferach gospodarczych temat rozmów stanowi wielka międzynarodowa wystawa kolonialna. Zostanie ona otwarta dnia 7 maja w Vincennes pod Paryżem. By zrozumieć jej znaczenie, zwłaszcza z punktu widzenia francuskiego, należy pamiętać, że jeżeli sama metropolia liczy 40 milionów mieszkańców, to na jej imperjum zamorskie przypada aż 60 milionów! Wystawa stanie się też niejako jego syntezą historyczną, wreszcie ekonomiczną; zapozna ona samych Francuzów z ich odległymi koloniami, wykaże im ich bogactwa, cywilizację, rozwój ekonomiczny, od którego w dużej mierze zależy przyszłość Francji.

Poza Francją, siedem innych państw posiada na wystawie swoje pawilony. Są nimi: Belgia, Włochy, Stany Zjednoczone, Holandia, Brazylja, Danja oraz Portugalia. Natomiast Anglja, Grecja, Argentyna, Persja, Kanada ograniczyły się jedynie do wzięcia udziału w sekcji informacyjnej. Hiszpanja, Niemcy oraz Rosja Sowiecka zupełnie nie są reprezentowane. Co zaś do Polski, to z racji działalności Beniowskiego, będzie ona uczestniczyła w niektórych uroczystościach, zorganizowanych na wystawie.

Trwanie jej jest przewidywane tylko do końca października, a to dlatego, że zastępy czarnych i żółtych ludzi, sprowadzonych na nią, ażeby tej manifestacji zamorskiej dodać jeszcze więcej kolorytu lokalnego, nie zniosłyby tutejszego klimatu zimowego. Wysokość kosztów, pochłoniętych przez wystawę, dosięga podobno 350 milionów franków, nie mówiąc naturalnie o pawilonach zagranicznych. Jednakowoż kwota ta jest w większej części pokryta przez same kolonie.

Na to, żeby sobie zdać sprawę, w jaki sposób wystawa jest zorganizowana, trzeba podkreślić, że dzieli się ona na 3 części: 1) dział ogólny, 2) poszczególne kolonie francuskie, kraje pozostające pod protektoratem, oraz kraje, pozostające pod mandatem, 3) działy zagraniczne.

W dziale ogólnym znajduje się przede wszystkim stałe muzeum kolonialne, wybudowane z trwałych materiałów, które jedyne z pomiędzy wszystkich gmachów, ma przetrwać na stałe. Jest to wspaniały pałac o 88 metrach długości, otoczony kolumnadą, poprzez którą widać nadzwyczajnej piękności płaskorzeźby. Część jego retrospektywna zawiera niezliczony szereg zabytków, odtwarzających całą historję kolonialną Francji.

Marszałek Lyautey, który stoi na czele wystawy powierzył braciom Leblond misję zebrania właśnie tych pamiątek z Ile de France, czyli Ile Maurice, Ile de Bourbon, Madagaskaru oraz Ile de la Réunion. Wykorzystując tę sposobność, pisarze ci zawsze o sprawie Polski pamiętający, specjalnie czynili poszukiwania, by znaleźć jakiegokolwiek pamiątki po Beniowskim. Rozpoczęli je na Ile Maurice, gdzie Beniowski kilkakrotnie przebywał i gdzie wszedł w kontakt z władzami administracyjnymi francuskimi, by przygotować swą ekspedycję na Madagaskar. Niestety jednak ani w tamtejszych archiwach, ani w zabytkach prywatnych tamtejszych rodzin nie udało się niczego odszukać. Na Madagaskarze istnieje wprawdzie przy zatoce d'Antongil, ruiny grobowców, o których tu byłcy wyrażają się ze czcią, utrzymując, iż w nich to spoczywają resztki „króla białych“, który z wielką dobrocią panował nad ludem Malgaszów, ale żadne poważne poszukiwania historyczne nie zostały pod tym względem przeprowadzone.

Przy wyżej wspomnianem muzeum kolonialnem, obok całego szeregu innych budynków, znajduje się jeden, zwracający specjalną uwagę, gdyż ponad nim wznosi się laciński krzyż: jest to pawilon misyj, które odegrały tak wielką rolę w dziele cywilizacyjnem Francji zamorskiej.

Jeżeli przejdziemy koleję do działu kolonij francuskich, to bogactwo obrazów jest takie, iż nie sposób w jednym artykule dać choćby w przybliżeniu pojęcie o ich oryginalności i o ich pięknie. Przed oczami zwiedzającego otwiera się świat daleki, nieznan, pełen tajemniczości i powabu: tutaj oświetlają go białe mury Tunisu, tam barwny pałac z Marrakeszu, tutaj uwagę jego zwracają domy kreolskie o uroczych terasach, tam pawilony a-

rabskie z Alepu czy Damaszku oraz wspomnienia wypraw krzyżowych. Niemniej jednak można powiedzieć, że w tym nadzwyczajnym krajobrazie kolonialnym, mającym w sobie coś z tysiąca i jednej nocy, wrażenie największe, najwspanialsze sprawiają rekonstrukcje świątyni Angkor-vat o monumentalnych schodach, cudownych rzeźbach i linjach, stanowiącej prawdziwy klejnot Indochin. A z tym podziwem dla najsztudniejszej sztuki łączy się jakieś przedziwne uczucie tajemniczości dawnych wierzeń. Sanktuarjum Angkor-vat stanowi też niezawodnie „clou“ wystawy. I już dzisiaj znaleźli się tacy, którzy przed jej otwarciem oplakują, iż zostanie ono zburzone. Natomiast praktyczni a zwłaszcza żądni sensacji Amerykanie czynią podobno usilne starania, aby im pozwolono za wielką sumę zakupić te mury, skazane na zburzenie. Cóż jednak z nich chcą uczynić? Pragną oni, by za cenę dolarów pozwolono im podpalić świątynię Angkor-vat i pożar ten... sfilmować!

Drugim pomnikiem w dziale zagranicznym, stanowiącym również cudowną reprodukcję dalekiej przeszłości, to bazylika Septymusja Sewera z Leptis-Magna, odtworzona przez Włochów, by przypomnieć rzymską przeszłość Libji. Trudno zaś nie za-

trzymać się przed domem rodzinnym Waszyngtona, przejść obojętnym pomijając krajobrazami Jawy.

Jeżeli zaś się pomyśli, że przez cały czas trwania wystawy będą się na niej odbywały najrozmaitsze uroczystości, poświęcone manifestacjom, tańcom, zabawom tych poszczególnych kolonij, to zrozumieć łatwo, że wystawa ta stanie się prawdziwą feerią. Zwiedzający będą mogli kolejno przejść z teatru tubylczego do świątyni tańców Azji czy Afryki, asystować na kolonialnych kongresach, których liczba ma przekroczyć 100, i to zarówno fachowych jak i społecznych, zakosztować wreszcie egzotycznej kuchni w rozlicznych restauracjach, zakupić rozmaitych towarów w kramach afrykańskich, noszących nazwę „souks“, lub też przy świetle księżyca marzyć na wodach stawu Daumesnil, pływając w wąskich „pirogach“, kołysanych śpiewem monotonnym, ale przejmującym dorodnych murzynów.

W rocznikach europejskich, wystawa paryska stanowić będzie niewątpliwie piękną kartę z historii cywilizacji. Panuje na niej obecnie ruch gorączkowy, który tembardziej jest zrozumiałym, iż pomimo zdwojonych wysiłków, jeżeli jej otwarcie uroczyste nastąpi w maju, to jednak w szczegółach wykończoną przez czerwcem najprawdopodobniej nie będzie. Jest to jednak los wszystkich nawet małych wystaw — co dopiero mówić o tak kolosalnem wprost przedsięwzięciu, jakie stanowi powyższa manifestacja posiadłości zamorskich.

I. Briares.

Proces przeciw b. posł. Kwiatkowskiemu

Siódmy dzień rozprawy

Wejherowo, 28 kwietnia.

Na wstępie sąd postanawia przesłuchać czterech dodatkowych świadków, mianowicie, na wniosek prokuratora, kierownika urzędu skarbowego w Wejherowie na okoliczność, że oskarżony zalegał z podatkami na sumę 24.009 zł, oraz, na życzenie obrony, adwokatów Czarneckiego i Bilińskiego i p. J. Bocheńskiego z Państwowego Instytutu Eksportowego, ostatniego na okoliczność, że kampania jagodowa z roku 1929 miała pełne widoki powodzenia.

W dalszym ciągu rozprawy sąd odczytuje zeznania rolnika Józefa Labudy, złożone przed sędzią śledczym, ponieważ obecnie Labuda przebywa ciężko chory w szpitalu. Z zeznań wynika, że Labuda podpisał „Centrali Rolniczej“ weksle grzeźnościowe, które poszły do protestu; Labuda uważa, że jest poszkodowany na sumę 6.500 zł.

Na wniosek prokuratora sąd zaznaja się szczegółowo z wyciągami kont „Centrali Rolniczej“ i Kwiatkowskiego w poszczególnych bankach i zakładach przemysłowych. Według tych dokumentów w początkach roku bieżącego poszczególne salda debetowe przedstawiały się następująco: „Bank Angielsko-Polski“ w Gdańsku — 17.130,25 zł, „Westdeutsche Thomas-Sfatwerke“ w Berlinie 90.759,10 rmk., „Bank Związku Tow. Kupieckich“ w Grudziądzu 12.632,93 zł, „Młyn Przechow.“ 69.989,96 zł i „Robur“ w Katowicach — 89.996,03 zł.

Również na wniosek prokuratora sąd odczytuje liczną korespondencję handlową, umowy, spis weksli grzeźnościowych, odpisy z rejestrów gruntowych i akta, dotyczące importu tomaszyn.

Dodatkowy świadek Aleksander Grajewski, kierownik Urzędu Skarbowego w Wejherowie, zawezwany na żądanie prokuratora, stwierdza na podstawie akt, że na dzień 28 czerwca 1928 roku „Centrala Rolnicza“ nie zalegała ani z podatkiem dochodowym, ani z podatkiem przemysłowym. Zeznanie to, obalające zarzut oskarżenia, robi wielkie wrażenie. Przewodniczący zwraca się do biegłego p. Maloty:

— Skąd pan wziął w takim razie tę zaległość podatkową w sumie 24.000 zł per 28 czerwiec 1928?

Biegły Malota: Wywnioskowałem to z ksiąg, gdzie znalazłem reklamacje za zaległe podatki z roku 1926 i 1927.

Świad. adwokat Czarnecki z Wejherowa, wyjaśnia pewną, mniej-ważną transakcję wekslową, świad. zaś Biliński, również z Wejherowa, zeznaje w sprawie rzekomych weksli grzeźnościowych, które oskarżony miał zdyskontować w Miejskiej Kasie Oszczędności. Według świad. Bilińskiego suma pozostałych, nieuregulowanych weksli wynosi 3.000 zł.

Obrona i oskarżony wyjaśniają i powołują się na księgi „Centrali“, że

omawiane weksle, na sumę 10.000 zł, pochodziły z obrotów towarowych. Co do węgla, za który „Centrala“ nieprawnie pobrała należność, to Kwiatkowski stwierdza, że z tą sprawą nie miał nic wspólnego i, że wówczas nie był w Wejherowie.

Po przerwie obiadowej zeznaje świadek Jakób Bocheński, który w roku 1929 pracował w Państwowym Instytucie Eksportowym. Oświadcza, że kampania jagodowa oskarżonego Kwiatkowskiego była realna i bardzo dobrze przygotowana. Niepowodzenie należało przypisać nieprzychylnym warunkom atmosferycznym i konkurencji niemieckiej, która dążyła bezwzględnie do złamania konkurencji rynku polskiego, zainicjonowanej co do wywozu jagód po raz pierwszy przez Kwiatkowskiego. W sprawie pewnej pretensji pieniężnej w Belgji, którą prokurator uważał za nieściągalną, świadek jest zdania, iż w swoim czasie była do zrealizowania.

Na zakończenie dzisiejszego dnia sąd wysłuchuje orzeczenia biegłego Maloty, który jest dyrektorem Miejskiej Kasy Oszczędności w Wejherowie, uzależnionej od miejscowych władz administracyjnych.

Jutro orzeczenie biegłego Kamrowskiego z Grudziądza i przemówienia prokuratora i obrońców.

F. ob.

Niesłychany skandal w Miechowie

„Sanacja“ fałszowała spisy wyborców

Sosnowiecki „Kurjer Zachodni“ donosi:

„Dnia 29 marca r. b. miały się odbyć w Miechowie wybory do rady miejskiej. Wyborami temi zainteresował się ponad potrzebę i miarę p. starosta miechowski, który w swej akcji posunął się tak daleko, że wielokrotnie na zebraniach przedwyborczych miejscowej „sanacji“ zapowiadał, że do rady miejskiej nie dopuści niektórych obywateli miasta, a głównie p. Tadeusza, Lecha, dyr. gimn. państw. w st. sp. i posła na Sejm Rzplitej, Henryka Zaporoskiego, aptekarza i innych, jako należących do Stronnictwa Narodowego, a więc, zdaniem p. starosty, „antypaństwowych“. Zamierzenie swoje p. starosta obiecywał osiągnąć nawet kosztem ewentualnego kilkakrotnego rozwiązania wybranej nie po jego myśli (sic!) rady miejskiej.

„Tęgo rodzaju zapowiedzi pobudziły szerokie koła mieszczaństwa do czujności. To też spisy wyborców były należycie skontrolowane nie tylko przez zainteresowane osoby, lecz i przez komitet wyborczy „Listy Mieszczańskie“, za którą opowiedziały się szerokie warstwy mieszczaństwa miechowskiego i mieszkańców, przyłączonych do miasta okolicznych wiosek. Do czujności skłaniał również obywateli osobo-

Tw 1275

wy skład, zarówno głównej, jakoteż obwodowych komisji wyborczych, do których p. starosta wyznaczył oddanych mu „sanatorów“, tak, że ci stanowili w komisjach większość. Dnia 22 marca główna komisja wyborcza wykreśliła z pośród kandydatów na radnych miejskich „Listy Mieszczańskie“ pp. Tadeusza Lecha i Henryka Zaporoskiego, jako nieumieszczonych w spisach wyborców I. obwodu.

„Postanowienie gł. kom. wyborczej wywołało w mieście poruszenie i zrozumiałe oburzenie. Dziesiątki obywateli złożyło zainteresowanym oświadczenie, że w spisach wyborców I. obwodu nazwiska ich widzieli. Znalazł się nawet obywatel, który wskazał kto, kiedy i w jaki sposób spisy wyborców I. obwodu fałszował.

„Wszystko to skłoniło p. posła Tadeusza Lecha do zbadania spisów, co skutecznij dnia 23 marca. Poseł Lech stwierdził przytem, że wraz z nim usunięci zostali ze spisów również jego żona, syn i córka.

„Ponieważ uwidoczniło się ponad wszelkie wątpliwości, że spisy wyborców I. obwodu noszą cechy fałszerstwa, przeto p. poseł Lech wniósł dnia 24 marca skargę do prokuratora sądu okręgowego w Kielcach. Jednocześnie pełnomocnik „Listy Mieszczańskie“ złożył przewodniczącemu gł. kom. wyborczej protest przeciwko dopuszczeniu przez tę ostatnią możliwości sfalszowania spisów wyborców I. obwodu wyborczego. Władze wojewódzkie zainteresowały się również sprawą i po stwierdzeniu przez przyslanego z Kielc urzędnika „pewnych formalnych uchybień“ w listach — wybory wstrzymały, przenosząc termin ponownych wyborów na 10 maja r. b. i zarządzając jednocześnie usunięcie owych „formalnych uchybień“.

Wypadek odosobniony a masowe fałsze wyborcze

Obóz „sanacyjny“, na którym ciążyą zarzuty masowego pogwałcenia wyborów, o czym świadczy wniesienie przeszło 150 skarg wyborczych do Sądu Najwyższego, pragnąc odwrócić uwagę od tego faktu, rozpisuje się naraz o naruszeniu czystości wyborów, jakiego miano się dopuścić we wsi Płocice w powiecie kościerskim. Mianowicie sąd okręgowy w Chojnicach skazał tamtejszą komisję wyborczą za dosypywanie kartek z nr. 4 do urny wyborczej. Należy oczywiście odczekać odwoławczego wyroku sądowego, dla wydania ostatecznego sadu o tej sprawie. Nasza opinja jest prosta: jeżeli miało miejsce nadużycie, winna nastąpić kara. Obóz narodowy nie potrzebuje uciekać się w walce wyborczej do tego rodzaju metod, które zaczerpnięte są z arsenału „sanacyjnego“. Zajście odosobnione we wsi Płocice nie przysłoni też tych masowych nadużyć i przekroczeń, jakie miały miejsce na terenie całej Rzeczypospolitej, a które składają się na przemyślany system. Ten system czeka na potępienie w Sądzie Najwyższym.

Z Hiszpanji

Rozruchy bezrobotnych w Sewilli.

Sevilla, 29. 4. (PAT). Przed tuższym ratuszem zebrały się tłumy bezrobotnych, domagając się pracy. Bezrobotni ruszyli następnie głównymi ulicami śródmieścia, zachowując wrogą postawę. Niektóre sklepy w obawie przed płałowaniem pozamykano, w innych natomiast sklepach rozdawano żywność i pieniądze.

Madryt, 28. 4. (PAT) Gen. Berenguer został osadzony w więzieniu. Jako obrońcę wybrał sobie gen. Berenguer brata słynnego lotnika Mello Franco.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Tragedja młodego małżonka

Samobójstwo i usiłowane zabójstwo po sutej libacji

Nasz korespondent pomorski (X) donosi:

Przed kilku dniami kupiec Wł. Nowakowski w Grudziądzu wysłał do cukrowni w Melnie swego szofera Maksymiljana Radzikowskiego, lat 22, wręczając mu 2.700 zł na zakup cukru.

R. nie spełnił jednak zlecenia pracodawcy, lecz, sprzeniewierzywszy otrzymaną gotówkę, pojechał do Torunia, skąd wynajętą taksówką udał się do Swornegaci pod Chojnicami w odwiedziny do rybaka Wiśniewskiego.

Po sutej libacji u Wiśniewskich R.

późnym wieczorem odwiózł taksówką swego znajomego do pobliskiej Zielonej Chociny; za namową R. zabrały się dwie dorastające córki Wiśniewskiego, 19-letnia Gertruda i Joanna, lat 17, przyjaciółka Radzikowskiego. W drodze powrotnej R., który niedawno z namową swej matki poślubił zupełnie obojętną kobietę, strzelił z rewolweru do Wiśniewskiej, raniąc ją na szczęście lekko, poczem skierował broń ku sobie, celnym strzałem pozabawiając się życia. Samobójca pozostawił list do swej matki oraz żyjącej w Grudziądzu żony.

„Spółka Osadnicza“

Sprytni oszusti przed sądem

Przed wydziałem karnym sądu powiatowego odbywa się sensacyjny proces o oszustwo. Na ławie oskarżonych zasiadli Bolesław Pasternski, Konstanty Kaniewski, Marcin Konieczny i Aleksander Pilarski — wszyscy z Poznania.

Wymienieni założyli przy Al. Marcinkowskiego 17 — a firmę pod szumną nazwą „Spółka Osadnicza“. Spółka ta potrafiła wyłudzić od wielu osób przeważnie ze wsi dość poważne kwoty, bo sięgające od 5 do 10 tys. zł. Aby wzbudzić zaufanie w sferach zainteresowanych nabyciem osad, przedstawili sprytni aferzyści nazwisko żony pewnego generała, jako założycielkę spółki. Oczywiście, że był to podstęp.

Sprawa budzi wielkie zainteresowanie, na świadków powołano przeszło 40 osób, wobec czego proces potrwa prawdopodobnie cały tydzień. (z)

„Matrikuła 33“

Ciekawa premiera w Teatrze Nowym

Piszą nam z kancelarii Teatru Nowego:

Dziś we środę prapremiera sensacyjnej nowości francuskiej Madisa i Boucarda p. t. „Matrikuła 33“, która zdobyła sobie wielkie powodzenie w Paryżu, dzięki niezwykle ciekawemu tematowi, jakim jest szpiegostwo wojenne. Historia kontr-szpiega francuskiego, który z nieustraszoną odwagą, narażając życie, w poczuciu patriotycznego poświęcenia spełnia swój twarde obowiązek, — trzyma widza w nieustannym napięciu. Świetną obsadę tworzą pp. Cieszkowska (główna rola kobiety-szpiega Koronkiewiczówna, Winiarzówna, Mazanek (tajemniczy dezertor), Bystrzyński, Kaden (szef II wydziału francuskiego), Fiszler (szef wydziału niemieckiego), Gliński, Rudnicki, Rórowski, Przebiński, Rolicz i inni. Nowe dekoracje pomysłu p. Al. Kobrynina.

Fertner w Poznaniu

Pogoda i radość na scenie Teatru Polskiego

Donoszą nam z kancelarii Teatru Polskiego.

Ludzie o złym nastroju, chorej wątrobie, a różnych dolegliwościach żółciowych twierdzą, że świat jest smutny i bezbarwny. Otóż najzaciętszy i najbardziej zakamieniałych tetryków przekonać może, że jest wręcz odwrotnie, że życie posiada niesłychane zasoby wesołości, że każdy śmiać się może — niezównany siewca złotego śmiechu i radości życia, znakomity artysta p. Antoni Fertner, rozpoczynający dziś gościnne występy na scenie Teatru Polskiego.

Kapitałna kreacja Antoniego Fertnera, którą stwarza w arcyzabawnej krotchwili Ruskowskiego „Wesele Fonsia“ należy do arcydzieł komizmu.

Każdy kto raz widział Fertnera jako „Mrozika“ z „Wesela Fonsia“ nie zapomni napewno nigdy tej świetnej kreacji i zaprawdę przypomnieć ją sobie, by móc raz jeszcze tak się bawić i weselić, jak tylko można się bawić patrząc na Fertnera.

KALENDARZYK

Środa, 29 kwietnia 1931.

Słońce: wschód 4,28 — zachód 19,13 — długość dnia 14 godzin 45 min
Księżyc: wschód 15,39 — zachód 2,30 — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 7 st. Cels. — Pochmurno. Wiatr południowo-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 749 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 15 st. Cels., najniższa plus 5 st. Cels. — Ilość opadu 2 mm.

Przewidywania pogody na czwartek: Duże zachmurzenie ze skłonnością do opadów.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu dziś plus 2,65 m.

Kal. rz.-kat.: Piotr M. — jutro Katarzyna Sen.

Kal. słow.: Sławogost — jutro Chwaliślaw.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Całodzienna adoracja.** W piątek 1 maja w kościele pod wezwaniem Serca Jezusowego na Jeżycach całodzienna adoracja. Początek o godz. 6, potem odśpiewanie pierwszych dwóch godzin. O godzinie 19 odśpiewanie reszty godzin, kazanie i procesja. Okazja do spowiedzi św. dziś, w środę od godz. 17 i jutro w czwartek od godz. 16.

OSOBISTE

— **Z Korporacji Przemysłu Elektrotechnicznego.** Dnia 27 bm. odbył się egzamin dla uczniów, którzy ukończyli naukę w zawodzie elektrotechnicznym. Komisji egzaminacyjnej przewodniczył p. inż. Kazimierz Gaertig. Ławnikami z ramienia pracodawców byli pp. Buławski, Bayerlein, Chempiński i Waliński. Ławnikami z ramienia elektromonterów byli pp. Nowakowski i Stelmaszyk. W zawodzie elektrotechnicznym zdali egzamin: Stanisław Adamski, Czesław Błażej, Stanisław Czerwiński, Władysław Englert, Joachim Hanczewski, Edward Heigelmann, Józef Kasperski, Feliks Koliński, Franciszek Kordek, Józef Krawczyński, Mieczysław Luboński, Antoni Majewski, Zygmunt Matuszewski, Józef Pawliński, Leon Szymański, Czesław Tylkowski, Wincenty Żurawski. W zawodzie radiotechnicznym zdał egzamin Leon Leśny. Czterech kandydatów egzaminu nie zdało.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Walne zebranie Tow. „Warta“** (opieka nad dziećmi szkolnymi) odbędzie się w czwartek, dnia 30 bm. o godz. 20 na salce Czytelni dla Kobiet, ul. Kantaka nr. 8-9. Porządek obrad: 1. Zagajenie. 2. Wybór prezydium. 3. Sprawozdania: a) z ostatniego walnego zebrania, b) z rocznej działalności, c) skarbniczej, d) komisji rewizyjnej. 4. Udzielenie absolutorium zarządowi. 5. Wybory. 6. Wnioski i wolne głosy. Zebranie będzie prawomocne bez względu na ilość członków.

— **Zebranie Koła Ks. Ks. Profesorów** odbędzie się w piątek, dnia 1 maja o godzinie 20 w gimnazjum im. Bergera. Na porządku obrad referat: Ks. Warmiński „Cuda w świetle racjonalistycznej krytyki“.

— **Wielkie nadzwyczajne zebranie Związku Niższych Pracowników Poczt, Telegrafów i Telefonów, Koła Miejscowego** Poznań i okolicy, odbędzie się w piątek, dnia 1 maja rb. wieczorem o godzinie 20 na sali p. Jarockiego, przy ul. Masztalarskiej 8, I ptr. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy, jak: skrócenie urlopów i to li tylko niższym pracownikom pocztowym, wstrzymanie awansów oraz obniżenie poborów i wiele innych aktualnych spraw. Wzywa się wszystkich członków Związku jak i współzainteresowanych bez względu na przynależność związkową, do udziału w zebraniu.

ŻYCIE SOKOLE

— **Tow. Gimn. „Sokol“ Winiary.** Plenarne zebranie odbędzie się 2 maja o godzinie 19 w szatni sokolej.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Z Pozn. Tow. Oratoryjnego.** W dniu 3 maja r. b. obchodzi Tow. Oratoryjne, dawniej Koło Śpiewackie Polskie, 46-lecie swego istnienia. W związku z tem odbędzie się: o godz. 9,30 msza św. w ko-

ściele OO. Jezuitów przy ul. Dominikańskiej, a wieczorem o godz. 19 uroczyste zebranie członków Tow. w sali p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej. Na program uroczystości wieczornej między innymi składają się: dekoracja jubilatki i jubilatów za 25-letnią czynność w Tow., odczyt członka Tow. prof. Miętsusa o „Requiem“ Mozarta i w. in. Na zakończenie zabawa towarzyska członków.

— **Nie dajcie się oszukać!** Uważajcie przy zakupie nalepek 3-majowych na napis TCL — bo tylko takie nalepki wydało Towarzystwo Czytelni Ludowych i tylko pieniądze za takie nalepki pozostaną w Towarzystwie Czytelni Ludowych na krzewienie oświaty. Dołem dwie książki z napisem „TCL“ — górą orzełek na okrągłym polu z napisem „3 Maja“ (bez roku): oto prawdziwe nalepki Towarzystwa Czytelni Ludowych. Wszelkie inne są niewiadomego pochodzenia. — Tak samo chorągiewki, wydane przez Towarzystwo Czytelni Ludowych mają napisy „TCL“. — Nalepki te, chorągiewki i inne emblematy nabyć można w biurze Towarzystwa Czytelni Ludowych, ul. Fr. Ratajczaka 16, Tel. 10-50 — a na prowincji w bibliotekach i komitetach TCL.

— **W niedzielę dnia 3 maja rb.** — jako w dniu zamknięcia Targów Poznańskich, urzęda Towarzystwo Czytelni Ludowych w Poznaniu korowód firm krajowych, mający na celu propagandę przemysłu rodzimego i popieranie wytwórczości polskiej. Korowód wyruszy o godzinie 12 z ulicy Spokojnej (Lazarz) i przemaszeruje najruchliwszymi ulicami miasta. Na czele korowodu kroczyć będzie orkiestra. Zainteresowane firmy zechcą się zwracać do Towarzystwa Czytelni Ludowych, Fr. Ratajczaka 16, gdzie udziela się również bliższych informacyj. Telefon 10-50.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Towarzystwo Przyrodniczo-Pedagogiczne** odbyło w sali gimn. im. Bergera swe plenarne zebranie. Bardzo ciekawy referat o pracach wiosennych w ogrodzie wygłosił insp. Ogródów Miejskich p. Janicki. Referent w barwny sposób przedstawił znaczenie ogrodu jako czynnika w wychowaniu dziecka. W dalszym ciągu omówił referent różne etapy prac wiosennych, sprawy mierzwienia i uprawy ogrodu, sadzenia roślin i t. d. Towarzystwo po wysłuchaniu ciekawego referatu uchwaliło urządzić wycieczkę do ogródków działkowych celem zapoznania się z pracami i wewnętrznym wyglądem kolonii. Na następnym zebraniu omawiana będzie sprawa pielęgnowania drzew owocowych. (z)

— **Zaginięcie 16-letniego chłopca.** W tych dniach oddalił się z domu 16-letni Henryk Kmiec (Rybaki 22). Jak ustalono Kmiec, który prawdopodobnie wyjechał w kierunku Gniezna, sprzedał poprzednio piaszcz i buty. (z)

— **Z targu.** Dnia 29 b. m. na placu Sapiieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,60—4,40 zł; masła mleczarskiego 4,80—5,20 zł; twarogu 1,00—1,20 zł; mendel jaj 1,40—1,50 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 28—30 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2,00 do 2,20 zł; słoniny wędzonej 2,40—2,80 zł; wieprzowiny 1,80—2,00 zł; wołowiny 1,60 do 2,80 zł; cielęciny 1,60—2,80 zł; skopowiny 2,00—2,60 zł; koziny 1,40—1,60 zł; smalcu 2,00—2,60 zł; za drób: kura 3,50 do 6,00 zł; perlica 3,00—4,00 zł; kaczka 4,00 do 6,00 zł; gęś 8,00—11,00 zł; para gołębi 1,80—2,00 zł; królik 3—4 zł; indyk 8,00 do 10 zł; za ryby: 1 kg. karpia 3,60—4,60 zł; lina 4,40—4,60 zł; okonia 2,40—3,00 zł; karpasie 2,30—3 zł; białych ryb 1,00—2,00 zł; 1 kg. węgorza 6,00 zł; 1 kg. sandacza 6,00—6,40 zł; 1 kilogram suma 4,00 zł; 1 kilogram szczupaka 3,60—4,40 złotych. Za ryby śnięte płacono 60—80 gr mniej. Płacono za jarzyny: 1 kg. kapusty białej i włoskiej 50—60 gr; modrej 60—80 gr; 1 kg. ziemniaków 10—12 gr; 50 kg. 2,50 do 3,00 zł; 1 kg. marchwi 40 gr; buraków 20—30 gr; cebuli 0,70—1,00 zł; szpinaku 50—60 gr; jarmuzu 0,80—1,20 zł; pietruszki 50—60 gr; bobu 1,20 zł; pęczek rzodkiewek 20—35 gr; główka zielonej sałaty 20—30 gr. Za owoce: 1 kg. jabłek 1,80—3,60 zł; rabarberu 80—90 gr; wiązka młodej kalarepy 1 zł; 1 ogórek 1,50 do 2,00 zł; 1 pęczek młodej marchewki 60 gr. — Ruch normalny. Pod koniec targu ceny nieco niższe. (hu)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzieże i włamanie.** Postaćowi Hurtowni Mechaników (Marsz. Focha 19) skradziono rower męskiej marki „Preciosa“ z korytarza gmachu Kasy Chorych przy ul. Pocztowej. — P. Janowi Frackowiakowi z Mosiny w pewnym mieszkaniu przy Starym Rynku 32 skradziono gotówkę w sumie 500 zł. — W mieszkaniu przy ul. Trzeciego Maja 3a skradziono 700 zł p. Bernardowi Pałaszewskiemu (ul. Półwiejska 5). (z)

— **Włamywaczy spłoszył stróż.** Jednej z ostatnich nocy, nieznanymi złoczyńcy włamali się oknem do dworu w Gólczewie (pow. wrzesiński) własność p. Luizy Lotty Fischer. Włamywaczy zaskoczył stróż nocny Jan Kryster już w chwili, gdy mieli spakowany łup. Na wścieczy alarm, złoczyńcy zbiegli, ostrzeliwując się. Łupem ich padła tylko kasetka, w której

Przy braku apetytu, kwaśnym odbijaniu się, zepsutym żołądku, upośledzonym trawieniu, obstrukcji, wzdęciu kiszek, zaburzeniach przemiany materji, pokrzywce i swędzeniu skóry naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa“ usuwa z organizmu substancje gnilne, ztruujące organizm. Ządać w aptekach i drogerjach. nw 9732

Zabawa Wiosenna

Rola Przyjaciół Harcerzy „Witków Morskich“

odbędzie się w sobotę, dnia 2-go maja b. r., w sali Belweduru ul. Marsz. Focha wieczorem o godzinie 8-mej, na którą wszystkich przyjaciół harcerstwa uprzejmie zaprasza

Zarząd.

Pozostałe zaproszenia są do odebrania w firmie A. Rose, ul. Nowa i u p. Smolińskiego, ul. Wodna 24.

Wstęp od osoby 2,50 zł, dla harcerzy i studentów za okazaniem legitymacji 2,— zł. zw 29 0934

znajdowało się około 100 zł w znaczkach pocztowych i stemplowych. (k)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Wypadek w sieni.** P. Klara Giebel (ul. Dąbrowskiego 34) upadła w sieni domu, wychodząc z mieszkania. Przywołany lekarz pogotowia ratunkowego stwierdził złamanie nogi i zarządził przewiezienie do lecznicy miejskiej. (k)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Wylowiono z Obry pod Szczodrowem** we wtorek rano zwłoki ś. p. Stefana Soborskiego, znanego działacza na niwie sokolej, a prezesa okręgu kościańskiego. Ś. p. Soborski wyszedł z domu w dniu 3 b. m. i padł ofiarą tragicznego wypadku. Pogrzeb jego odbędzie się w sobotę 2 maja w Kościanie o godz. 17.

— **Tajemnicze morderstwo.** W nadleśnictwie Jelonki (pow. szamotulski) znaleziono zwłoki około 30-letniej kobiety, leżącej w rowie. Jak się okazało, zmarła jest niejaka Koskul z Ostroroga (pow. szamotulski). Są poszlaki, iż tragicznie zmarła padła ofiarą morderstwa, gdyż podczas oględzin stwierdzono kilka ran ciętych na przedramieniu i piersi. (k)

— **W Kórniku postrzelony** został przez p. Leona Dreczkowskiego, mieszkańca Bnina Władysław Cichocki. W sprawie tej wdrożyła policja dochodzenia, gdyż według wersji Cichockiego postrzelił miano podczas kradzieży. (k)

— **Wypadek samochodowy.** Na szosie pod Łubowem w pow. gnieźnieńskim, samochód P Z 43 974 najeżdżał na powózek p. Jana Wiśniewskiego z Łubowa, rozbijając ją. Jak stwierdzono, wypadek zawinił kierowca samochodu, który jechał z nadmierną szybkością. (k)

— **Wypadek kolejarza.** Na dworcu kolejowym w Kościanie, uległ wypadkowi zajęty przetaczaniem wagonów przetokowy Stanisław Nowaczyk z Leszna. Przy przesuwaniu wagonów p. Nowaczyk wpadł pod koła wagonu, które zgmiotły mu stopę. Ciężko poranionego przewieziono do szpitala św. Józefa w Kościanie. (k)

— **Tragiczna śmierć dwóch żołnierzy.** Uh. niedzieli po południu wybrało się dwóch szeregowców z komp. telegraficznej w Toruniu na przejażdżkę łodzią po Wiśle. Wskutek uderzenia o kamień łódź się przechyliła i obaj żołnierze, Czesław Rybicki i Bernard Szafner, wpadli do wody i utonęli mimo natychmiastowej akcji ratunkowej. Zwłok nie zdołano dotychczas wylowić. (x)

— **Samobójstwo młodzieńca.** W lesie należącym do rewiru Tomki pod Jabłonowem, leśniczy Wiśniewski zauważył na drzewie wiszące zwłoki młodego człowieka, w którym rozpoznano 22-letniego Michała Michalkowa z Tomek. Wedle krążących pogłosek M. popełnił samobójstwo wskutek nieporozumień z rodziną. (x)

KRONIKA SĄDOWA

— **Echa zatargu sąsiedzkiego.** Rolnicy Walerjan, Jan i Wawrzyniec Wizołwie z Promna byli zasądzeni przez Sąd Powiatowy w Pobiedziskach z publicznego oskarżenia na kilkumiesięczne więzienie za wspólne ciężkie pobicie sąsiada swego Wilhelma Vatera, któremu też przyznano jednocześnie nawiazkę w sumie 2000 zł. Na skutek wniesionej apelacji odbyła się w tutejszym Sądzie Okręgowym ponowna rozprawa. Obrona (adv. Izyski) wywołała, że stan rzeczy miał się następująco: Pewnego wieczoru jechał na rowerze w kierunku swego domu Wilhelm Vater. Przejeżdżając około łąki Wawrzyńca Wizoły, na której w tym czasie Walerjan Wiza wspólnie z chłopcem Walentym Małeckim pilnował pasących się koni, odezwał się do nich Vater po polsku: „Na kogo wy, Polaczki, czekacie? Pewnie na mnie! Czekajcie, ja wam pokażę!“ Mówiąc to, Vater szybkim ruchem wyciągnął z kieszeni brauning i dwukrotnie strzelił do Walerjana Wizoły, raniąc go w lewe kolano. Gdy postrzelony zbliżył się do nastawnika i zapytał, za co do niego strzela, przecież on nic nie winien, Vater po raz trzeci strzelił, atoli kula przeszła bokiem

OBÓZ WIELKIEJ POLSKI

Nowy kurs kandydatów

Wydział Grodzki Młodych O. W. P. miasta Poznania, rozpoczyna w piątek, dnia 1 maja, o godz. 8-mej wiecz., w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65 (nad kinem „Colosseum”) nowy kurs dla kandydatów, zgłaszających się do Obozu Wielkiej Polski.

Wszystkie formalności, związane z uczestnictwem w kursie, winny być dopełnione do czwartku, 30 b. m. włącznie w sekretarjacie O. W. P., św. Marcin 65, II. ptr. front.

Kierownik.

dzierawiąc tylko marynarce Wiza. Vater następnie strzelił jeszcze po raz czwarty do Wiza, przyczem tym razem kula przeszła klatkę piersiową i utkwiała w prawej stronie. Postrzelony wtedy resztkami sił schwycił napastnika za piersi, przewrócił go i wyrwał rewolwer. Gdy Wiza wkrótce opadł już z sił, Vater wsiadł na rower i odjechał. — Na rozprawie apelacyjnej słuchany w charakterze świadka Vater przyznał, że kilkakrotnie strzelił do Wiza, jednak uczynił to w obronie koniecznej przed napastującymi Wizami. Po przesłuchaniu szeregu świadków, Sąd Okręgowy przychylił się do wywodów obrony i wszystkich trzech oskarżonych uwolnił od winy i kary. (z)

Czy już macie

nalepki, chorągiewki itd. na 3 Maja? Jeśli nie — kupujcie copędzej, bo już tylko kilka dni nas dzieli od tego święta!

Sprzedaje Towarzystwo Czytelnia Ludowych, Fr. Ratajczaka 16 — na prowincji bibliotekę i komitety TCL. Cena nalepki i chorągiewki — po 10 gr. za sztukę.

Józef Woliński

gościem „Teatru Wielkiego.

Jak nam donoszą, muzyczne życie naszego miasta wzbogacone zostanie w najbliższych dniach występami jednego z najświetniejszych śpiewaków polskich Józefa Wolińskiego, który po nadzwyczajnych sukcesach w Ameryce bawi w kraju na występach gościnnych. Żywiąc zawsze szczerą i głęboką sympatię dla miasta Poznania, gdzie przeżył kilka niezapomnianych lat swej kariery artystycznej — rozpoczyna swe występy właśnie w Poznaniu — w Teatrze Wielkim.

Silna i zdecydowana wola, nie uznająca żadnych przeszkód, połączona z wrodzoną artyście skromnością — sprawiły, że zarówno publiczność jak i prasa amerykańska tak szybko i tak jednomyślnie uznały w naszym rodaku jego niezwykłe wartości wokalne i artystyczne, stawiając go w rzędzie takich artystów, jak Martinelli, Gigli i inni.

Józef Woliński wystąpi gościnnie w partii Eleazara w operze Halevy'ego „Zydówka” z Fr. Platówną, artystką opery warszawskiej w sobotę dnia 2 maja r. b.

SPORT

Hippika

Zgłoszenia na wyścigi konne w Ławicy, które rozpoczynają się 9 maja, napływają w dalszym ciągu tak, że ogólna ilość przekracza już 100 koni. Galopy po zielonym torze odbywają się we wtorki i piątki każdego tygodnia, a przez przeszkody — dla próbnych skoków — w piątki, pomiędzy godziną 6 a 9. Komunikacja w czasie wyścigów odbywać się będzie specjalnymi pociągami. Autobusy PKE nie będą kursować z powodu wysokiego podatku rejestracyjnego. Towarzystwo czyni starania u prywatnych właścicieli o uruchomienie autobusów na czas wyścigów konnych. Przeszkody zostają te same co w r. ubiegłym.

O puchar Davisa

Tennisowy obóz treningowy kończy się w czwartek. Projektowane początkowo eliminacje nie odbędą się, a drużynę na Norwegię ustali się 4 maja na podstawie wyników dotychczasowych spotkań oraz obserwacji kapitana sportowego p. Meyerhoffa. Dalsze rezultaty są następujące: w podwójnych m. i. J. Stolarow i Warmiński pokonali łatwo Tłoczyńskiego i Nawratila 6:3, 6:3, 6:1. W pojedynczych Tłoczyński zwyciężył Warmińskiego 6:1, 3:6, 6:3, 6:4, po grze stojącej na wysokim poziomie. U Warmińskiego, zmęczonego przedpopołudniowym tenisem zawiadła forma fizyczna i — wciąż niepewny serwis. W drugim meczu Hebda pokonał Wittmana 8:6, 6:3, grając słabiej niż zwykle. — Zaangażowany w tym roku trener p. Stubbe jest bardzo słaby, tak, że zawodnicy wolą walczyć między sobą, niż — uprawiać grę treningową.

Stronnictwo Narodowe

Kolo Pomak - Główna

Zebranie miesięczne Koła odbędzie się w czwartek, dnia 30 kwietnia br., o godz. 7.30 wieczorem w sali p. Jankowskiego przy ul. Główniej 111. Referat na temat „Morze polskie” wygłosi p. Teodora Pawłowska. Poza tem aktualne sprawy polityczne i organizacyjne. O liczny udział członków, przedewszystkiem pp. mężów zaufania, prosi

ZARZĄD.

kwiatów”; g. 14.55 „Metoda umuzykalnienia Jacques Dalcroza”; godzina 15.30 dla maturzystów: „Porównanie trzech powstań: 1794 — 1831 — 1863 r.” prof. Henryk Mościcki; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „Jak żyją i pracują niewidomi”; godz. 17.45 koncert kameralny solistów; godz. 19.10 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.00 dialog na temat przekładu „Odysei”; godz. 20.15 pogadanka radiotechniczna; godz. 20.30 muzyka lekka: Orkiestra P. R.; godz. 21.30 słuchowisko; godz. 22.15 koncert z Katowic (transmisja); godz. 23.10 muzyka lekka i taneczna.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Tow. Przem. „Sobieski”. Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w środę, dnia 29 bm. o godz. 19 w dużej sali Domu Katolickiego na Śródcie. Na porządku obrad pomiędzy innymi sprawami sprawozdanie komisji rewizyjnej oraz uchwalenie wniosków, dotyczących się kasy lokalnej. — W kásie lokalnej płatny jest wypadek 134.

— Wydział Metalowy Tow. Młodych Przemysłowców. Zebranie plenarne w czwartek, dnia 30 bm. o godz. 20 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8 Wykład p. Obera.

— Związek Pomocników Tapicerów i Dekoratorów. Zebranie plenarne odbędzie się 2 maja o godz. 19 w lokalu p. Kubisza, ul. Św. Wojciech 1.

Warszawski Teatr „Qui Pro Quo” w Poznaniu.

Jutro w czwartek rozpoczyna kilkudniową gościnę w Poznaniu najświetniejszy polski Teatr rewjowy „Qui Pro Quo”, który przybywa do Poznania w pełnym składzie ze wszystkimi solistami, baletem oraz własnymi, wspaniałymi dekoracjami i kostjumami.

Atrakcyjne te przedstawienia — których zapowiedź wywołała najwyższe zainteresowanie w naszym mieście odbędą się w czwartek, dnia 30 kwietnia, w piątek, 1, w sobotę, 2, i w niedzielę 3 maja w sali t. atru „Dobry Wieczór” (Dom Rzemieślniczy) — ul. Franciszka Ratajczaka 27 g. codziennie 2 przedstawienia o godz. 7.15 i 9.15.

Odegraną zostanie kapitalna rewja w 2 częściach — 19 obrazach p. t.:

„Nos do góry” — która najsmutniejszych melancholików rozmieszy do łez. Wykonawcy rewji — to najwybitniejsi i najpopularniejsi artyści rewjowy stolicy a więc król dowcipu FRYDERYK JAROSY, świetny humorysta LUDWIK LAWYNSKI, kapitalny ADOLF DYMSZA, niezrównany odtwórca typów charakterystycznych, wytworny KONRAD TOM, świetna pieśniarka ZOFIA TERNE, świetna pieśniarka i kompozytorka, przemiała STEFANIA GORSKA, niezrównana komiczka JANINA KALINOWNA i świetnie się zapowiadająca pieśniarka i tancerka ZOFIA DYMSZYNA. Część choreograficzną reprezentować będzie najznakomitszy polski

„Balet Tajna Girls”.

Jednym słowem znakomity program, najlepsze dowcipy, najlepsi artyści, najlepszy balet, a pomimo olbrzymich kosztów ceny biletów bardzo niskie, oto atuty Teatru „QUI PRO QUO”, którego występy staną się niewątpliwie największą atrakcją dla naszego miasta.

Przedsprzedaż biletów na wszystkie przedstawienia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20. Tel. 56—38. zw 29 091

Gościnny Występ Władysława Waltera w Poznaniu.

WŁADYSŁAW WALTER, znakomity humorysta polski, gwiazdor teatru „Morskie Oko” w Warszawie, popularny w całej Polsce gawędziarz „Radja Polskiego”, którego każdorazowy występ cieszy się olbrzymim i zasłużonym powodzeniem, przybywa do Poznania i wystąpi jedyny raz w naszym mieście w sobotę, dnia 2 maja br. o godz. 11 wieczorem w teatrze „Słońce”.

Władysław Walter jest czołowym artystą teatru „Morskie Oko” a jego niefraszobliwy humor wysokiej klasy sprawia, że każdy występ cenionego a tak popularnego artysty — stanowi prawdziwą i upragnioną atrakcję. W ubiegłym roku WALTER występował poraz pierwszy w Poznaniu i odniósł wówczas olbrzymi sukces artystyczny i kasowy. Niewątpliwie i w tym roku wszyscy pośpieszą, by usłyszeć go do łez z pysznych kawałów znakomitego artysty. Ponadto w sobotnim wieczorze udział przyjmą: NINA BOLSKA, świetna pieśniarka, WACŁAW ZDANOWICZ, przemily konferencier i wytworny piosenkarz oraz doskonała para baletowa SZULCOWNA — PIOTROWSKI. W programie same przeboje! Ze względu na ciężkie czasy ceny biletów najniższe od 2—5 zł. Popyt na bilety bardzo silny!

Przedsprzedaż biletów w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20. Telefon nr. 56-38. zw 29 092

Teatr Wielki

DZIŚ — „Iris”.
Czwartek, 30. 4. „Fiołek z Montmartre’u”.
Sobota, 2. 5. „Zydówka”. (Wyst. gośc. pp. Józefa Wolińskiego i Franciszki Prątkówny).
Niedziela, 3. 5. „Straszny dwór”.
Poniedziałek, 4. 5. „Fiołek z Montmartre’u”.
Początek o godz. 8 wieczorem.
Przedsprzedaż biletów w biurze ogłoszeń „Par” ul. 27 Grudnia 18. od godz. 10 do 17. W niedzielę i święta w Teatrze Wielkim od godz. 11.30 do 13.45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Wesele Fonsia” (premiera). — (Gośc. występ Antoniego Fertnera).
Czwartek, 30. 4. „Wesele Fonsia”. Występ gościnny Antoniego Fertnera.
Piątek, 1. 5. „Wesele Fonsia”. Występ gościnny Antoniego Fertnera.
Sobota, 2. 5. „Wesele Fonsia”. Występ gościnny Antoniego Fertnera.
Niedziela, 3. 5. po południu „Ojciec i syn”.
Ceny znizone.
Niedziela, 3. 5. wiecz. „Wesele Fonsia”.
Występ gościnny Antoniego Fertnera.
Poniedziałek, 4. 5. „Wesele Fonsia”.
Występ gościnny Antoniego Fertnera.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio nabyć można w kasie teatralnej.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Matrykuła 33” — premiera.
Czwartek, 30. 4. „Matrykuła 33”.
Piątek, 1. 5. „Matrykuła 33”.
Sobota, 2. 5. „Matrykuła 33”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygariewskiego, narożnik ul. Gwarnej.
Teatr Rewja — Dobry Wieczór
DZIŚ — „Do góry nogami”.

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

1931	do kasy komitetu wpłacono do dnia 27. 4. 1931.	1930 r. p.
Al. Lewicka, Poznań z prośbą o szczęśliwą operację i zdrowie	5.—	
F. W. A. K. Pniewy	6.—	
Izab. Łaniecka	10.—	
X. Prob. Krajewski, Mosi. na od parafian	25.—	
B. A.	1.—	
Kaczmarek, Ciskwica	10.—	
Tow. Czytelni Kobiet w Gostyniu	40.—	
Klasa 8 b gimn. Paderewskiego zan. wieńca dla s. p. Sternala	18.—	
A. W. Dehmelowie w miejsce wieńca dla s. p. Sternala	10.—	
J. Dalski z prośbą o zdrowie	10.—	
A. S. Poznań z podz. za odebrane laski z prośbą o nowe	5.—	
And. Zak. Inowrocław	5.—	
Klasa VIII X szkoły powszechnej w Górczynie	5.—	
A. Pasowa, Stefanowo	2.—	
Ołka, Zosia i Mięcia, Kaźmierz	2.—	
L. Szablewski, Żerków	2.—	
L. Kantecka, Grabów z prośbą o laski	5.—	
A. Moskowa, Wyżek	5.—	
P. Stec, Krasnowies	5.—	
J. Paszko, Krasnowies	5.—	
E. Kwiatkowska, Jarosław	5.—	
I. Lukomska, Kaźmierz	5.—	
F. Teske, Wągrowiec z prośbą o zdrowie i w pewnej intencji	5.—	
A. Majewski, Żnin	5.—	
K. Mielcarek, Poznań o zdrowie dla całego domu	10.—	
T. Brodefeldt, Chelmo	10.—	
W. Włodarczyk, Wolstyn	10.—	
Z. Polek, Kraków	10.—	
S. Lukowicz, Grudziądz	10.—	
H. Joskowska, Chodzież ku uszczerpku pamięci Ojca	10.—	
J. Kościńska, Kopalnia	10.—	
Emy	10.—	
Stow. Chrześc. Nar. Nauczycielstwa Szkół Powsz. w Polsce, Koto Koźmin	15.—	
L. Kosmicki, zebrane od służ. by folw. mał. Potulice	18.55	
J. Rybełki, Poznań	20.—	
A. Nowak Strzelce	20.—	
U. Reiter, Brodnica	20.—	
Cech Rzeźnicki, Lwówek	20.—	
S. Ludwika Tejsiorowska, Warszawa	25.55	
K. Duchowska, Poznań	50.—	
Z. Szolbikowa, Golezów	5.—	
St. Kolaciński, Poznań	5.—	
L. Lesiński, Września	5.—	
S. Aniol, Lwówek	5.—	
H. Stabryłowa, Przemysław	2.—	
T. Miszewski, Płock	1.—	
N. N. Środa z prośbą o złożenie maturoy	3.—	
St. Janek i S-ka, Żerań	10.—	
F. K., Leszno, z podz. za zdrowie z prośbą o dalsze laski	10.—	
W. Mixtacka, Zakopane zebr. wśród ubogiej ludności	14.—	
X. Nowak, Czerwonawiec II rata	30.—	
W. Miejsce wieńca na trumnę wot. powst. 1863 r. śp. Zygmunta Dzierżanowskiego, go składają oficerowie i podofic. Sztabu i Szefostw D O K VII. oraz Filij Wojsk. Zakł. Zap. Strz. Poznań i 7 Pułku Strzelców Konnych	50.—	
Antoni Przybecki, Czarorów	100.—	
A. Hartliebowa, Mosina z prośbą o zdrowie	5.—	
Z. Leszczyńska, Kalisz	5.—	
A. Kazubski, Śmigiel	7.—	
A. Gindera, Wiele	3.—	
Fr. Skalecka, Opalenica	10.—	
K. Jurkiewiczowa, Godawy	10.—	
K. Rzywiako wa, Pleszew	10.—	
Fr. Horak, Biela	15.—	
Rodz. Billitkich, Katowice podziękowanie za odebrane laski z prośbą o dalsze	18.—	
Komunalna Kasa Oszczęd. ności w Śmiglu	500.—	
A. Szuk., Napole	20.—	
Bank Ludowy w Siedlcu	50.—	
M. Jurga, Pławce z prośbą o błog. w nauce i przebiegu do następnej klasy	5.—	
W. Malecha, Witaszyce	5.—	
W. Nowicki, Kratoszyn	5.—	
M. Lubnicki, Podawce z podz. za odebrane laski z prośbą o dalsze	5.—	
Ilustr. Kurjer Codzienny Kraków	7.—	
T. Lewanowicz, Żarnowiec	10.—	
Tow. Powst. i Wojaków Wilkowo Polskie	10.—	
M. Kanikowska, Kepno	10.—	
L. Szulc-Rembowski, Tczew	20.—	
B. S. i O. J. Środa z prośbą o dalsze laski i opiekę	20.—	
H. Tylewiczówna, Środa za szczęśliwy przebieg operacji i odebrane laski	5.—	
M. Najewska, Herby Nowe	5.—	
M. i H. Kielczewscy	5.—	
Wysokie Mazow.	5.—	
J. Szarzyński, Oborniki	5.—	
A. Deringerowa, Białki	5.—	
St. Kozłowski, Poznań	5.—	
Cz. Fojtowiczowa, Gostyn	3.—	
A. Najewski, Radzewo	2.50	
St. Najewski, Czołowo	2.50	
M. Jany Lubasz z podz. za odebrane laski	5.—	
Agn. Wińska, Lubasz za odebrane laski	2.—	
St. Zaborowska, Steszew	2.—	
Sz. Łamaszewski, Buk	10.—	
J. Duda, Hajra	10.—	
Boż. Matuszewska, Stajkowo	5.—	
Lnd. Matuszewska	5.—	
Kozłowski, Wągrowiec	10.—	
S. Wasowicz, Pniewy	15.—	
Fr. Domagała, Bralin	15.—	
Urząd Parafjalny, Śniatyn	20.—	

Konto P. K. O. 207470. — Sekretarjat AL. Marcinkowskiego 21.

Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się w każdy pierwszy piątek miesiąca u OO. Jezuitów msza św., o godz. 7-mej, na intencje wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Krakowskie księgozbiory lekarskie z XVII w. Znany badacz historii medycyny u nas dr. Lachs ogłosił w wydawnictwach Towarzystwa Naukowego we Lwowie cenny materiał naukowy: katalogi książek lekarzy krakowskich w XVII w. Prócz dzieł z zakresu medycyny znalazły się tu i inne rzucające światło na zainteresowaniach ówczesnych ludzi, jak dzieła Erazma, Bemba i innych. A prądy w medycynie były wtedy różne, istniała szkoła mistyczna, jatroschemiczna i jatrosyficzna. Coś z tego przenikało i do nas, o czym w bardzo ciekawej przedmowie pisze wydawca. (T. Gr.)

LITERATURA

Zgon popularnego pisarza. Z Krakowa donoszą nam: Dożył trzech ćwierci stulecia śp. dr. Sydon Friedberg z Dębicy, więc młodsze pokolenie nie pamięta jego działalności pisarskiej, którą się parzył poza trudami adwokatury, jak poza burmistrzowaniem rodzinnemu miastu. A był czas, że za „Zmory” otrzymał nagrodę na konkursie dramatycznym wydziału krajowego we Lwowie, oraz podobną nagrodę za „Śpiących rycerzy”, widowisko na tle powstania styczniowego. Na scenach amatorskich dzisiaj jeszcze można spotkać jego „Chłopską politykę”, „Prawicę i lawicę” oraz „Karek Bożą”. Jako sztuki ludowe miały te prace swoją wartość użytecznego widowiska i nie pozostały bez dodatniego wpływu. (kt)

TEATR

Teatry ludowe na Kresach. Z Wilna piszą nam: Teatry ludowe odgrywają na Kresach ważną rolę kulturalną, propagując pieśń polską, zapoznając z utworami polskiej literatury dramatycznej. W ubiegłym roku szkolnym w samym np. powiecie święciańskim odbyło się w 85 miejscowościach 243 przedstawienia. Na terenie tego powiatu istnieją 4 zespoły chóralne i 1 orkiestra.

DWIE PREMIIER POLSKIE.

Donoszą nam z Warszawy:

W Teatrze Małym wystawiono nową krotkowidę Zygmunta Kaweckiego „Droga do piekła”, która właściwie powinna się nazywać drogą do małżeństwa, bo aż trzy pary przy końcu się kochają. Pełno konceptów, ruchu i śmiechu, jak zwykle u Kaweckiego, aktorzy wyprawiają miniatury cuda z Maszyńskim i Romanówną na czele. Reżyserował młody artysta p. Ziemiński, dekoracje dał Karol Frycz, kapitalnie jak zawsze.

Bardziej skomplikowanie przedstawia się sprawa w Teatrze Nowym, gdzie p. J. A. Hertz, autor „Młodego lasu”, który niedawno cieszył się po wznowieniu takim sukcesem, wystąpił ze sztuką „Pod falami” w czterech aktach. Maż — malarz, poczciwa żona, pianistka Maria jako „ta trzecia”, przyjaciel domu Tadeusz, który kocha się platonicznie w poczciwej żonie i odwołuje namiętnego malarza od romansu z pianistką. W tle symbolika: morze, burza, po burzy słońce. Przypominała się groźna Przybyszewszczyzna, na którą naklejonko iście hollywoodzki „happy end”. Wykonawcy bieżli się skutecznie z papierową trochę literaturę tych „problemów”. Byli to: Dulębianka (świetna jak zawsze), Jasińska, Górczyńska, Biegański, Gawlikowski i Różycki w ważniejszych rolach. (tw)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Karykatury Sichulskiego doczekały się słusznego małej monografiki w ostatnim „Sztukach Pięknych”. Kilka kresek, jedna zamasyście wygięta linja, kropki, kółko, przecinek i oto powstaje sylweta świetna w podobieństwie, a przecież zabawna przez to że jakimś wyolbrzymionym drobny szczegółem podkreślono w niej pewne cechy. Karykatury Sichulskiego są istotnie portretami, a zarazem karykaturami, zresztą nie obmyślonemi specjalnie po to, aby pacjenta „urządzić”. Z ołówkowym paskiwilem nie nie mają wspólnego. P. Schroeder w „Sztukach Pięknych” określa sztukę Sichulskiego jako „zrezygnowaną walkę na florecy ze śmiešnościami i zabawnymi stronami człowieka”. Nie idzie o to, aby sprawić ból, lecz aby zabawić To też „więcej w tem wszystkim śmiechu niż bólu, a dobry śmiech, według Schopenhauera, jest podstawą zdrowia! Tem specjalnym zdrowiem sztuki odznaczają się karykatury Sichulskiego, w plastyce polskiej naszego okresu jedyne i nieprześcignione”. Artykuł A. Schroedera ilustruje przeszło czterdzieści karykatur z teki Kazimierza Sichulskiego. (tk)

OCHRONA PRZYRODY

11 000 i 4 000. Piszą nam ze Lwowa: Odbijająca się obecnie piękna wystawa turystyczna naszego województwa cieszy się licznym udziałem zwiedzających. Dla piękna przyrody mają Lwówianie serce i oko. Warto przypomnieć, że wystawa krajoznawcza, urządzona przez Państwową Radę Ochrony Przyrody w naszym mieście, miała 11 000 zwiedzających, podczas gdy taka sama wystawa w Warszawie zaszczyciła „dwa 4 000 osób. (tl)

NASZE MIESZKANIA I ZDOBNICTWO LUDOWE

Targi i mieszkania — Dobra sposobność — Lud jako artysta — Tkaniny — Polskie koronki na dworze japońskim — Budżet i smak — Pokaż mi jak mieszkaś, powiem ci kim jesteś.

Rok rocznie przynoszą nam Targi Poznańskie okazję do pomówienia z czytelnikami o sztuce urządzenia ładnych i miłych mieszkań. Mamy na myśli udział zdobnictwa ludowego w naszych Targach, udział wykonywany za pośrednictwem tyle zastrzeżonego Towarzystwa popierania przemysłu ludowego, które zaopiekowało się wytwórczością ludową w sposób racjonalny, tj. czuwa nad wytwarzaniem, jak nad zbytem wyrobów ludowych. Jest to właściwie nie jedno, lecz wiele Towarzystw regionalnych, które mają jakby centralę w Warszawie. Czuwanie nad wytwórczością odbywa się w ten sposób, aby uchronić anonimowych artystów ludowych przed wpływami „upiększającymi” i „modernizującymi” i zachęcić ich do tworzenia tak, jak od wieków tworzyli i tworzą. Co najwyżej uczy się ich, przez instruktorów, jak wydoskonalic materiał i jak polepszyć warsztat. Sam wrodzony samorodny artysta zostaje nietknięty. Co do zbytu, to Towarzystwa te tworzą specjalne Bazy Przemysłu Ludowego, których jest już ośm, mianowicie w Białymstoku, Brześciu nad Bugiem, Krakowie, Lublinie, Lwowie, Nowogrodzku, Warszawie i Wilnie. Bazy te nabywają wyroby ludowe autentyczne wprost od wytwórców — są składnicami hurtownemi wyrobów ludowych ze swoich terenów i ośrodkami sprzedaży wyrobów ludowych ze wszystkich ziem polskich, co ułatwia zaopatrywanie się w przedmioty przemysłu ludowego z najbardziej nawet odległych dzielnic.

Zgóry trzeba dodać, że nie idzie nam o tak zwaną „ludowość”, t. j. o wyroby imitujące twórczość autentyczną, a zalewające nazbyt licznie różne sklepy. Mamy na myśli wyroby autentyczne, pełne wdzięku i smaku, oparte na wielowiekowej tradycji. Nie są to rzeczy sztucznie „wymyślone”. Lud, zdobywając swe przedmioty, codziennego użytku, działa z naturalnej potrzeby, z własnego natchnienia — nihy na potwierdzenie słów Norwida: „że pożyteczne nigdy nie jest samo, że piękne wchodzi nie pytając bramą”. Wyroby ludowe są doskonałym przejawem ścisłego zespolenia twórcy z tworzywem — kształt i wzór wyrasta z pogłębionych i opanowanych możliwości surowca i dzięki temu wytwórczość ludowa niezależnie od wahań mody zachowuje swój walor nieprzemijający — walor pracy twórczej w danym materiale.

Wytwórczość ludowa polska zachowała żywotność i rozwija się nadal w całej swej świeżości. Zdobywała niejednokrotnie wielkie uznanie i pokup na międzynarodowych wystawach i targach, lecz, jak gdyby dając świadectwo prawdy i przysłówia: „trudno być prorokiem w swej ojczyźnie” jest u nas jeszcze niedostatecznie oceniana i stosowana. Takie gałęzie przemysłu ludowego zdobniczego jak tkactwo, ceramika, hafciarstwo, koronkarstwo, wyroby drzewne — mogą więc stworzyć niejako samowystarczalność dekoracji naszych mieszkań, z wielkim pożytkiem dla piękna wewnątrz i równowagi budżetów. Wyroby ludowe są piękniejsze, tańsze — a jako produkt pracy ręcznej również i trwalsze od banalnej, masowej produkcji fabrycznej.

Przoduje tkactwo. Tkanin dekoracyjnych ludowych mamy wybór nieprzebrany i o wielkiej różnorodności. Tkaniny te ręcznie tkane i barwione barwami naturalnymi są czysto lniane lub lniano wełniane, najczęściej dwubarwne a tak dyskretnie szarmonizowane, że godzą się z każdym tłem i umeblowaniem. Zarówno z wnętrzem bogatym, z antycznym i jesionami i mahoniami, jak również z meblami współczesnymi i skromnymi fotelami z wikliny. Wzory tkanin są geometryczne, z kostek rozwijają się gwiazdy, krzyżyki itp. w ornament mierznie spleciony, przypominający kosztowne makaty. Tkaniny te są niezmiernie trwałe, odporne na mólę i słońce — i tanie. Wyrabiane są w szerokości 75—150—200 cm., cena zaś waha się, stosownie do szerokości i jakości surowca od kilku do dwudziestu kilku złotych za metr bieżący. Nadają się na obicie ścian i mebli, na makaty, portjery, kotary, na narzuty, na, tak dziś modne i wypierające łóżka, tap-

czany, na poduszki dekoracyjne, kapy na stoły i t. p. Najpiękniejszych tkanin dostarczają województwa kresowe: Wileńskie, Nowogrodzkie, Poleskie i Wołyńskie. Popularnie zwane są „tkaninami wileńskimi”. Wnoszą one do mieszkań bogatych świeżość i wytworną prostotę — zaś w mieszkaniu, opartem o przeciętny, skromny budżet powinny zapanować niepodzielnie i wygnać zeń tandetne imitacje gobelinów, brokatów, wytłaczane bawelniane plusze i t. p. — droższe, brzydsze, banalne i mniej trwałe.

W tkactwie znajdujemy jeszcze pasiaki wełniane, jaskrawe z Lowickiego i pasiaki kurpiowskie o pasach węższych i dyskretnie szarmonizowanych barwach. Pasiaki nadają się szczególnie do dekoracji hallów, domów wiejskich i podmiejskich i pensjonatów w miejscowościach klimatycznych. Jeśli chodzi o tak dziś modne poduszki dekoracyjne, panie nasze nie potrzebują się trapić, że nie mają tyle swobodnego czasu, jak ich babki i prababki, aby zasiąść do krosien. Tkaniny i hafciarstwo ludowe przynosi materiał gotowy. Wybór jest ogromny. Prześliczne są hafty ludowe łowickie, kaszubskie, poleskie, huculskie — niezmiernie osobiwe w swej regionalnej różnorodności. Hafty te winne znaleźć szerokie zastosowanie jako poduszki dekoracyjne, obrusy, serwety i serwetki, tabletki i makatki. A co do koronek, to mamy bardzo piękne koronki śląskie, które zdobyły złoty medal na wystawie w Belgji — ojczyźnie koronek — i zawędrowały na dwór cesarski w Japonji. Koronkarstwo ludowe zostało już znormalizowane i przystosowane do potrzeb miejskich i do wymagań handlu. Koronkarstwo ludowe dostarczyć może wszelkiego rodzaju wstawek i koronek do bielizny. Są gotowe serwety, serwetki na stoły, tabletki owalne i okrągłe różnych rozmiarów i małe serwetki pod filiżanki. Koronki i wstawki nadają się również do ozdabiania firanek, kap na łóżka i t. d.

Tak samo ceramika nasza jest bardzo bogata i dzięki wpływowi etnicznym wielce różnorodna. Są pogodne, o lśniących polach, białe flakony i wazy na kwiaty bolimowskie, są wytworne w rysunku, czarno siwe urny i garnki poleskie, smukłe i pękate dzbany i garnki huculskie i bardzo oryginalna ceramika kaszubska. Są talerze, które pięknie zdobią ściany i półki. Ceramika ludowa świetnie uzupełnia wnętrze przybrane ludową tkaniną i kilimami.

W czasach powojennych pokurczyły się nasze mieszkania a także nasze budżety, jeżeli idzie zwłaszcza o t. z. inteligencję zawodową. A przecież chcemy mieszkać estetycznie i przyjemnie. Obie te smętne ciasnoty mają swoje remedium, przynajmniej do pewnego stopnia, w dobrym smaku tych, którzy mieszkania urządzają. Ważną w tem pomocą może stać się nasze zdobnictwo ludowe, które w mnóstwie swych wytworów jest sztuką pierwotnie piękną, prostą i szlachetną. I. R.

Pisma nadesłane

„**Tęcza**”. Zeszyt 17. Treść: Od Redakcji. — B. Lazarewicz: „Polska i Jugosławia”. — W. Pogonowska: „Ze sztuki jugosłowiańskiej”. — Mitrović: „Poezja dzisiejszej Jugosławji”. — at.: „Warto przypomnieć”. — H. Siennicka: „Strój ludowy w Jugosławji”. — X. W. Kneblewski: „Wybrzeże Adriaty”. — T. Kiepiński: „Grób Białej Siostry”. — W. Noskowski: „Życie teatralne”. — W. Bazielich: „Panorama literatury jugosłowiańskiej”. — Światłocienie. — Notatki. — Powieść i nowela. — Rozrywki umysłowe.

„**Sprawozdania z czynności i posiedzeń Pol. Akademji Umiejętności**. Nr. 8. Treść: Nekrologja. — Ostatnie wydawnictwa. — Sprawozdania z posiedzeń, Wydziałów: filologicznego, historyczno-filozoficznego matematyczno-przyrodniczego i lekarskiego.

„**Neofilolog**”. Zesz. 2. Treść: R. Dybowski: „Język angielski jako język światowy”. — Esce: „Cele i warunki nauki języka niemieckiego w szkole powszechnej”. — W. Preisner: „O podawaniu wymowy wyrazów obcych w polskich podręcznikach szkolnych”. — Głosy czytelników. — Sprawozdania z książek. — Sprawozdania z czasopiśm. — Bibliografja. — Przegląd czasopiśm. — Wiadomości bieżące. — Sprawy P. T. N. — Dział akademicki.

MUZYKA W WARSZAWIE

Z Warszawy donoszą nam:

Stowarzyszenie Miłośników Dawnej Muzyki urządziło w sali konserwatorium 80 audycję razem z Towarzystwem Wydawniczym Muzyki Polskiej. Cały wieczór poświęcony był wyłącznie utworom kompozytora polskiego, stale przebywającego w Ameryce, Tadeusza Jareckiego. Program zawierał „Rondo” op. 11 na skrzypce, wiolonczelę i fortepian w wykonaniu Ireny Dubiskiej, Zofji Adamskiej i Jerzego Lefeld. Trzy utwory liryczne: „Rozstanie, Bajkę i Szarą Godzinę” odegrał na fortepianie Jerzy Lefeld, poczem żona kompozytora Ewelina Llevelyn-Jarecka odśpiewała pieśni: „Smutna księżniczka”, „W ciemnościach” i „Daj mi sny swoje”. Po przerwie kwartet Warszawski (Dubiska, Fliedebaum, Szaleski i Adamska) odegrał Trzeci Kwartet Smyczkowy op. 25 Ddur. Utwór ten wprowadza dowcipnie przekomponowany góralski marsz: zbojnicki w pierwszej części a ognisty oberek oraz znaną kołomyjkę w ostatniej. Kompozycja to bardzo ciekawa i znakomicie pomnaża naszą literaturę kwartetową.

Następna audycja (81) odbędzie się w początku maja i poświęcona będzie utworom „zartobliwym i dziecinny” wielkich mistrzów: Haydna, Mozarta, Szymanowskiego (Rytmy dziecięce) i Prokofjewa (scherzo na 4 fagoty).

Niedzielnym porankiem symfonicznie we Filharmonji poświęcony był całkowicie kompozycjom Mieczysława Karłowicza. Orkiestrą dyrygował Bronisław Wolfst. Pierwszym utworem odegranym był znany koncert skrzypcowy Adur w wykonaniu skrzypka warszawskiego p. Tadeusza Zygadło. Artysta ten bierze czynny udział w produkcjach Stowarzyszenia Miłośników Dawnej Muzyki jako członek zespołu „Trio-Sonata”. Cztery pieśni: „Zasmuconej...”, „Zawód, Pod jaworem i Pamiętam jasne, ciche, złote dni” odśpiewała przy akompaniamencie prof. Ludwika Ursteina p. Zuzanna Karinówna; w drugiej części koncertu orkiestra wykonała dawno nie grany w Warszawie poemat symfoniczny: „Powracające fale”. Pod adresem Filharmonji należy dodać, że ciekawe byłoby przypomnienie publiczności warszawskiej (no i wogóle polskiej, ze względu na radio) zupełnie nie granych utworów symfonicznych Karłowicza n. p. Symfonia „Odrodzenie” (E moll), uvertura do „Białej Gołębki”, „Smutna Opowieść”, nie mówiąc już o świeżo wydanym „Epizodzie na Maskaradzie” zinstrumetowanym i dokończonym przez Grzegorza Fitelberga.

W Filharmonji na koncercie piątkowym został wykonany koncert na orkiestrę, p. Jerzego Fitelberga, syna Grzegorza, który dyryguje Filharmonją. Jest to przeróbka z kwartetu smyczkowego, rzecz interesująca i zawierająca niemało pierwej muzyki, zwłaszcza w części pierwszej i drugiej (wolnej). Solistą był skrzypek francuski Robert Soetens, artysta wyborny i dojrzały, który zbierał oklaski zwłaszcza za „Rapsodję cygańską” Ravela. W. M.

Muzyka w Katowicach. Piszą nam z Katowic: W ostatnim czasie mieliśmy tutaj kilka ciekawych imprez muzycznych. Teatr Polski wystawił operę Verdi’ego „Rigoletto” z p. Lubicz, jako Gilda, Płóskim — Rigolettem i Bedlewiczem — księciem. W sali Konserwatorium koncertował Egon Petri, odtwarzając dzieła Brahmsa i Schumanna. Trio Późniaka dało koncert, na którym zostały wykonane trio Beethovena, suita Kornautha i trio a-moll Czajkowskiego. Kwartet Ireny Dubiskiej wystąpił w wieczorem, na program którego złożyły się polskie utwory kameralne. Odegrał m. in. kwartet Karola Szymanowskiego op. 37 C-dur. Wreszcie zespół muzyków miejscowych dał koncert kameralny z utworami Mozarta, Beethovena i in. (mk)

„**Śpiewak**”. Nr. 4. Treść: St. M. Stoński: „Stanisław Niewiadomski”. — Dr. J. Niezgoda: „Podstawy rozwoju towarzystw śpiewaczych”. — A. Kosicka: „O muzyce i jej dziejach”. — J. Hoesick-Hendrichowa: „Ostatni koncert Śliwińskiego”. — Kronika muzyczna. — Kronika chóralna. — Nadesłane nuty i książki. — Komunikaty i wiadomości.

„**Muzyka Kościelna**”. Nr. 4. Treść: Walne zebranie Związku Organistów. — X Dr. J. Korzonkiewicz: „Z liturgji okresu wielkanocnego”. — Hermanczyk: „Ulokowanie rejestrów w kontuarze organów Katedry poznańskiej”. — J. Pawlak: „Kilka uwag o przygotowaniu organistów do egzaminu licencjalnego”. — X. F.: „Muzyka kościelna na IV Zjeździe Związku Zakł.ów Teatralnych”. — „Wgóre serca!” — Kronika

Czy Poznań ma place na pomniki?

Wobec aktualnej kwestji poszukiwania odpowiedniego miejsca dla pomnika Wilsona warto się wogóle zastanowić nad tem, czy Poznań ma place, nadające się na pomniki.

Rozejrzmy się nasamprzód po placu Wolności: Plac Wolności przecinają w jednym końcu Aleje Marcinkowskiego. Tych aleji dziś już po obydwóch stronach właściwie niema. Powstały tu luki w otoczeniu architektonicznym placu, którego ramy sięgają od kawiarni Esplanade aż do Muzeum Wielkopolskiego. Wypełnienie próżnych tych miejsc przy aleji Marcinkowskiego byłoby wskazane przy zastosowaniu pomników mniejszych o charakterze dekoracyjnym, w materiale kamiennym, — gdy jeszcze aleje drzew istniały po jednej i po drugiej stronie. Stafaż taki zamknąłby ramy urbanistyczne placu, wysoki zaś pomnik na środku placu (mniejszej na miejscu rondelu kwiatowego ukoronowałby uroczyscie i monumentalnie wartość całego placu. Ustawienie zaś pomnika figuralnego na podobieństwo Wilsona na niższej od placu Wolności położonym terenie obok Bibl. Razyńskich jest niemożliwym, — tem mniej, że Wilson stoi na niskiej platformie. Sytuację pomnika można by jedynie uratować znacznym jego podniesieniem. Oparcie na tyłach stanowić powinna wtedy zieleni drzew, kolorem swym ciemnym dla ciemnego brązu nie koniecznie jednak odpowiadająca.

Jest jeszcze jedno miejsce przy placu Wolności, którego nie wzięto w rachubę dla Wilsona, a które przy obecnie pustej przestrzeni placu najlepiej się nadaje. Jest to środek dolnego tarasu kawiarni Esplanade, gdzie Wilson znalazłby doskonałe oparcie o architekturę gmachu Esplanade, czyli dawnego Teatru Miejskiego. Za warunek stawia się zakaz rozstawiania w lecie po bokach stolików kawiarnianych, — chociaż nawet i taki stafaż nie raz zagranicą spotykany pomnikowi znacznej ujmę nie robi. Na uwadze ma się nb. małe zmiany w dolnej architekturze pomnika.

Drugie miejsce próbnie dla Wilsona na skwerze przy ul. Wjazdowej jeszcze mniej się nadaje. Nisko postawiony pomnik, w dodatku niezbyt wielki, w sąsiedztwie wielkich gmachów utrzymać się nie może. Bliska zaś odległość od przyszłego pomnika Wdzięczności, przy którym sam posąg Chrystusa Pana wynosić będzie prawie 6 m. wysokości na tle ogromnej ściany triumfalnej, 15 mtr. wysokości, — odsunie monumentalnie znaczenie pomnika wilsonowskiego, co nie jest w interesie pomnika wskazanem.

Niewiele sytuacja polepszy się — również dla powyższych względów — na tle zieleni na trzecim miejscu dotąd obranem, na rozwidleniu Wałów Zygmunta Starego i ulicy Towarowej. Z trzech dotąd do wyboru stawionych miejsc pomnik tutaj najlepsze znalazł oparcie o tło drzew, miejsce samo nie daje jednak zaśluszczenia historycznemu znaczeniu pomnika samego, jako też nie dorasta monumentalnie jego stronie. Wreszcie miejsce to, jak wogóle całe bliższe i dalsze dokoła otoczenie domaga się w przyszłości specjalnego rozwiązania urbanistycznego, co należy sobie obiecywać po wykupieniu przez magistrat domów dwupiętrowych, wysuwających się klinem naprzeciwko gmachu Pozn. Ziemstwa Kredytowego przy ul. Wjazdowej. Przypuszczalnie domki te ulegną rychłej czy później rozbiórce, co da możliwość stworzenia nowych warunków urbanistycznych, jednocześnie w kierunku ul. Towarowej i starego cmentarza świętomarcińskiego.

Czwartą na końcu sytuację, jaka w parku Wilsona blisko głównego wejścia dla pomnika się wytworzyła, nie można uważać za szczęśliwą. Posąg sam nie ma stylu parkowego, jest za duży — za świecki poprostu w otoczeniu parkowym, które domaga się inaczej pojętych pomników. Bliskość ulicy Marszałka Focha nie wiele poprawia położenie, chociaż już przed wejściem posąg staje się widocznym. (Lepiej może stałby przed wejściem, gdyby placik tutaj był nieco większym.) Mężowi tej miary co Wilson przysługują miejsce eksponowane w środowisku czysto miejskiem.

Jest wreszcie miejsce w Poznaniu najzupełniej się nadające dla pomnika Wilsona. Miejsce to leży jakoby w zaniedbaniu od dziesiątek lat i stanowi dla przechodnia, udającego się z śródmieścia do Jezyc lub Łazarza, najciekawszy kawał drogi. Jest to przestrzeń od ulicy Wjazdowej w kierunku ul. Zwierzynieckiej i głównego dworca — zw. Kaponiera. Poznań z biegiem lat

dziesiątek rozrósł się przez przyłączenie przedmieść do granic wielkiego miasta, czyli że Kaponiera leży dzisiaj niemal w pośrodku wielkiego Poznania. A jednak niewiele tu poczyniono, by rozgraniczenie dawnych przedmieść jak najwięcej zatrzeć. Poszerzono miejscami chodniki, przesklepiono tunele, a jednak daje się odczuć brak pewnej jednolitości w planie. Powstały czy pozostały jakieś podrzędne trawniki i zarośla po północnej stronie, które łatwo dziś można estetycznie uporządkować. Wystarczy chociażby uzupełnienie poszerzenia chodnika przez nakrycie reszty tunelu środkowego (po stronie północnej), a powstanie tutaj ca 6 m. szeroki skwer na znacznej długości, którego środek, — położony u wylotu szerokiej ulicy Dworcowej prosiłby się o wzniesienie pomnika Wilsona (w odległości ca 6 m. od obecnego chodnika). Pomnik więc przy uwzględnieniu małych zmian w dolnej części stałby świetnie na osi głównej arterji dworcowej, na miejscu wysoko położonym, z trzech stron daleko widoczny. Pomnik wystrzeliłby, tu na wolnym niebie, stanowiąc najodpowiedniejsze tło dla posagu, wykonanego w brązie. Szczególne wrażenie wzbudzałby pomnik już z daleka dla przyjeźdźcy od strony dworca. Nawet czwarta strona, tylna, działałaby zaciekawiająco jako daleka sylwetka, widoczna od mostu Teatralnego. Poza tem stałby pomnik — jak już wspomniano — na centralnym miejscu zjednoczonego Poznania, najzupełniej nie uwłaczając zaszczytnej postaci wielkiego męża. Jesliby nakrycie tunelu, potrzebne do ustawienia na osi ul. Dworcowej, wysunęło trudności finansowe, choć jednak niewielkie, natenczas mógłby pomnik stanąć na razie na wolnej obok przestrzeni, mniejszej na osi głównego chodnika ul. Dworcowej.

Podtrzymując poruszoną kwestję, czy Poznań ma place, nadające się pod pomniki, wróćmy ponownie na plac Wolności, skąd, po wycięciu drzew przy aleji Marcinkowskiego, otworzył się przykry widok na ogołoconą szeroką ulicę, która wskutek odkrytych i często brzydkich i nierównych domów spadła do rzędu najwykleszej, prowincjonalnej ulicy. Ponieważ Poznań szuka wszelakich dróg do nadania sobie charakteru wielkiego miasta, wartoby tutaj wysilić się na coś istotnie wielkiego, co na daleką przyszłość pozostawiłoby tejsze dzielnicy stałą wartość monumentalną. Otwiera się tu możliwość wielkiego pociągnięcia urbanistycznego, tak ważnego, że wpłynęłoby ono nie tylko na podniesienie estetyczne samej ulicy, ale pośrednio również i placu Wolności. Po rozejrzeniu się na miejscu, ós aleji od placu aż do gmachu głównej poczty przecina skwer w drugiej części aleji za ul. Pocztową, na takimże punkcie, na którym mógłby stanąć pomnik. Pomnik stałby zatem na osi aleji, widoczny od placu Wolności jak również z ulic poprzecznych, czyli ul. Pocztowej. Pomnik winno wtedy być traktowany w zarzysie bardzo monumentalnym, o sylwecie wysokiej i strzeżonej, — w takich rozmiarach, że działałby wyniosłe na widza od strony placu Wolności. Przy takimże projekcie należałoby chodniki poszerzyć aż niemal do połowy obecnej jezdni, zostawiając w środkowej jej osi gdzieś wysepki dla przekraczających ulicę przechodniów; po chodnikach jednorzędowe aleje o wielkoronnych drzewach. Dla małego basenu z delfinami i żabkami znalazłoby się łatwo inne miejsce. Powstałaby na sposób przykładów paryskich szeroka Avenue, zakończona monumentalnym pomnikiem, podnosząca charakter tejsze dzielnicy do poziomu miasta wielkiego.

Jest to tylko pomysł, którego realizacja wymagałaby znacznych ofiar pieniężnych, nie biorąc pod uwagę kosztów późniejszego pomnika.

Lucjan Michałowski.

Oszust z pod litery „W“

Do jakich rozmiarów dochodzić musza oszustwa i rozmaite nadużycia, szczególnie na tle czeków i innych operacji bankowych, dowodzi fakt, że jeden z większych banków berlińskich zorganizował specjalnie na swój użytek laboratorium kryminologiczne, angażując do tych funkcji odpowiednich i kosztownych funkcjonariuszy.

Gdy zdarzy się wypadek, że jakiś nieznan i niewielkie zaufanie budzący osobnik przedstawi do wypłaty wysoki czek, najpierw wraz z paszportem prezentatora wędruje w największym sekrecie do owego atelier. Tam dokument i papierek podane zostają fachowemu zbadaniu. Przewszystkiem więc fotografja: olbrzymi

Wiosenna uprawa hellebore'w w Holandji.

aparatus i reflektor o wielkiej sile. Podczas gdy paszport oczekuje w ten sposób na swą powiększoną podobiznę, czek ulega badaniu mikroskopijnemu, poczem zostaje poddany działaniu lampy kwarcowej. Do pracy zabiera się też specjalista optyki i technika.

I oto powoli daje się zauważyć, jak pod oslepiającym światłem kwarcówki, obok grubych kresk świeżego pisma występują nieśmiało blade kreski pierwotnych cyfr. Po chwili jak na dłoni widać że wątpliwy dokument opiewał poprzednio na 120 marek, przerobionych następnie na 12 000 — dwa zera zostały zreszcie dopisane, tekst odpowiednio sfalszowany.

Wówczas z całą uwagą ogląda się na paszport nazwisko autora, które w danym wypadku brzmi: Aleksander Walesci. Zdobyt material błyskawicznie wędruje do oddziału ewidencyjnego. Cała masa alfabetycznych skorowidzów. Litera W... Kartoteka listów gończych na tę literę... Jest!

Aleksander Walesci, również Karol Ludwik Dupont de Latour lub Moise Profirisco, włada niemieckim, rumuńskim, polskim, angielskim i francuskim językiem. Następuje szczegółowy rysopis wzmocniony kilkoma fotografjami: z wąsami, golony, z brodą, w binoklach, bez z przyprawioną brodą jako starzec. Zyciorys bogaty, międzynarodowy oszust, specjalność — falszowanie czeków. Poszukiwany ostatnio przez paryską prokuraturę.

Podczas gdy pana Walesci emablują naczelnik wydziału czekowego, dwóch agentów policyjnych z przygotowanymi „bransoletkami“ co tchu pędzi autem do banku na jego telefoniczne wezwanie.

Jesteśmy wszyscy milionerami

Tylko o tem nie wiemy. Dobrze zatem, iż mądzy ludzie przypomniał nam o tem od czasu do czasu i pouczą nas o naszym niezmiernem bogactwie, stawiając nam przed oczyma dokładne wyliczenia.

Francuski chemik, Berget, dowiódł, że w oceanach znajdują się olbrzymie ilości złota, tak wielkie, że można niem obdzielić całą ludzkość, a na każdego z śmiertelników wypadnie po ileś tam milionów. Stowem jesteśmy milionerami. Jeżeli nie w praktyce, to w teorii.

Prof. Berget tak długo sondował, badał, obliczał zawartość wody morskiej, iż doliłczył się w końcu 50 miligramów złota w każdej jej tonnie. Ale... złoto to jest „chemicznie związane“. To znaczy, iż aby je ujrzeć i wziąć w rękę, należałoby chemicznie je wyseparować z wody. W tem sek. Prof. Berget twierdzi na zasadzie swych badań, iż w wodach oceanów i mórz znajduje się nie mniej nie więcej jak 70 miliardów kilogramów złota. Tak czy inaczej, więc każdy i każda na naszej kuli ziemskiej powinien się znajdować (teoretycznie) w posiadaniu 45 milionów franków w złocie. Stowem — inflacja milionerów. Potop złota!

Aczkolwiek złote Eldorado istnieje tylko w teorii i na tablicach prof. Berget, możemy być wdzięczni za uświadomienie nas i pouczenie o naszym bogactwie. Jest to — bądź co bądź — pocieszająca myśl w czasach nie obfitujących w pieniądze.

Fotografowanie atomu.

Stało się ono najnowszą zdobyczą fizyki dzięki badaniom laureata Nobla profesora amerykańskiego A. H. Compton'a. Przepuszczając przez kryształ kalcytu promienie X i obliczając ich przełamanie we wnętrzu atomu otrzymał prof. Compton, po sfotografowaniu za pomocą specjalnej metody, fotografję struktury atomu, który składa się z krążących naokoło jądra (protonu) elektronów. Prof. Compton obliczył, iż jeden atom jest oddalony od drugiego o jedną stumilionową część cala.

Radjostuchacze w Europie.

Jak stwierdzają ostatnie wykazy radjostuchaczy za luty rb. ilość abonentów wynosiła: w Danji — 449.000, w W. Brytanji — 3.590.752, w Jugosławji — 44.465, w Polsce — 275.805, w Norwegji — 91.812, w Szwecji — 510.130, w Szwajcarji — 107.036, na Węgrzech — 319.756.

Radjo na usługach policji

Z mieszkania swojej pracodawczyni, żony pewnego urzędnika w Pradze Czeskiej, zniknęła służąca Ludmiła Cerna, uprawiająca z sobą 2-letnią córeczkę gospodarzy, oraz zabierając pewną sumę pieniędzy. Tego dnia jeszcze rozpowszechniono wiadomość o tem przez radjo. W 45 minut potem Ludmiła Cerna aresztowana została wraz z dzieckiem w Ujściu nad Łabą. Tak dzięki radjo osiągnięto rekord w ujęciu przestępcy.

Łatwiej przeciąć wstęgę, niż kryzys w handlu i przemyśle.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Jeszcze w sprawie dostaw

Czyniąc zadość słusznemu życzeniu 3-ch naszych korespondentów, powracamy raz jeszcze do sprawy reformy dotychczasowego systemu rozdawnictwa dostaw i robót na rzecz skarbu państwa.

Pan J. M. z Bydgoszczy prosi nas o zwrócenie uwagi na konkurencję państwowych wytwórni z prywatnymi, pisząc m. in. że „zdarza się bardzo często, iż przy przetargach na dostawę przyjęta zostaje oferta wytwórni państwowej, zwłaszcza jeżeli opiewa na cenę niższą. Także i w tym ostatnim wypadku jest to niesłuszne”. Dlaczego niesłuszne?

Dlatego, że przedsiębiorstwa prywatne, które ponoszą znaczne ciężary podatkowe i socjalne, nie mogą pod względem cen konkurować z zakładami państwowymi, nie ponoszącymi tych wydatków. Sfery decydujące przy przetargach nie uwzględniają jednak tych okoliczności. Tymczasem należy pamiętać, że przez rozdawanie dostaw i robót firmom prywatnym doznałyby poparcia koła przemysłowe i rzemieślnicze, osłabione długotrwałym kryzysem, z czego niemają, pośrednią korzyść odniósłby również skarbu państwa w formie podatków i t. d.

Na inną znów bolączkę zwraca nam uwagę p. A. Z. z Poznania, pisząc:

„Wedle obecnie obowiązujących przepisów listy gwarancyjne, składane tytułem kaucji i wadłów, mogą być uważane za przepisowe zabezpieczenie dopiero po każdorazowym zasięgnięciu opinii ministerstwa skarbu. Byłoby wskazane, aby ułożono i ogłoszono wykaz instytucji kredytowych, których listy gwarancyjne (bez konieczności każdorazowego zasięgnięcia opinii ministerstwa skarbu) winny być uznawane za przepisowe zabezpieczenie”. Słusznie!

Pana Z. W. z Poznania, najżywiej dotyka inna znów bolączka, która — zdaniem jego — sprawia, iż dostawy na rzecz skarbu państwa nie są dobrym interesem: Chodzi mianowicie o powolne, nazbyt powolne uiszczanie przez skarbu państwa należności za dostawy i roboty.

I nam również wiadomo, że spieszne likwidowanie należności za dostawy, roboty i szybki zwrot kaucji i wadłów stanowią postulat ustawicznie wysuwany przez przedsiębiorstwa, biorące udział w robotach i dostawach. Kwestja bowiem wypłaty należności przesiągnięta była nieraz przez długi szereg miesięcy, a nawet... lata (!), zwłaszcza o ile chodzi o roboty względnie dostawy, które odebrane być muszą przez komisje, składające się z przedstawicieli różnych resortów. Wskutek ustawicznego przewlekania terminu kolaudacji odracza się wypłatę należności i to bezprocentowo, co pozbawia firmy ich kapitałów obrotowych, a w wielu wypadkach naraża wprost na ruinę, zwłaszcza, że równocześnie rozmaite podatki i opłaty ściągane są z całą surowością, przy doliczeniu odsetek zwłoki. Oczywiście i w tej dziedzinie potrzebna jest gruntowna reforma.

Na tem, chwilowo, zamykamy ciekawą i pożyteczną dyskusję, jaka wywiązała się nad naszym feljetonem o rozdawnictwie robót i dostaw rządowych. Szanownym korespondentem serdecznie dziękujemy za cenne uwagi, wszystkich zaś czytelników prosimy, aby powyższe przykłady wymiany myśli z naszą redakcją zachęciły ich do komunikowania nam swych spostrzeżeń. Wyjdzie to na dobre i wam i nam!

Krótkie informacje gospodarcze

— Produkcja ropy naftowej w lutym wynosiła 50.090 tonn, t. j. o 5.627 tonn mniej, niż w styczniu.

— Sensację wywołało zawieszenie wypłat przez Towarzystwo Ubezpieczeń samochodów od wypadków „Deutsche-Auto-versicherungs A. G.” Postępowanie ugodowe zostało już otwarte.

— Obszar zasiewów pszenicy ozimej w Stanach Zjednoczonych zwiększył się w porównaniu z rokiem ub. o 5,7 proc. i wynosi 40.800.000 akrów, natomiast obszar, zajęty pod zasiew jary zmniejszył się o 14,7 proc. do 17.520.000 akrów.

— Obliczają, że zapasy pszenicy, znających farmerów amerykańskich wynosiły 114.983.000 buszli, t. j. o 12.631.000 buszli więcej, aniżeli przed rokiem.

— W lutym r. b. wpuszczono do Stanów Zjednoczonych tylko 3.147 imigrantów. W liczbie tej najwięcej było Włochów, bo 592, z Niemiec przybyło 205, z W. Brytanji 136, z Polski 103 osoby.

Zamówienia sowieckie na Śląsku

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Katowice, w kwietniu. Jak się dowiadujemy, ostatnie zamówienia sowieckie, obejmujące dostawę 300.000 tonn surówki w ciągu 2 lat i zapewniające uzyskanie w ciągu tego okresu (łącznie z produkcją na potrzeby rynku wewnętrznego) prawie 70 proc. wydajności — zostały wykonane na dość niezwykłych warunkach. Oto Sowiety płać 200 zł za tonnę surówki loco stacja graniczna, gdy tymczasem cena targowa loco huta wynosi — 260 za tonnę. Różnicę zapłaci... oczywiście rynek krajowy.

Zamówienia te są zawarte na podstawie 2-letniego kredytu wekslowego, redyskontowanego w Banku Gosp. Krajowego. W związku z tem zauważyć należy, że redyskont weksli sowieckich w bankach zagranicznych jest niezmiernie utrudniony, jeśli nie niemożliwy od chwili, gdy Bank Wypłat Międzynarodowych odmówił Niemcom dyskontu weksli sowieckich, o ile nie będą żyrowane przez Bank Rzeszy. To stanowisko Banku Wypłat Międzynar. jest zarazem wskazówką dla innych Państw.

Dla ilustracji przypominamy, że Amszorg, który te zamówienia poczynił miał już kilka protestów wekslowych w Anglii i Ameryce.

Z tej przyczyny dwa najważniejsze banki: Bank of England i Midland-bank mniej więcej od roku nie dyskontują weksli sowieckich.

Prywatne zaś domy bankowe biorą 7 do 8 proc., co na stosunki zachodnio-europejskie jest niezwykłym — a tłumaczyć to należy ryzykiem, jakie domy te ponoszą w stosunkach handlowych z Sowietami.

Niestety te same zasady są również stosowane i do Polski, od której za świadczenia finansowe biorą rozmaite banki wysokie oprocentowanie i rozmaitego rodzaju gwarancje, które ostatecznie oddają nas powoli w niewolę międzynarodowej finansjerji. Choćby wspomnieć o pożyczce Dillonowskiej zapalczanej stabilizacyjnej, a ostatnio francuskiej. Kraj nie wytrzyma ani wyżej wspomnianych transakcyj do których dopłacamy ani tych wysoko oprocentowanych „dobrodziejstw” pożyczkowych. B. E.

Rezolucje zjazdu delegatów Związku Tow. Kupieckich

Sobotni zjazd delegatów Związku Tow. Kupieckich, o którego przebiegu referowaliśmy obszernie, przyjął szereg rezolucyj, które poniżej podajemy.

O pomoc doraźną.

„Zmniejszone obroty i ciężące stąd nadmierne zapasy towarów z jednej strony a poważne zadłużenia niewypłacalnej w tej chwili wsi z drugiej strony, stwarzają niezmiernie trudne warunki handlu Polski Zachodniej. Jeśli się do tego doda ubytek dwóch wielkich banków poznańskich, to zrozumiałą będzie niezmiernie trudna sytuacja kredytowa kupiectwa Wielkopolski.

Ratyfikacja traktatu handlowego, mogąca nastąpić w najbliższym czasie ze strony Niemiec, zastanie handel polski a zwłaszcza najwięcej na ataki narażony handel wielkopolski w najtrudniejszym okresie.

Z powyższych przyczyn uważa Zjazd Delegatów doraźną pomoc kredytową za rzecz pilną i nieodzownie konieczną i uprasza min. skarbu jak również Bank Gospodarstwa Krajowego o wydanie odpowiednich zarządzeń”.

W sprawie przymusowych licytacji.

„Odbijające się masowo licytacje zwłaszcza z tytułu świadczeń publicznych, w których przedmioty licytowane przynoszą niejednokrotnie zaledwie ułamek wartości, w zasadzie nie zaspokajają wierzycieli i nie zwalniają z obliż dłużnika, natomiast derutują do reszty osłabiony rynek.

Zjazd Delegatów Związku Towarzystw Kupieckich uprasza licytujące władze, ażeby w miarę możliwości zastąpiły licytacje przymusowe zastawem, a w razie konieczności licytacji, kwotę wywoławczą za pośrednictwem zaprzysiężonych rzeczoznawców nie ustalały niżej 50% efektywnej wartości licytowanych towarów”.

W sprawie ustawodawstwa socjalnego.

„Z konieczności redukcji wydatków państwowych jak samorządowych i prywatnych przedsiębiorstw nie idzie w parze całokształt naszej polityki socjalnej.

Wysokie świadczenia ubezpieczeniowe, kosztowne aparaty administracyjne, niedostatecznie zróżniczkowane a przeważnie zbyt długie urlopy i t. p. stan rzeczy przeciążają ciężarem swym nadwątlone życie gospodarce.

Zjazd Delegatów Związku Towarzystw Kupieckich apeluje do kompetentnych czynników rządowych, ażeby przystąpiły do rewizji obecnego stanu, przyczem wzywa Izby przemysłowo-handlowe, ażeby wypracowały szczegółowe projekty nowelizujące poszczególne ustawy”.

Wobec Gdańska.

„Ostatnie wypadki, jakie w wolnym mieście Gdańsku miały miejsce, wykazują wzrost stalego wrogiego stosunku do wszystkiego, co polskie.

Z sytuacji tej winny również polskie sfery gospodarcze wyciągnąć konsekwencje.

Zjazd Delegatów zwraca się do wszystkich członków, ażeby na wypadek utrzymania stosunków handlowych z Gdańskiem poddali potrzebę importu z Gdańska rewizji i w miarę możliwości omiaili dostawców gdańskich”.

Zmniejszenie poborów urzędniczych.

„Redukcja poborów urzędniczych powoduje masy urzędnicze do ograniczenia swych zakupów do najniezbędniejszych artykułów życia codziennego, co ujemnie od-

bija się na skurczonych już obrotach handlowych i w skutkach swych grozi umniejszeniem wpływów podatkowych”.

O opiece nad handlem.

„Doroczny Zjazd Delegatów Związku Towarzystw Kupieckich w Poznaniu stwierdza, że handel prywatny jest jedyną formą wymiany, na której budowie można utwalić podstawy gospodarcze państwa, a jako zarazem jedyny czynnik który jest w stanie utrzymać w ustroju kapitalistycznym nadbudowę gospodarczą, domaga się takiej samej opieki i równoległej stosowanej pomocy, z jakiej korzystają pozostałe dziedziny gospodarcze.

Zjazd uchwała przeto prosić Zarząd Związku Towarzystw Kupieckich by drogą delegacji przy równoczesnym wręczeniu odpowiednio zredagowanego materiału zwrócił uwagę czynników miarodajnych, że stan dzisiejszy dalej trwać nie może, jeżeli ten olbrzymi, zawsze najbardziej płynny rezerwuwar podatkowy ma być nadal czynny”.

Przed południem obradujący zjazd prezydów towarzystw kupieckich, zrzeszonych w Związku Towarzystw Kupieckich, powziął między innymi następujące rezolucje:

Rezolucja organizacyjna.

„Zjazd prezesów, sekretarzy i skarbników towarzystw, zorganizowanych w Związku Towarzystw Kupieckich w Poznaniu, wyraża, po wysłuchaniu referatu, opinię, że wszelkie wskazania, wypowiedziane w kierunku organizacyjnym na rzecz rozwoju poszczególnych towarzystw i Związku winny być w roku bieżącym przeprowadzone, a o wyniku prac tych winien być poinformowany zjazd listopadowy pp. prezesów, skarbników i sekretarzy”.

„O „Dom Kupiectwa Polskiego”.

„Zjazd wzywa panów członków Związku, by w uznaniu doniosłości i ważności „Domu Kupiectwa Polskiego”, zechcieli akcję finansową na rzecz „Domu” najgorliwiej poprzeć, by jak najprędzej „Dom” ten stał się bezsporną własnością kupiectwa polskiego, zorganizowanego w Związku Towarzystw Kupieckich.

Z Targów Poznańskich

(t) Duże obroty porcelaną na Targach Poznańskich. Wyroby porcelanowe i kryształowe wzbudziły wielkie zainteresowanie wśród zgromadzonych na Targach odbiorców. Jedną z firm zagranicznych otrzymała zamówienie na 4 wagony porcelany, co jest największą dotąd transakcją w tym dziale. Kilka firm krajowych prowadzi bardzo poważne pertraktacje z Rumunją. Dużym zainteresowaniem cieszą się wyroby paryskiej fabryki kryształów, której wyroby dzięki nowoczesnemu systemowi fabrykacji odznaczają się niezwykle artystycznym wyglądem. Naogół wśród przedstawicieli tej branży panuje zadowolenie z dotychczasowej sytuacji na Targach.

(k) Dywany polskie zwracają powszechną uwagę na Targach Poznańskich. Coraz bardziej doskonaląca się produkcja polskich dywanów wywołała na Targach duże zainteresowanie. W dziale tym zawarto spór transakcyj krajowych, ponadto liczne pertraktacje w toku z Holandją i Jugosławją. Wystawcy wyrażają nadzieję, że dzięki Targom będą mogli znacznie rozszerzyć zaciąg swojego eksportu.

KRONIKA GOSPODARCZA Z KRAJU

(k) Z walnego zebrania Związku Fabrykantów. Do sprawozdania z wczorajszego zebrania Związku Fabrykantów zakradła się pomyłka, którą niniejszym prostujemy. Podano tam cyfrę bezrobotnych w październiku 1930 r. — 500 tys., gdy cyfra ta oznacza ilość osób zatrudnionych w przemyśle przetwórczym.

(k) Nowy sukces polskiego przemysłu wagonowego. Dowiadujemy się, że Międzynarodowe Towarzystwo Wagonów Sypialnych — „Wagons Lits” z Centralą w Paryżu, powierzyło Sp. Akc. H. Cegielski w Poznaniu budowę 10 wagonów restauracyjnych, najnowszej konstrukcji, całkowicie wykonanych ze stali. Fakt, iż dostawę powyższą powierzono po raz pierwszy polskiej firmie, świadczy o tem, iż przemysł nasz, pomimo ciężkich warunków gospodarczych, potrafił postawić produkcję swą na wysokim poziomie i może skutecznie konkurować na rynkach międzynarodowych. Zamówienie powyższe jest wielkim sukcesem naszego przemysłu, a w szczególności S. A. H. Cegielski, która już w ub. roku uzyskała zamówienie na 12 parowozów najnowszego typu dla kolei bułgarskich. Obecne zamówienie Międzynarodowego T-wa Wagonów Sypialnych jest dalszym etapem w planowych usiłowaniach tej fabryki zdobycia rynku zagranicznego.

(k) Hermannmühlen Sp. Akc. W dniu 25 kwietnia rb. odbyło się walne zebranie akcjonariuszów S. A. „Hermannmühlen” w Poznaniu; zebraniu przewodniczył prezes rady nadzorczej, Neumann z Bielska. Sprawozdanie oraz bilans z rachunku zysku i strat za rok obrachunkowy 1930 przedłożył członek zarządu p. Al. Grandkowski, zaznaczając, że położenie przemysłu młynarskiego nie tylko nie poprawiło się, lecz przeciwnie młynarstwo handlowe prywatne z pewną obawą patrzeć musi w przyszłość. Normalizacja przemysłu fatalnie odbiła się na rynkach zbytu młynarstwa handlowego. Podatek obrotowy w obecnej formie godzi w podstawy tegoż młynarstwa. Koszty przewozu mimo ich obniżenia z dn. 1 października są w stosunku do wartości mąki zbyt wysokie i utrudniają wywóz mąki na dalsze rynki krajowe. Nie negując konieczności eksportu zboża w ziarnie, wypada stwierdzić, że eksport ten był również jednym z czynników, utrudniających zbyć mąki. Eksport zboża koncentrował się w Poznaniu, tak, że przy zakupie surowca trzeba było dostosować się do cen eksportowych. Ceny zaś te uniemożliwiały sprzedaż naszych wyrobów do Malopolski i Kongresówki, gdzie ceny na zboże były znacznie niższe. To też rok sprawozdawczy charakteryzuje się dalszym zmniejszeniem produkcji a co zatem idzie obniżeniem rentowności. Sprawność naszych młynów wykorzystaliśmy tylko w 35 proc. sprawności przedwojennej. Stała się tendencja na zboże utrudniała również znacznie sytuację, a konsumcja zmniejszyła się do minimum. Zastosowane łącznie z kryzysem rolnym pociągnięcia nie pozwalały nam nawet na krótką metę zastosować normalnej kupieckiej kalkulacji. Jedynie z chwilą podwyższenia premji wywozowych eksport mąki przyczynił się do wykorzystania choć w skromnych rozmiarach naszych warsztatów tak, że przy utrzymaniu daleko idącej oszczędności możemy przedłożyć bilans zamykający się drobnym zyskiem. Po sprawozdaniu p. Grandkowskiego przystąpiono do dalszego porządku obrad. Przedłożony bilans na 31. XII 1930, zamykający się po obu stronach sumą 5.422.124,09 zł, przyjęto i udzielono pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej. Zysk wykazany w sumie zł. 5.895,51 przeniesiono na rok 1931.

Z ZAGRANICY

(z) Utworzenie poolu zbożowego w Szwecji. Komisja powołana do spraw ucnormowania rynku zbożowego, zaproponowała utworzenie poolu z udziałem młynów, wobec tego, iż organizacje młynarzy odmówiły prolongowania obecnie obowiązującej umowy z rządem, regulującej ceny minimalne i domieszkę zboża szwedzkiego do zboża importowanego. Pool ma się zobowiązać do zakupywania wszelkich ilości zaofiarowanej pszenicy i żyta produkcji szwedzkiej po cenach zatwierdzonych przez rząd. Pool wzamian za to otrzyma monopol importu pszenicy, żyta i mąki.

(z) Olbrzymia fuzja w przemyśle stalowym. Pertraktacje w sprawie fuzji dwu poważnych concernów stalowych Bethlehem Steel Corporation i Republic Steel Corporation są już bardzo zaawansowane. Fuzja objęłaby obok wymienionych concernów jeszcze kilka mniejszych przedsiębiorstw stalowych. Nowotworzony concern dysponowałby kapitałem w wysokości 1.600 milj. dol. i stałby na drugim miejscu po United States Corporation kłórajca dysponuje kapitałem własnym 2.600 milj. dolarów. Zdolność produkcyjna nowego concernu wynosić będzie 17 milj. tonn (United States Steel Corp. 25,18 milj. tonn). Do nowotworzącego się concernu przystąpić ma również grupa Youngstown Steel & Tube Co., związana ściśle z grupą Eaton-Otis-Mater.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 28 kwietnia 1931 r.

Leon Wylegala 3 l. Ryszard Chojnacki 2 mies. Kazimierz Wadzyński, prokurent bankowy, 46 l. Eugeniusz Korzycki 1 mies. Andrzej Krych, murarz, 50 l. Julia Cziparówna, pielęgniarka, 39 l. Kazimierz Jaworski, agronom, 44 l. Józefa Zielińska z d. Rodax, 81 l. Joanna Pietraszewska 15 min. Meta Ruhsowa z d. Maschke, 34 l.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **Stały czytelnik.** Polski Zw. Buchalterów, Bilansistów i ich Pomocników, Warszawa, Nowy Świat 3. (K)
 — **Kupiec Sz. M.** Oczywiście zależy to od dobrowolnej umowy z opiekunami chłopca. (K)
 — **Student W. S. H.** Zdaniem naszym należy się Panu trzymiesięczne wypowiedzenie. Radzimy przedstawić sprawę Inspektorowi Pracy, ul. Składowa 3. (K)
 — **P. P. 100.** Opłatę ponosi wystawca kwitu, czyli gospodarz, chyba żeby w umowie postanowiono inaczej. (K)
 — **A. T.** Równowartość wynosi 117,50 zł, jednakże wskutek dewaluacji korony depozyt utracił wszelką wartość. (K)
 — **A. D. 102.** Nie wiemy. Niech Pan się zapyta na któremkolwiek probostwie. (K)
 — **St. W. K. Poznań.** Prawa takiego nie ma, lecz bez zgody gospodarza nie można odnajmować. (K)

— **Zetca.** Specjalnej poradni dotąd nie ma, lecz myśli o tem Tow. Eugeniczne. Kasa Chorych nie ma takiego obowiązku; o świadectwo zdrowia należy postarać się na własny koszt u prywatnego lekarza. (K)
 — **Śląsk — Gdynia.** Dotychczas Ministerstwo Komunikacji. (K)
 — **Młody O.** Kursy Maturyczne „Wiedza”. Kraków, Studencka 14. — Wyższa Szkoła Budowy Maszyn i Elektrotechniki, Poznań, pl. Bergera 5; warunki przyjęcia: ukończenie 6 klas szkoły średniej, egzamin wstępny; nauka trwa 3 lata. (K)
 — **H. Wach.** Polski Czerwony Krzyż, Poznań, Wały Kościuski 1. (K)
 — **P. E. Kaemmerer.** Zw. Obrony Kresów Zachodnich, Poznań, ul. Fredry 7. (K)

— **A. B. Poznań.** Nie ma prawa. Może go Pani skarżyć o przywłaszczenie. (K)
 — **S. S.** Jest wiele takich agencji; opłaty są rozmaite, zależnie od ilości i rodzaju. Prawo autorskie jest ustawowo chronione, ściganie naruszenia prawa w drodze cywilno - prawnej. (K)

KRONIKA TOWARZYSKA

W dniu 28 bm. pobłogosławił w Katedrze Poznańskiej ks. kanonik-infułat Dr. Hozakowski, protonotariusz apostolski związek małżeński między p. Wandą Aleksandrą Musydłowską, studentką filozofii, a prokuratorem p. Dr. Janem Haberem z Poznania. zw 29 099

„BACZ, BY TWOIM BYŁO CELEM BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM”

Textyl Krajowy na Międzynarodowych Targach w Poznaniu. Czasy teraźniejsze, obfitujące w ciągle niedomagania natury gospodarczej zmusiły dużo placówek przemysłowych do całkowitego ich zwinięcia. Jedynie zakłady, które swą jaknajracjonalniejszą gospodarką wewnętrzną potrafiły oprzeć się czy to konkurencji czy wpływom zagranicy, zdołały na stanowiskach swych wytrwać, dzięki usilnym staraniom z ich strony ku jaknajzupelniejszemu zadowolaniu swych konsumentów. Nowo-otwarte Międzynarodowe Targi w Poznaniu to właśnie przegląd i ocena działalności poszczególnych ośrodków wytwórczości. W branży konfekcyjnej wybija się stoisko firmy W. Lewandowski i S-ka, Mechaniczna Fabryka i magazyny wykwiłtnej odzieży męskiej sukna i podszewek Poznań, Stary Rynek 55, jako jedyne tym razem z tej branży. Zwiedzający zatem targi, będą mogli przejrzeć wyroby firmy Lewandowski, co w rezultacie będzie jakoby bilansem działalności teje firmy i jej dorobku fachowego w dziedzinie konfekcji męskiej. zw 29 088/a

Co wszystkich zachwyca i wszystkich zadowala?
 Jak dotychczas największa ilość wygranych w V. klasie 22-iej Loterii.

LOSy do I. klasy Polskiej Państwowej Loterii są do nabycia w najszcześniejszej kolekturze
Stefan Centowski, Poznań,
 Al. Marcinkowskiego 5. Tel. 24-94. P. K. O. 203 154.
 Pw 10 759-17 51

Olbrzymi wybór kapeluszy

wiosennych dla pań i panów, po cenach najniższych — tylko u **TOMASKA - POCZTOWA 9** vis a vis Kasy Chorych, nw 9738
 jedyny specjalny magazyn i wytwórnia kapeluszy.

Dnia 28 kwietnia 1931, o godz. 1 w nocy zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz troskliwy ojciec, ukochany brat, wuj, szwagier, teść i dziadek, ś. p.

Ludwik Opieliński

Sodalis Marjanus

Eksportacja zwłok z domu żałoby Rynek 21 do kościoła parafjalnego odbędzie się w sobotę, dnia 2 maja, o godz. 10 rano. Po nabożeństwie złożenie zwłok do grobu na nowy cmentarz.

W ciężkim smutku pogrążeni

Ostrów, Poznań, Gniezno, Inowrocław, w kwietniu 1931 r. **żona, dzieci i rodzina.**

Osobnych wiadomości nie wysyła się. dw 3456

Dnia 3 kwietnia zmarł śmiercią tragiczną, nasz ukochany, ś. p.

Stefan Soborski

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 2 maja, o godz. 5 po poł. z domu św. Zofji, o czem donoszą

w głębokim smutku pogrążeni

siostry i bracia z rodzinami.

Kościarn, 29 kwietnia 1931 r.

Osobnych wiadomości nie wysyła się. zw 29 097

Racjonalno-indywidualna kosmetyka
 Odtłuszczanie zapomocą parafiny i aparatem amerykańskim
„IRNIS”
 Institut de Beauté

Poznań, ul. Piekary 5. Tel. 25-91.

dw 3491

PROJEK DO PIECZENIA

Wystawiamy na Targach Poznańskich
 Halla 6.

Wystawiamy na Targach Poznańskich
 Halla 6.
 dw 9541

Składnica

z **BOCZNICĄ KOLEJOWĄ**, komplet urządzona z szopami w Poznaniu, przy jednej z głównych ulic położona, ca 2000 m² do **wydzierżawienia** w całości lub częściowo. Zapytania skierować pod **zw 29 085** do eksped. Kurjera Poznańskiego.

6 ubikacyj biurowych, front, wysoki parter
250 m² ubikacyj biurowych na pracownię
160 m² składnic

w najlepszym położeniu handlowym zaraz do oddania.
 Oferty „Par“ Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 17,53
 Pw 10752-17,53

W niedzielę, dnia 26 kwietnia 1931 r. umarł, ś. p.

Kazimierz Wadzyński

długoletni członek Komisji Rewizyjnej Komitetu Tanich Kuchni.

Za ofiarą, sumienną współpracę niech Mu Bóg da niebo. dw 8461

Komitet Tanich Kuchni

im. Kardyn. Dalbora

(-) Czupkowa, (-) Niklewska, (-) Ks. Putz.

TEGO jeszcze nie było!

Z powodu zupełnej likwidacji mego magazynu obuwia przy ulicy Jezuickiej nr. 1

sprzedaję obuwie po każdej możliwej cenie!

Niebywała okazja! — zaopatrzenia się w obuwie pierwszorzędного gatunku i wykonania — dla każdego!

Elegancki bucik męski 26,— | **Modne pantofelki damskie, lakier.** już od zł 20,—

Magazyn **M. SZYMAŃSKI** Poznań,
Obuwia Jezuicka 1.

Pw 10 760/761-17,47/48

Samochody używane

po bardzo okazyjnych cenach:

- „Buick”, 6-cylindrowy, 6-osobowy, karetka
- „Minerwa”, 4-osobowa karetka, karoserja zupełnie nowa
- „Ford”, 26-ty rocznik, otwarty
- „Bergmann”, 5 tonowy za 1 500 zł.
- „ELIBOR”, Sp. Akc. Poznań, Gąsiorowskich 6 Tel 63-66

Pw 10509-15,32

Frontowy piękny pokój z balkonem

na biuro do wydzierżawienia od 1 maja r. b. **Poznański Bank Ziemian** Al. Marcinkowskiego 13 Pw 10771-54,825

4 kl. Szkoła Przygotowawcza Żeńska
 przy Zakładzie Dobroczynnym św. Elżbiety w Poznaniu
 przyjmuje zgłoszenia na nowy rok szkolny do klasy I codziennie od 11,30 do 12,30 w kancelarji przy ul. Łąkowej 4b. zw 29 028

„VESTA“ Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od Ognia i Gradobicia w Poznaniu.

Największe w Polsce Towarzystwo Ubezpieczeń gradowych.

Wypłacone odszkodowania za lata 1924—1930 ca 21.000.000,—
 Ubezpiecza ziemiopłody od gradobicia według różnych do wyboru korzystnych i praktycznych systemów:
systemem repartycyjnym (z dopłatą) oraz systemem bez dopłaty.

Członkowie W. T. K. R., Związku Ziemiaków, Związku Osadników otrzymują 10% rabatu — dalsze 5% za ubezpieczenia sześciolatnie — opusty za lata bezgradowe jak w latach ubiegłych.

Wnioski przyjmuje Oddział w Poznaniu, ulica Gwarna 19.

ORIGINAL
GOODYEAR
WELT

24.⁹⁰

28.⁹⁰

Specjalny Magazyn
Obuwia Męskiego

Poznań, ul. 27 Grudnia 3.

Książkowy-bilansista

znający sprawy podatkowe i wszelkie prace biurowe, poszukuje stałej posady, wzgl. prac doraźnych buchalteryjno-bilansowych. Oferty Kurjer zw 28 778

CHOLEWKARZ

pierwszorzędna, samodzielna siła potrzebna zaraz. Zgłoszenia
J. ANDRZEJEWSKI, składskór, Leszno, Rynek 5.
 Telefon 211. nw 9 538

Cierpienia płuc i gardła

pouczająca broszurę nr. 11 bezpłatnie wysyła
DR. GEBHARD et CO., GDANSK, ODDZ. 132.
 nw 8785

Inwalidzi, wdowy i sieroty wojenne poszukują pracy: 3 biurowych piszących na maszynie, 3 pomocników biurowych, 3 książkowych, książkowy-bilansista, 2 kancelistów, młodszy książkowy, handlowiec, 13 kupców, 8 magazynierów, 11 inkasentów, ekspedjent art. męskich, 40 woźnych, 41 portjerów, 35 stróży, 7 urzędników gospodarczych, wódcarz, 18 gajowych, 3 podwórzowych, 2 strażników leśnych, pisarz, podwórzowy, 6 ogrodników z rodziną, kontroler mleka, 2 rewizorów mięsa i włosa, 2 rzeźników, 78 robotników, 12 siodlarzy, 6 rymarzy, tapicer, cieśla, 7 kołodziejów, garncarz, murarz, strzycharz, dekarz, 3 kowali, 6 ślusarzy, 2 ślusarzy maszynowych, ślusarz budowlany, czeladnik ślusarsko-budowlany, ślusarz-mechanik, ślusarz samochodowy, czeladnik kowalski, 4 palacze, 7 obuwników, 5 krawców, pomocnik krawiecki, kuźnik, elektromonter, elektrotechnik, pomocnik elektrotechniczny, przyuczony instalator, szachtmistrz, wiertarz, 2 rzeźbiarzy, 2 pomocników gastronomicznych, 3 tokarzy metalowych, 2 ceglarni, piekarz, 2 podróżujących, woźnica, 3 introligatorów, 4 stolarzy, 2 malarzy, maszynista, szofer i pielęgniarz, drogerzysta, blacharz, powoźnik, przedstawiciel, wykrawacz, 19 robotnic do fabryki, 12 pracownic, 3 garderobianki, 2 krawcowe, wdowa do uprzątnia biur, dozorczy, 2 posługaczki, przyuczona introligatorka, 7 biuralistek, stenotypistka, sekretarka, książkowa, 8 maszynistek, kasjerka, registrarz, 16 początkujących biurowych, 6 ekspedjentek, bufetowa, młodsza krawcowa, pomocnica introligatorska, 4 uczennice biurowe, 12 uczennic do interesu, 4 uczennice fryzjerstwa, uczeń elektromonterski, uczeń rzeźbiarski, 4 uczni zecerzskich, uczeń mechanik samochodowy, uczeń krawiecki, uczeń introligatorski, uczeń ślusarski z utrzymaniem, uczeń złotniczy, uczeń biurowy i 6 chłopców do posyłek. Zgłoszenia u prasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97. zw 29037/a

Pw 10 768/769-47 707.

Sok czosnkowy

wysoc skoncetrywany oddawna wypróbowany środek domowy przeciw zwapanieniu żył i wszystkim chorobom przemiany materii. 1 butelka 7 zł. 3 butelki 18 zł. nw 8 648
 Dr. Caspary & Co., Gdańsk, Oddział 162

Lokale biurowe

23 pokoje w jednym planie, centr. ogrzewanie, lift, centrum miasta, do wynajęcia zaraz razem lub oddzielnie na biura, pensjonat, szkołę.
 zw 29 095

Zgłoszenia: Fa. St. Juracki & S-ka, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 13. Tel. 25-47 (dawn. hot. Francuski) od godz. 8-15.

Komunikat Poznańskiej Kolei Elektrycznej.

Z dniem 1 maja br. uruchamia się nowe linje autobusowe na przestrzeni:

- a) Stary Rynek—Osiedla przy ul. Warszawskiej,
- b) Stary Rynek—Szlag.

Autobus linii a) kursować będzie ulicami: Wodna, Chwałiszewo, Śródka, ul. Warszawska. Przystanek końcowy przy ul. Łowickiej. Cena przejazdu 40 groszy.

Autobus linii b) kursować będzie ulicami: Wroniecka, Grochowe Łąki, Tama Garbarska, Aleja Szlagowska (do końca). Cena przejazdu 30 groszy. dw 3458/9

Rozkład jazdy:

Linja St. Rynek—Osiedla: Linja St. Rynek—Szlag:

Odjazd z St. Rynku	Odjazd z ul. Łowickiej	Odjazd z St. Rynku	Odjazd z Szłaga
7.15	7.25	7.35	7.40
7.55	8.10	8.25	8.40
8.55	9.10	9.25	9.40
13.15	13.25	13.35	13.45
14.00	14.20	14.30	14.40
14.50	15.00	15.15	15.30
15.10	15.20	17.30	17.40
17.50	18.00	18.15	18.30
18.45	19.00	19.15	19.30

ZASTĘPSTWO

krajowych firm przyjmie młody kupiec z kaucją i własnym samochodem. Oferty Kurjer zw 29086

LOKALE

w centrum Poznania

obszerne, jasne i suche, składające się z trzech sal, 6 pokoi itd., o powierzchni ca. 1000 m², w oddzielnym budynku i z własnym podwórzem, nadające się ze względu na korzystne położenie i wewnętrzny rozkład specjalnie na fabrykę, hurtownię, szkołę, biura, sale dla towarzystw itp., od 1. VII. 1931 r. lub później **korzystnie do wdzierżawienia.**

Laskawe zgłoszenia proszę składać bezpośrednio dla właściciela domu do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 16,244. Pw 10 674-16,244

Wielka firma eksportowa poszukuje

doświadczzonego urzędnika

do korespondencji polsko-niemieckiej (możliwie także angielskiej). Pożądana znajomość księgowości do nadzoru nad kontrolą rachunkową. Reflektanci w wieku tylko do lat 35 z długoletnim doświadczeniem zechcą składać oferty z odpisami świadectw i krótkim życiorysem pod zw 29 096 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

LICYTACJA DOBROWOLNA

z powodu częściowej licytacji majątków, dzierz. przez P. Mieczysława Jeskego, odbędzie się dnia 2 maja 1931 r. (sobota) o godz. 11 przed poł. dobrowolna licytacja w majątności Chwałęcina powiat jarociński, stacja kolejowa Panienka, Chocicza lub Mieszków, nast. przedmiotów:

35 dobrych koni roboczych, 30 szorów roboczych, bryczkę, wozy, żniwiarz „Deewinga“, siewniki, mało używaną pilę tarczową, Grossbulldog Lanza w bardzo dobrym stanie i wiele innych narzędzi gospodarczych.

Przedmioty wystawione zostaną o godz. 10.30 do obejrzenia w podwórzku majątności Chwałęcina. nw 9552
Wiszczerek, komornik sądowy w Jarocinie.

ZAKŁADY WIOSNA GARBARSKIE
Obrzymi wybór obuwia wyrobu krajowego po cenach jednolitych

DAMSKIE	MĘSKIE
23 ⁸⁰	26 ⁸⁰
26 ⁸⁰	29 ⁸⁰
29 ⁸⁰	32 ⁸⁰

Gwarancja za każdą parę

Wielki wybór obuwia dziecięcego, letniego sandałów itd

Nie kupujcie obuwia zagranicznego. Popierajcie przemysł polski. Dajcie zatrudnienie polskiemu robotnikowi!

Wylączna sprzedaż naszego obuwia na Poznań we firmach:
J. ŁUCZAK Poznań - Plac Wolności 10
LUDWIK KRUK Poznań - Stary Rynek 9

Pw 10 811-70.10

Kino WILSONA, Łazarz
Najgłośniejszy film według powieści hr. Lwa Tołstoja
Anna Karenina
Greta Garbo, John Gilbert.
zw 29 098

Zalobne Kapelusze
stałe na składzie
T. Ludwiq
Poznań, Szkolna 9.
Pw 9510-1,70

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

Szkło
okienne, ogrodowe, katedralne, surowe, druciane, ornamentowe, kolorowe, djamenty, kit szklarski itp., lustra i szyby wystawowe poleca
Polskie Biuro Sprzedaży Szkła
Sp. z o. o. — Poznań
Małe Garbary 7a, telefon 28-63.
Pw 9546-11.93

Posługi
popołudniowej poszukuje Kurjer
zdw 85 540

4. N. a. 4/31. Uchwała. W sprawie odroczenia wyplat Franciszkowi Krupie, właścicielowi mlyna w Strzyżewie powiat ostrzeszowski, wyznacza się termin do rozpoznania sprawy na 20 maja 1931 r., godz. 11 rano, sala rozpraw Nr. 38. Wierzyciele mogą przybyć na rozprawę celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Ostrzeszów, d. 21 kwietnia 1931. Sąd Grodzki. nw 9551

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Trzku i w chwili uchylenia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Trzek tom IV, karta nr. 65 na imię handlarza Władysława Błaszczyka w Trzku i żony jego Michaliny z Bartkowiaków w ogólnej wspólności majątkowej żyjących zostanie w drodze egzekucji przymusowej, wystawiona dnia 16 czerwca 1931 r., o godz. 10 przed południem na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie pokój nr. 13. Nieruchomość Trzek tom. IV, karta nr. 65 jest pod art. 55 matrykuly podatku gruntowego i liczbą 56 księgi podatku budynkowego, księga łanowa mapa liczbą 1, parcela liczbą 29,35 następująco oznaczona: Rola i zabudowanie wielkości 1,04,90 ha o 7,19 talarach czystego dochodu jako podstawa podatku gruntowego i 72 mk. wartości użytkowej jako podstawa podatku budynkowego. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 7 listopada 1930 r. Środa, dnia 17 kwietnia 1931 r. nw 9553 Sąd Grodzki.

PRZETARG PRZYMUSOWY
W dniu 30 kwietnia 1931 o godz. 11-tej sprzedam w Tarnowie Podg. powiat poznański za gotówkę najwięcej dającym jedną ławkę stolarską, a o godz. 12.30 w Kokoźcznie jednego żrebacka. Zbiórka 10 minut przed przetargiem w poszczególnej gminie przed sołectwem. nw 9539 Gabrysiak, urzędnik egzek. Wydz. Pow. pow. poznańskiego.

LICYTACJA PRZYMUSOWA
W piątek, dnia 1 maja br. o godz. 11-tej przy ul. Wolnica 2 (w podwórzu) odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:
samochodu reklamowego, opon samochodowych, łożysk kulkowych, zegarów benzynowych, 2 reflektorów, radioaparatu, maszyny do szycia, maszyny do pisania, aparatu do kawy, stołu składowego, form do odlewu 3 wazszatów stolarskich, 2 biurek, 2 szaf do rzeczy, umywalki, zegara stojącego, biblioteki, kanapy, i 3 foteli w skórze, magnetu do samochodu, kredensu, leżanki, kanapy, 3 foteli, 2 stołów, platformy, wózka, beczki oliwy, beczki smarów do wozu, form do wyrobów cementowych, kotła do centr. ogrzewania, rozm. narzędzi, guzików, zegarka, szlucera z przyborami, czapek męskich, konfekcji damskiej i innych drobnych przedmiotów.
Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą. n 9735/6
Poznań, dnia 28 kwietnia 1931. Magistrat XIII/4

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE
Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Meble
wszelkiego rodzaju nowe i używane po znizonych cenach na najdogodniejszych warunkach spłaty poleca Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli. Telefon 64-25. Pw 9 015-5.99

Meble
używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 4, telefon 24-42. Pw 9508-1.65

Sprzedaje
i plug „Fordson”. 2 wozy robocze 2 1/2 cala i maszyny do sieczenia używane sprzedaje korzystnie M. Matuzewski, św. Marcin 27. zdw 85 004

Pianina
„T. Betting” pierwszorzędnej jakości poleca Kwiatkowski, Gwar. na 9. zdw 85 109

Skład
stroju, towarów krótkich w mieście powiatowym z mieszkaniem, sprzedam zaraz. Egzystencja zapewniona Zgłoszenia Kurjer zdw 85 037

Ford
rocznik 1927, w dobrym stanie gotów do jazdy za 1500 zł sprzedam. Olszewski, Kosinińskiego 17. zdw 85 443

Sypialnie
ładne, solidne, jasnodębowe sprzedam bardzo tanio stolarnia Kwiatowa 6. zdw 85 763

Majątek
250 morg. budynki dobre inwentarze kompletne, cena 65 000 — wpłaty 20 000. Zgłoszenia Rutkowski, Grobia 28. zdw 85 642

Sypialnia
polewana prima wykonanie, cena przystępna sprzedam stolarnia Strumykowa 1, Wilda. zdw 85 599

Skład
kolonialny, nadający się na każdą inną branżę, ulica Dąbrowskiego sprzedam zaraz korzystnie. Adres wskaże Kurjer zdw 85 832

Meble kuchenne
po bajecznie taniej cenie sprzedaje Jan Koniński, Piaskowa 3, fabryka mebli kuchennych. zdw 85 849

Kolonjalne
z mieszkaniem i ogrodem w Mosinie z powodu wojskowości sprzedam. Zgłoszenia Szymański, restauracja Stary Rynek 31. zdw 85 740

Łóżeczko
dziecięce. Łóżeczko z materacem sprzedam. Dąbrowskiego 96, II. l. lewo. zdw 85 123

Motocykl
Kex-Acme 500 ccm. w bardzo dobrym stanie, korzystnie na sprzedaż. Kołodziej, Obrawo, p. O. brzycko. zdw 85 945

Gdynia

Z powodu wyjazdu zagranicę — sprzedam na dogodnych warunkach parcelę wielkości 1 063 m. położoną w dzielnicy przemysłowej. Zgłoszenia pod nr. 614 do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni. nw 9509

Okazja!
Skład artykułów galanterijnych i papiery, dobrze zaprowadzony, w pow. mieście (wojsko, gimnazjum) z jedyną kolekturą Loterii Państwowej, z powodu stosunków rodzinnych natychmiast na sprzedaż. Potrzebne około 10 000 zł. Zgłoszenia do filii Dz. Bydg. pod „Okazja”. Pw 10 646-63.184

Fortepian wystawowy
oryginal krótkie skrzydło, krzyżowe, przedwojenny. Focha 27, front, m. 12, Adamska, zdw 85 521

Samochód
ciężarowy 4 tonowy Beur sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer Poznański zdw 85 480

Korzystnie
sprzedam łożówkę, kredens kuchenny, Kraszewskiego 11, mieszkanie 12. zdw 85 937

Filnty
cał. 12, 16, 24 i 2 sztucery 6 i 0 mm, wartościowo na sprzedaż w całości lub pojedynczo. Oferty Kurjer zdw 85 909

Wózek
dziecięcy biały w dobrym stanie sprzedam, Marcelego Mottego 8, mieszkanie 2. zdw 85 906

Tanio
sprzedam 3 repozytoria skladowe oszklone, szafę żelazną do książek, maszynę rzeźniczą. — Zgłoszenia ulica Poznańska 39, m. 6. zdw 83 994

Oddam
Ford 20 r., osobowy. Oferty Kurjer zdw 85 836

Sprzedam
hipotekę 60 000 zł nieruchomości handlowej, tanio. Oferty Kurjer zdw 85 885

Autobus
z koncesją i linją sprzedam. — Oferty Kurjer zdw 85 976

Parcelę
1/2 morgi pod budowę sprzedam. Pawlak, Mosina. zdw 83 977

Pianino
jak nowe tanio sprzedam. Wł. Adamczewska, ulica Gen. Umińskiego 12 a w podwórzu. zdw 86 075

Wózek
dziecięcy w dobrym stanie sprzedam. Ulica Kopernika 5, m. 11. zdw 86 074

Ford
27 rocznik po remoncie gotów do jazdy za 700 zł sprzedam. Kotkowiak, Różana 4. zdw 86 097

Sypialnie
dębowa tanio sprzedam, Różański, W. Garbary 58. zdw 86 126

Meble

najtaniej zawsze tylko wprost w fabryce Julian Weclawski, św. Rocha 8. rw 13 891

Dom
z kompletnie urządzoną kaszarnią w Lwówku sprzedam. Wpłata 6-8 tys. zł. Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 159

Parcelę
przy Marszałka Focha, gdzie tramwaj, wszelkie instalacje. 7 zł kw. Zgłoszenia Marszałka Focha 186. zdw 86 161

Meble
po niebywałych niskich cenach. Hilscher, Górna Wilda 56 i ulica Żydowska 34. nw 3 159

Meble
za gotówkę po niebywale niskich cenach poleca Sprzyngacz. Wielka 13. Pw 10 226/10.227

Restauracje
z mieszkaniem Poznaniu zaraz sprzedam lub zamienię na domek z ogrodem przy Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 929/30

Wille
siedmiobokowa, niewykończona, sprzedam z pewnych powodów. Cena siedem tysięcy. Ratajczak Franciszek, Puszczykowo. zdw 86 015/6

Wózki
dziecięce i budki pociąga cerata maluje, reparuje, gumy na składowie. Razer, Szewska 11. zdw 86 064/5

Dom
7 morgi ziemi w okolicy Gniezna z powodu wyjazdu sprzedam tanio z meblami lub bez. Agencji wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 86 133

Parcelę
budowlaną, najlepszą lokatą kapitału od 60 groszy kw. mtr. — „Osadopol”. Poznań, Rzeczypospolitej 9, telefon 53-17. Pw 10 342/14.130

Parcelę
budowlaną za Jeżycami przy szosie w każdej wielkości od 50 gr metr kw. sprzedamy. Dogodne warunki, spłata ratalna. Zofia Hulanińska, Dąbrowskiego 1 skład papieru. Pw 10 812/16.192

Wille
4 pokoje, 2 kuchnie w Starolece korzystnie sprzedam. Adres „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11 Pw 10 753/54.315

Willa — Zakopane
komfort, 11 ubikacji, donosi 4 tysiące, nowa, pięknie położona, 38 tysięcy. Oferty „Par”, Aleje Marcinkowskiego pod 54.318. Pw 10 756/54.318

Samochód
2 osobowy Dixi 5/20 km. modny sprzedam 1 000 zł. Richelieu, Staszica 8. zdw 86 112

Samochód
„Protos” 10/30 korzystnie sprzedam, W. Narożny, św. Marcin 69. zdw 86 344

Baczność — Poznań

Wroniecka 24, w Hurtowni Porcelany sprzedaje się bez wyjątku każdemu tanie szklanki, tania serwisy, tania nakrycia i prezenty ślubne zupełnie tanio. zdw 86 132

Maszynę
Singera do mereżki za gotówkę. Stanisław, Nowa 2. rw 13 982

Parcelę
Puszczykowo, pięknie położoną, za gotówkę. Stanisław, Nowa 2. rw 13 981

Maszyna
do szycia marki Friszer & Rossmann mało używana zaraz na sprzedaż. Trawiński, św. Wojciech 31. rw 13 978

Platformę
szor sprzedam Wielkie Garbary 17, mieszkanie 12. rw 13 959

Skład
3 200, na każdą branżę. Zgłoszenia Karalus, Umińskiego 9, m. 3. zdw 86 219

Plaszcz
nowy tanio sprzedam i suknie. — „Olimpia”, Ratajczaka 11 a. zdw 86 189

Futra
skórki, ceny hurtowe. Hankiewicz, Wielka 9 (wchód Szewska). zdw 86 206

Dom
w mniejszym mieście, II piętro, donosi rocznie 2 616 zł przy wpłacie 12 000, Wille 6 pokojowa przy tramwaju okazynie 36 000, wpłaty 25 000 sprzedam. Niesiołowski, Poznań, Piaskary 13. zdw 86 230

Parcelę
budowlaną, najlepszą lokatą kapitału od 1 zł kw. mtr. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 266

Okazja
parcela 1717 m² dwa fronty przedziela na dwie części korzystnie do nabycia. Zgłoszenia ul. Sielska 37 a. zdw 86 302

Jadalnię
dębowa bogato rzeźbiona bardzo tanio. Stolarnia, Bukowska 9. zdw 86 301

Skład
kolonialny z dwoma pokojami i kuchnią, dobrze zaprowadzony za dopłatą na 2-3 pokojowe mieszkanie. Adres Kurjer zdw 86 284

Aparat
Zeiss-Tessar 1:4.5, siedl. Irak, smoking sprzedam. Matejki 60, II, piętro, prawo, 5-7. zdw 86 278

Nieźwiedzia
biełego dywan, wspaniały okaz sprzedam Ratajczaka 29, IV pr. prawo. zdw 86 259

Folwark
400-morgowy, uroczony położony, przyjemnie letnisko, własne polowanie, rybołówstwo, wydzielanie z prawem pierwokupu; przecięcie 20 000. Wyrzykowski, Grobla 9. zdw 86 288

Łódka

2 dębowa, Woźna 18, III, prawo. zdw 85 010

Violonczela
stara i 100 letnie skrzypce. Woźna 18, III, prawo. zdw 85 009

Motocykl
500 ccm. a. J. S. model 30 jak no-sprzedam. Focha 86, mieszkanie 3, prawo, godzinach 1-3 i 6-7. zdw 86 245

Gramofon
szafkowy, Poznańska 23, parter, prawo. zdw 86 308

Kiosk
na altane tanio. Focha 137, mieszkanie 11. zdw 86 354

Plaszcz
damski czarny elegancki 75 zł. Oferty Kurjer zdw 86 351

Skrzypce
stare koncertowe 180 zł. Oferty Kurjer zdw 86 350

1 jadalnia
nowoczesna, 1 elektroluz jak nowy aparat fotograficzny 18x24, odda okazynie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 24-42. Pw 10 766-17.60

Skład
kolonialny towarem pełnym biegu w mieście koło Krotoszyzna z powodu choroby sprzedam za 1400 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 364

5 KUPNA

Motocykl
w dobrym stanie kupię. Szczegółowe oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdw 85 470

Samochód
używany kupię. Szczegółowe oferty, podanie ceny, Kurjer zdw 85 943

Zakład fryzjerski
większy z mieszkaniem kupię za gotówkę. Oferty do Kurjera zdw 85 908

Futro
karakułowe noszone kupię. Oferty Kurjer zdw 85 902

Radjoluku
aparat elektryczny do masażu przyborami, dobrze działający kupię. Oferty cena Kurjer jw 5947

Skład
kolonialny lub cukierków kupię za gotówkę. Kurjer zdw 86 176

Wózek
dwukolowy kupię. Oferty Kurjer zdw 86 228

6 KAMIENICE

Kamienice
komfortowa przy ruchliwej ulicy Poznania, dochód roczny 30 500 złotych, cena 245 000, wpłaty 100 tys., reszta dogodnie warunki sprzeda „Krakus”. Pocztaowa 30. zdw 86 081

Kamienice
przy Poznaniu sprzedam, cena 20 tysięcy, wpłaty podług umowy. — Karalus, G. Umińskiego 9, m. 3. zdw 86 199

Kamienica
komfortowa dochód 19 000 hipoteki 80 000 zł. 25 lat, cena 210 000 wpłaty 60 000. Oferty Kurjer zdw 86 325

Kamienice
solidna lub wille Jeżyce, górny Łazarz za wpłatą 40 000 kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 335

Sprzedam
kamienicę wielką handlową przy przynajmniej ulicy Poznania lub zamienię na większą wpłaty 200 tys. na życzenie skład, mieszkanie wolne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 86 346

Wille
mała, sucha, słoneczna, z urządzeniem elektrycznym, gazem — z ogródkiem — w bliskości tramwaju, kupię ewentl. zaraz. Zgłoszenia z podaniem ceny i wpłaty Kurjer Pozn. zdw 86 275

7 PIENIADZ

10 000
wpłacie domek lub wypożycze. — Kurjer zdw 84 553

Wspólnika
czynnego do dobrze zaprowadzonego przedsiębiorstwa, miasto powiatowe kapitałem 10-15 tys. złotych. Zabezpieczenie zapis własności. Oferty Kurjer zdw 85 586

1 000 zł
ofiaruje za wyrobienie stałej posady w cukrowni lub za udzielenie posady blokuje kilkadziesiąt tysięcy w zupełnie pewnym przedsiębiorstwie przemysłem chemik-cukrownik z kilkoletnią praktyką. Oferty Kurjer zdw 83 665

20 tysięcy złotych
posiadam, przystaję jako wspólnik cichy lub czynny do intratnego przedsiębiorstwa. Wyczerpujące oferty Kurjer zdw 84 673

Hipotekę
do 30 000 kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 876

Kupca wspólnika lub dzierżawcy
do dobrze prosperującego zakładu fotograficznego w centrum Poznania w na opszem położeniu celem dalszego rozwinięcia zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 85 925

Poszukuję
3 000 zł na I hipotekę. Oferty Kurjer zdw 85 884

Do 20 tysięcy
na drugą hipotekę domu wartości 800 tysięcy pierwsza jest 45 tysięcy, poszukuje. Oferty Kurjer zdw 85 849

Hipoteki
pierwsze kamienicy 2200, majątku 1250 dolarów, oprocentowanie piętnaście, wypowiedzenie kwartalne, egzemplarz, sprzedam tania. Oferty Kurjer zdw 85 966

1500 złotych
poszukuje, dam dziesięciokrotną gwarancję i dobry procent. Oferty Kurjer zdw 85 982

Wspólnika
do 3 tysięcy poszukuje zaprowadzona pracownia dentystryczna w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 80 000

Kawiarnię
restaurację lub bufet na rachunek wydzierżawie, także wstąpię jako w spółkę z gotówką. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 014

Udzielamy
pożyczki na dogodnych warunkach, lokujemy kapitały na hipotekach. Płacimy najwyższe procenty od wkładów oszczędnościowych. Gwarancja przeszło 20 milionów. Hipoteki, wywołanie, regulowanie, ugody waloryzacyjne kupno sprzedaży listów hipotecznych. Pośrednictwo w kupnie, sprzedaży nieruchomości. Parcelacja, administracja. Porady wszelkie związane z nieruchomością, minimalne opłaty. — Bank Właścicieli Nieruchomości, Poznań, Piekary 1, założony w 1923. Pw 10 356/7-16.185/6

Pożyczki
osiągnąć mogą urzędnicy państwowi, komunalni, wojskowi, zawodowi za adnotacje na pensji jak również właściciele nieruchomości za zabezpieczeniem hipotecznym oraz inne osoby pod zastaw papierów wartościowych. Przyjmujemy wkłady oszczędnościowe. Złatwiamy wszelkie czynności bankowe i dyskont wkładów. Bank Oszczędnościowo-Kredytowy, Sp. z o. o., Poznań, Zwierzyniecka 7. Pw 10 814/15-17.57/58

Za 3 000
pożyczki dam w zastaw samochód do użytku. Oferty Kurjer zdw 86 843

Kto
zdyktownie dobry weksel? Oferty Kurjer rw 13 961

15 000 zł
pożyczki poszukuje na 1/2 roku na hipotekę domu, wysoki procent. Zgłoszenia Kurjer jw 5948

Doświadczony
rolnik poszukuje pożyczki 5 do 7 000 zł za dobrym procentem. — Zabezpieczenie hipoteczne. Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 249

8 DO WYNAJĘCIA
2 i 3
pokojowe mieszkania od 1 lipca miesiecznie 120 i 175 zł. Kwartal zgóry dzierżawa. Józefa Chociszewskiego Pogodna willa. zdw 85 673

8 pokojowe
mieszkanie komfortowe z garażem i ogródkiem, okolica Matejki zaraz korzystanie do wydzierżawienia od gospodarza. Oferty Kurjer dw 3446

Komfortowe
czteropokojowe mieszkanie za zgodą gospodarza oddam. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 964

Dwupokojowe
mieszkanie słoneczne z nowymi gustownymi meblami sprzedam za 2 800. Oferty Kurjer zdw 83 654

Mieszkanie
2 pokoje i kuchnia w Lubomiu wprost od gospodarza zaraz do wynajęcia. Czynsz miesięczny. Górna Wilda 17, mieszkanie 4. zdw 86 021

Trzypokojowe
komfortowe obficie 700. Agencja Kurjera Przecznicza 1a. zdw 86 099

Pokój
kuchnia za dzierżawę naprzód. — Agencja Kurjera Przecznicza 1a. zdw 86 098

Pokój
kuchnia z meblami za 1.500 przy Górnej Wildzie zaraz do objęcia Adres wskaże Pamiątkowa 7, mieszkanie 1. zdw 86 158

Mieszkania
za dzierżawę wskaże. Blicharski, Półwiejska 26. zdw 86 135

2 pokoje
i kuchnia, za dzierżawę 1 700. — Karalus, Gen. Umińskiego 8, m. 3. zdw 86 203

Pokój
kuchnia 600 rok dzierżawy wskaże Krzyżczyński, Łukaszczyca 6. zdw 80 318

Mieszkanie
trzypokojowe kuchnia łazienka — (Wilda) 600 złotych, zwrot remontu, czynsz miesięczny, pokój kuchnia 400 złotych rok czynsz wynajmie „Pawilon”. Marszałka Focha 15. zdw 86 315

Pokój
kuchnie z nowymi meblami oddam za zgodą gospodarza wiadomość stolarnia. Wyspiańskiego 19. zdw 86 175

2
duże słoneczne pokoje, front przy Pl. Wolności z balkonem, kuchnia, usterk, gaz i elektr. do wynajęcia. Poważnym reflekt. adres wskaże Kurjer zdw 86 227

Jednopoikowe
mieszkanie z meblami sprzedam zaraz. Zawitalski Prusa 20. jw 5956

Kuchnia
pokój łazienka, korytarz za rocznym czynszem, Focha 137, mieszkanie 11. zdw 86 355

9 SZUKA MIESZK.

Słonecznego
3 pokojowego z wygodami nie wyżej II piętra za czynszem zgóry wprost od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer zdw 84 614

Szukam
3-5 pokojowego, słonecznego mieszkania z komfortem wprost od gospodarza nie wyżej III. piętra śródmieście, Rynek Wilecki, Łazarz, Jeżyce, czynsz zgóry według umowy. Oferty Kurjer zdw 85 769

Poszukuje
się 2 próżnych pokoi za miesieczną dzierżawę zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 949

Mieszkania
2-3 pokojowe do II. piętra, słonecznego poszukuje wprost od gospodarza, bez odstępnego. Oferty Kurjer zdw 85 948

Poszukuję mieszkania
4-6 pokojowego w centrum za odstępnego lub komorne roczne. — Zgłaszać się telefonicznie 18-38. Pośrednicy pożądan. Pw 10 755/54.317

Mieszkania
5 do 7 pokojowego na cele mieszkalne i biurowe w śródmieściu (Stary Rynek, Podgórna, Nowa) poszukuje adwokat. Oferty Kurjer zdw 86 129

Mieszkanie
2 pokoje i kuchnia poszukiwane, wprost od gospodarza, czynsz za rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 178

Poszukuję
pokoiu z kuchnią lub jednego pokoiu, dam zgóry dzierżawę. Oferty Kurjer zdw 86 231

Mieszkania
3-pokojowego słonecznego wprost od gospodarza poszukuje. Dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer zdw 83 608

Poszukujemy
4-5 pokoi na biura w śródmieściu lub Jeżycach, parter lub I. piętro. Oferty Kurjer zdw 86 362

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
mieszkanie 4 pokojowe śródmieście, I. piętro, na podobne 3 pokojowe ewentualnie odstąpię. Oferty Kurjer zdw 85 898

11 POKOJE UMEBL.

Panience
z własną pościelą pokój tania. Skarbowska 17, podwórze, IV. ptr. zdw 85 575

Pokój
dla dwóch panów, Półwiejska 20, parter, prawo. zdw 84 621

Skromny
pokoi. Strusia 3, m. 7. zdw 85 079

Wynajmę
mały czysty pokój z światłem elektrycznym od 1 maja 31. Narloch, Zawady blok 3, mieszkanie 6, nowe zabudowanie, zdw 85 497

Pokój
Wierzbiciele 59, I. lewo. zdw 85 495

Dwuosobowy
wydzierżawie. Stroma 26, parter, lewo. zdw 85 607

Pokój
wynajmie III. piętro, prawo, ul. Podgórna 5. zdw 85 649

2 pokoje
razem lub oddzielnie u samotnej osoby. Małeckiego 26 II. zdw 85 512

Umeblowany
wynajmie. Matejki 45, parter, prawo. zdw 85 936

Pokój
frontowy czysty. Matejki 7, III. mieszkanie 6. zdw 85 933

Pania
na wspólny pokój. Grobla 24, mieszkanie 13. zdw 83 931

Dwuosobowy
słoneczny panom, paniom ewentualnie małżeństwu. Patr. Jackowskiego 9, m. 6. zdw 85 927

Pokój
wejście z klatki schodowej. Robińska, Wrocławska 35. zdw 85 923

Dobry
pokój, lepszymu panu wynajmie. Kwiatowa 6, I. prawo, front. zdw 85 922

Pokój
dwuosobowy. Św. Marcin 4, Kalczyńska. zdw 85 921

Umeblowane
pokoje. Mostowa 16, III. lewo. zdw 85 917

Pokój
z balkonem wolny. Śniadeckich 7, III. lewo. zdw 85 915

Pokój
św. Wojciech 5, III. prawo. zdw 85 914

Pokój
balkonowy, osobne wejście, 2 osobom. Pościel własna. Stródczyńska, Chwaliszewo 21/22. zdw 83 901

Małżeństwa
Małeckiego 4, m. 4. zdw 85 681

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Małeckiego 33, I. prawo. zdw 85 974

Pokoik
panu. Gasiorowskich 11, m. 10. zdw 85 973

Pokój
umeblowany panom. Piotra Warzyńskiego 24, mieszkanie 4. zdw 85 970

Niekrepujący
frontowy od 1 V. Staszica 21, mieszkanie 3. zdw 85 967

Pokój
wynajmie. Grobla 6 Winklerowa. zdw 85 965

Niekrepujący
dwuosobowy. Małe Garbary 4, m. 1. zdw 85 961

Niekrepujący
panom utrzymanie bez Focha 41, mieszkanie 18. zdw 83 939

Pokój
panienkom. Ratajczaka 3, podwórze, III. Promelska. zdw 85 956

Pokój
dla małżeństwa. Matejki 47, parter, mieszkanie 10. zdw 85 952

Pokój
na 2 osoby do wynajęcia. Kanakowa 7, I. piętro, prawo. zdw 85 951

Pani
pokój czysty, słoneczny tania wynajmie. Wierzbiciele 19, mieszkanie 26. zdw 85 978

Małżeństwu
odnajmie pokój umeblowany. — Wolnica 6, Zaleski. zdw 83 997

Ładny
pokój dwuosobowy wynajmie. Łakowa 19, I. prawo. zdw 85 996

Pokój
ul. Rzeczypospolitej 9, w podwórze prawo, III. piętro, prawo. zdw 85 991

Pokój
wolny. Szwalczarska 27, m. 1. zdw 85 990

Pokój
1-2 osobom (utrzymanie). Matejki 39, mieszkanie 7. zdw 85 987

Pokój
umeblowany dla spokojnego pana. Małeckiego 36, m. 1. zdw 85 986

Pokój
wynajmie. Mickiewicza 17, parter, lewo. zdw 85 983

Pokój
umeblowany, duży, wynajmie 2 panom lub paniom. Kopernika 3, mieszkanie 9. zdw 85 981

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Ul. Jeżycka 46, parter, lewo. zdw 86 011

Pana
na pokój przyjmie. Wielkie Garbary 22, III. wprost. zdw 86 003

Pokoik
elektryczność, 25 zł, zaraz. Marszałka Focha 41, mieszkanie 8. zdw 86 008

Pokój
wygodny, przyzwyczajenie umeblowany z całodziennym utrzymaniem lub bez, srodowisko inteligentne, odnajmie. Oferty Kurjer zdw 86 007

Panience
na wspólny przyjmie. Beyer, Gen. Chlapowskiego 3. zdw 80 010

Pokój
umeblowany, ładny, wynajmie urzędnicze, urzędnikowi. Nowy Rynek 14/15, m. 9. zdw 86 047

Kraszewskiego
19, III. prawo. zdw 86 046

Frontowy
klatki drugiemu panu. Marcin 29, III. zdw 86 043

Pokój
Wierzbiciele 40, mieszkanie 9. zdw 86 040

Dwuosobowy
frontowy, słoneczny. Wierzbiciele 24a, m. 10. zdw 86 036

Panienci
wspólny pokój. Rybaki 15, mieszkanie 5. zdw 86 035

Przy
Moście Teatralnym pokoi. czysty, ciepły słoneczny z światłem elektrycznym Adres wskaże Kurjer zdw 86 026

Panom
Mickiewicza 11, III. prawo. zdw 86 031

Pokój
zaz do wynajęcia. Mielżyńskiego 22, Ojorowska, parter. zdw 86 030

Pokój
umeblowany, niekrepujący inteligentnemu panu. Św. Wojciech 2a, II. lewo. zdw 85 940

Pokój
jednemu lub dwom panom wynajmie Gwarna 18, III. prawo. zdw 86 034

Pokój
Młyńska 12, I. prawo. zdw 86 029

Skromny
pokoik. Stroma 7, m. 5. zdw 86 027

Pokój
2 panom, elektryczność. Hendel, Długa 4, front. zdw 86 025

Pokój
osobnym wejściem. Poczтовая 14, II. m. 3. zdw 86 009

Pokój
wspólny panom, parter, podwórze. Długa 18. zdw 86 055

Pokój
plac Nowomiejski 10 b, I. Pościel własna. zdw 86 094

Pokój
panienkom. Strzelecka 28 a, parter II. drzwi. zdw 86 082

Pokój
solidnemu panu zaraz wynajmie. Ogrodowa 19, II. prawo. zdw 86 080

Pokój
wspólny. Jachnik, Wodna 27, II. w podwórze. zdw 86 079

Pokój
dla 1-2 osób wynajmie. St. Rynek 18/19, I. lewo. zdw 86 078

Pokój
wspólny. Zamkowa 5, m. 9. zdw 86 087

Przyjmę
panienki na wspólny pokój. Wroniecka 92, wchód prawo, III. ptr., mieszkanie 10. zdw 86 086

Pokój
dla 2 pań lub panów. Żydowska 9, mieszkanie 7. zdw 86 093

Elegancki
niekrepujący, śródmieście. Skarbowska 20, m. 8. zdw 86 092

Pokój
Półwiejska 17, podwórze prawo, II. piętro. zdw 86 091

Pokój
osobne wejście panu. Św. Wojciech 1, I. wprost. zdw 86 090

Pokój
elektryczność panu. Górna Wilda 49, mieszkanie 7. zdw 86 103

Słoneczny
frontowy. Focha 38, II. prawo. zdw 86 102

Pokój
1-2 osobom, duży, elektryczność, widok ulice Wielka, wchód W. Garbary 34, IV., Undrych. zdw 86 134

Pokój
umeblowany tania wynajmie. — Grobla 19, front II. lewo. zdw 86 145

Elegancki
pokój z fortepianem, elektryczne światło. Wolnica 3, III. lewo. zdw 86 154

Dwuosobowy
tania. Szyperska 1, III. zdw 86 149

Pokój
panom lub inteligentnemu małżeństwu. Półwiejska 13, m. 16. zdw 86 148

Pokój
wynajmie. Ratajczaka 13, II. ptr. zdw 86 157

Przyjmę
panów tania na wspólny pokój. Półwiejska 30, III. I. zdw 86 150

Pokój
inteligentnemu panu. Wielkie Garbary 13, wyjście Wodna, III. prawo. zdw 86 160

Niekrepujący
balkonowy dla bezdzietnego małżeństwa lub pana. Krzyżowa 8, I. ptr. Mańkowski. zdw 86 156

Pokój
Pomorska. Zygmunta Staroego 6. zdw 86 162

Pokój
panienkom. Strzałowa 3, parter, lewo. zdw 86 163

Pokój
duży, słoneczny 2 panom zaraz. Wrocławska 54, IV. zdw 86 167

Pokój
umeblowany wynajmie, pościel pożądana. Ul. Półwiejska 11, m. 5. zdw 86 160

Pokój
skromny panom, paniom lub małżeństwu. Maszalska 1, III. zdw 86 170

Dwa
pokoje umeblowane dwuosobowo wynajmie. Śniadeckich 17, mieszkanie 11. zdw 85 390

Mały
skromny Ratajczaka 11a, 6. mieszkanie 92. zdw 86 055

Dwuosobowy
własna pościel Wierzbiciele 13, Mollerowa. zdw 86 053

Pokój frontowy
przyjmie solidnych panów lub panie. Półwiejska 13, II. prawo. zdw 86 073

Przyjmę
panów na stancję tania. Wodna 8, III., Alejski. zdw 86 164/5

Pokój
wynajmie. Matejki 57, parter, prawo. zdw 86 140

Mały
pokoik wynajmie. Ulica Stroma 6, mieszkanie 14. zdw 86 137

Wspólny
dla panienci. Piekary 22/23, mieszkanie 51, parter. zdw 85 632

2 pokoje
ładnie umeblowane, gabinet, sypialny, wynajmie, ewentualnie pojedynczo. Słowackiego 25, m. 11. zdw 86 188

Pokój
umeblowany. Ratajczaka 11 a, III. wejście, mieszkanie 68. zdw 86 187

Tani
frontowy pokój. Grunwaldzka 11, mieszkanie 6. zdw 86 185

Ładny
pokój dwom. Majewski, Słowackiego 31/33, wejście Prusa. zdw 86 182

Małżeństwu
pokój. Mostowa 26, podwórze, 4 wchód, m. 42. zdw 86 181

Kantaka 6
I. piętro, telefon, wynajmie pokój słoneczny dwom osobom z utrzymaniem. zdw 86 190

Pokój
frontowy 1-2 panom. Kopernika 9, I. prawo. zdw 86 054

Pokój
panu tynny II. lewo. Wielkie Garbary 3. zdw 86 056

Pokój
elegancki solidnemu panu. 3-go Maja 7, m. 11. zdw 86 059

Pokój
umeblowany dla panów wynajmie. Wodna 26, II. zdw 86 057

Pokój
wspólny 2 panom. Ogrodowa 15, I. podwórze lewo. zdw 86 049

Pokój
wynajmie. Chelmońskiego 4, m. 4 od 4-8. zdw 86 050

Pokój
wolny Ratajczaka 11 a, m. 101. zdw 86 106

Eleganckie
pokoje, osobne wejście, elektryczność. Wierzbiciele 13, m. 9. zdw 86 105

Centrum
pokój elegancki, frontowy, słoneczny z utrzymaniem lub bez, telefon zaraz do wynajęcia. Aleje Marcinkowskiego 17 a, m. 9. zdw 86 107

Pokój
frontowy dwom inteligentnym panienkom. Rybaki 8, I. lewo. zdw 86 089

Wspólny
pokój panu. Za Grobla 5, m. 3. zdw 86 118

Pokój
dwuosobowy wolny. Wały Jagielny 18, parter, m. 1. zdw 86 115

Kwiatowa
9, podwórze, mieszkanie 14. zdw 86 113

Wspólny
panu. Romana Szymańskiego 7, podwórze, mieszkanie 17. zdw 86 109

Pokój
Szyperska 15, Maury. zdw 86 119

Pokój
dla małżeństwa. Karwowskiego 10, II. lewo. Łazarz. zdw 86 116

Pokój

Pokój dwuosobowy. Zielona 7, parter, zdw 86 226. **Pokój** dobrem utrzymaniem - bez - Wielkie Garbary 18, wejście Woźnej, II prawo, zdw 86 283. **Pokój** czysty, słoneczny, inteligentnemu m. II, Piekary 10, zdw 86 206. **Panience** wspólny św. Marcin 21, Nowakowska, zdw 86 204. **Wspólny** panience. Ogrodowa 4, parter, zdw 86 208. **Pokój** dla dwóch panów ewent. małżeństwu, elektryczność, Kanalewa 13, m. 18, zdw 86 207. **Pokoje** wygodami. Grunwaldzka 23, Pogorzelska, zdw 86 205. **Elegancki** pokój do wynajęcia, Słowackiego 25, parter, lewo, zdw 86 305. **Umeblowany** zaraz 15 maja, Stolarska 2, parter, lewo, zdw 86 304. **Pokój** 1 osobie wynajme, Skarbowa 19, mieszkanie 10, zdw 86 307. **Pokój** umeblowany także małżeństwu używaniem kuchni, Łazarz, Ludw. Rzepeckiego 21, m. 8, zdw 86 303. **Pokój** umeblowany dla dwóch lub jednego pana, słoneczny przy Przeczniczy, Zgłoszenia Kurjer zdw 86 313. **Pokój** do wynajęcia Składowa 12, m. 7, zdw 86 317. **Śródmieście** pokój osobne wejście wynajme, Wesołowska 27, Grudnia 16, IV, lewo, zdw 86 172. **Pokój** umeblowany do wynajęcia, Woźna 1, I, zdw 86 117. **Pokoik** umeblowany do wynajęcia, Tynecka, Rzeczypospolitej 9, zdw 86 240. **Balkonowy** ewentualnie z forteianem, Szweska 14, IV, lewo, zdw 86 287. **Pokój** dla dwóch panów wynajme zaraz z światłem elektrycznym, Grobla 1a, III, zdw 86 235. **Pokój** Ratajczaka 11a, I, wejście II, prawo, zdw 86 238. **Paniom** wspólny, Dąbrowskiego 27a, Dorona, zdw 86 230. **Pokój** umeblowany do wynajęcia, Ul. Mickiewicza 15, II, lewo, zdw 86 244. **Centrum** wspólny panom Stary Rynek 43, m. 3, zdw 86 270. **Wrocławska** 17, wspólny pokój panna, elektryczność II, lewo, front, zdw 86 265. **Pokój** umebl. do wynajęcia, Piekary 24, m. 4, zdw 86 264. **Pokój** wspólny panu utrzymaniem i panience, Półwiejska 2, III, prawo, zdw 86 279. **Pokój** wynajme, Wierzbicice 30, Tacza, zdw 86 277. **Pokój** do wynajęcia, Jeżycka 35, II, prawo, jw 86 440. **Frontowy** elektryka, telefon solidnemu panu Dąbrowskiego 21a, mieszkanie 8, jw 5950. **Niekrepujący** słoneczny, Maleckiego 6, mieszkanie 11, zdw 86 357. **Pokoje** dla pań, Matejki 60, m. 8, po południu, zdw 86 365. **Niekrepujący** pokój św. Wojciech 7, I, lewo, zdw 86 292. **Pokój** niekrepujący, słoneczny, telefon, panu, Matejki 65, I, lewo, zdw 86 290. **Utrzymaniem** bez. Półwiejska 31, I, lewo, zdw 86 288. **Czysty** Ogrodowa 18, wejście IV, m. 23, zdw 86 286. **Klatki schodowej** pokój drugi większy, elektryczność Pólna 5, m. 7, zdw 86 285. **12 SZUKA POKOJU**

Poszukuje pokoju umeblowanego ewentualnie z telefonem na cichutkie biuro wraz z spaniem do 80 zł miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 85 540. **2 pokoi** poszukuje samotna wśródmięściu 15. V., osobne wejście jeden pokój mieszkalny drugi na pracownicę, marszałka ewentualnie jeden duży komfortowy. Oferty Kurjer zdw 85 590. **Pokoju** elektr. ewtl. z klatki schodowej poszukuje. Oferty cena Kurjer zdw 86 138. **Pokoju** nie wyżej II. p., słoneczny z łazienką, elektrycznością w pobliżu Aleji Marcinkowskiego poszukuje małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 86 184. **Student** szuka skromnego pokoju. Cena do 40 zł. Oferty i warunki Kurjer zdw 86 117. **Czystego** niedrogiemu pokój poszukuje urzędniczka Łazarz, Jeżyce. Oferty Kurjer rz 13 984. **Małżeństwo** z dzieckiem szuka skromnego pokoju umeblowanego. Oferty Kurjer zdw 86 327. **Pani** poszukuje pokoju najchętniej u starszej samotnej pani w okolicy Jeżyce. Oferty do Kurjera zdw 86 326. **13 LOKALE** **Ubikacje** nadające się biuro fabryce lub składnicy. Gospodarz Piekary 13 b, zdw 85 957. **Biuro** oddam zaraz Skarbowa 18, parter, prawo, zdw 86 001. **Na biura** lub przemysł odnajmie gospodarz zaraz 5 pokoi (Ratajczaka) w całości lub częściowo. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 030. **Ubikacji** na biuro ewtl. sutereny śródmieście poszukuje. Oferty Kurjer zdw 86 143. **Ubikacje** z kantorkiem przy St. Rynek odda gospodarz, Karaś, Pocztowa 3, zdw 86 203. **14 DZIERŻAWY** **Dzierżawy** 75 morg. objęcie 9 000; 50 morg 5 000; 100 morg 11 000 duży wybór Gleba, Gutkowo, Lecha 5, n w 9526. **Piekarnia** wraz z mieszkaniem przy Poznaniu do wydzierżawienia. Adres Kurjer zdw 85 337. **Warsztaty** fabryczne wydzierżawie Dąbrowskiego 88, gospodarz, zdw 85 944. **Tennis** plac na 2 korty. Poznań, jak najlepsze miejsce bezkonkurencyjne, wydzierżawie zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 932. **Willa** 8 pokojowa z ogrodem, garażem i przyległymi 10 morkami pierwszorzędnej gleby przedmieście Poznania, zaraz do wydzierżawienia, Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 85 913. **Pokój** kuchnie od gospodarza za dzierżawę wskazuje Tomczak, Wierzbicice 31, zdw 85 801. **Skład** kolonialny towaram, urządzeniem 2 pokoje kuchnia, czynsz 100 zł miesięcznie, objęcia 4 700 zł. Poznań, Sowiński, św. Marcin 22, tel. 18-97, zdw 86 095. **Rzeźnictwo** miejsce powiatowem całkiem urządzeniem, motorem, 4 pokoje kuchnia, ogród od właściciela 6 lat wydzierżawi, objęcia 4 500 zł. Sowiński, św. Marcin 22, Poznań, tel. 18-97, zdw 86 094. **Skład** pokój, Kanalewa 16, gospodarz, zdw 85 719/20. **Dzierżawy** gospodarstwa 100 do 200 morgowego od właściciela szukam natychmiast. Wyczerpujące oferty do Kurjera zdw 86 267. **Garaże** wolne do wynajęcia Sp. Akc. „Elabor”, ul. Gasiorowskich 6, Pw 10 508-15-33. **15 UZDROWISKA** **Puszczykowo** do wynajęcia 3 pokoje 2 balkony, 2 kuchnie, oświetlenie elektryczne. Wiadomość: Dr. Winkler, - Bydgoszcz, Seminaryjna 3, telefon 10-86 zdp 83 112. **Krynica** willa „Steffaja” pokoje bez utrzymania obok nowych łazienek inż Szymanowska zdw 84 113. **Krynica** willa „Dąbrówka”, Pokój jednoosobowy maj. 2 zł, czerwiec 3 zł, lipiec 4,50 zł. Druga osoba do placu złotego. Zyczącym dobre, tanie utrzymanie całonocne lub częściowe. zdw 86 248. **Piekarz** cukiernik, majster, kawaler, może stawiać koczki, szuka pracy lub dzierżawy piekarni wzgl. ożeni się z właścicielką. Zgłoszenia Szymański, Budy, powiat Krotoszyński, zdw 80 350.

Śródborów letnia stacja klimatyczna tuż za Otwockiem Bezpośrednia dogodna komunikacja kolejowa. 90 m koleja z Warszawy Chrześcijański komfortowo urządzony pensjonat Woda zimna i gorąca w każdym pokoju, Łazienki, elektryczność balkon. Adres: Śródborów, poczta Otwock, Willa „Janny” Janina Mannicka, telefon: Otwock 174, zdw 85 371. **Letnisko** 2 pokoje umeblowane, kuchnia, ogród, willa Debiec, 150 zł do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 882. **W Puszczykowie** do wynajęcia na cały sezon 3 pokoje i kuchnia oraz garaż w uroczym położeniu. Łaskawe zgłoszenia Jan Krzeszewski, Puszczykowo-Stare, zdw 86 088. **„Miłowy” Zakład przyrodoleczniczy** leczy nerwy i choroby wewnętrzne; ceny niskie. Poczta, stacja kol. Oborniki (Wlkp.), dw 3428. **Letnisko** w nowoczesnie urządzonej murewnej willi (wanny wodociąg, werandy, kuchnie etc.) w odległości ca. 10 km. od Poznania, tuż przy stacji kolejowej poczcie telefonie i wiekim lesie, oddzielne pokoje i mieszkania wolne. Informacje w Poznaniu telefonicznie 6258, zdw 85 493. **Willa** Puszczykowo 4 pokoje umeblowane śliczny park blisko dworca wynajme. Telefon 78-76, zdw 86 339. **2 pokoje, kuchnia** blisko Poznania, na letnisko, natychmiast dla zdecydowanego rezydenta poszukujemy. Telefon 44-61, Prószyński, zdw 86 215. **Rymany - Zdrój** solanki jodo-bromowe pensjonat „Gozdawa” pierwszorzędny, muryrowany, z piecami otwartej całej rok. Adres zarząd „Gozdawy”, zdw 86 252. **Puszczykowo** 2 pokoje bez mebli z używalnością kuchni od 1 maja wynajme. Blisko dworca. Oferty Kurjer rz 13 975. **16 OSOBISTE** **L.W. - Łazarz** List był niezrozumiały. Proszę podać adres do Kurjera zdw 85 970. **Zawiadomiam** Szan. Kliencie, że wróciłem z Krakowa i pracuję obecnie w instyt. Hyg. Kosmetycznym „Iris”. Piekary 5, tel. 2591, Stanisław, fryzjer damski, dw 3 492. **Autobusy** do Gniezna, Szyverska, 9, 15, 11, 13, 45, 16, 30, 20, 15, rz 13 985. **Mundek** wróc do domu - wszystko będzie dobrze! rz 9733. **Unieważniam** weksel blanco 200 zł, żyrant Bolesław Bielski, Szewska 9, Marja Hubińska, zdw 86 361. **17 PODZIĘKOWANIA** **Opiekun** społeczny p. Bronisław Wojtkiewicz, ul. Nowa 11, ofiarował dla ubogich dzieci okręgu opiekuńczego IV, odzież wartości 100 zł. Za dar składamy szczerze podziękowanie. Magistrat VIII, zdw 86 310/11. **21 ZGUBY** **Charta** znalazłem. Adres Kurjer zdw 85 924. **Znaleziono** zegarek damski w okolicy Solacza. Wskazę Kurjer zdw 89 006. **Unieważniam** zagubiona książeczka wojskowa J. Różewski Gdynia, Kamienna Góra, Wila Rybczanka, Pw 10 767-17-63. **22 ROZMAITE** **Zi 4,90** fartuch biały z rekawami, blaszcz biały od 5,90; czarny satynowy od 8,50; jacek rzeźniczy od 4,90 poleca Fabryka Bielizny J. Schubert, Wrocławska 3, Pw 10 212-13-94. **Przerabiam** naprawiam garsonki, swetry, pulowery itp. „Tricot”, tylko Szymańskiego 10, III, filij nie posiadamy. Pw 10 232-148. **2,90 zł** koszula sportowa chłopięca z wykładanym kołnierzykiem, koszula męska płócienna od 2,90, koszula trykotowa wierzchnia od 3,90, kaletony męskie trykotowe od 2,90 poleca Fabryka Bielizny J. Schubert, Wrocławska 3, Pw 10 234-13-99. **1,60 zł** koszula dzienna damska nocna od 4,90, bielizna jedwabna w bardzo wielkim wyborze poleca Fabryka Bielizny J. Schubert ul. Wrocławska 3, Pw 10 216-13-98. **Panie, które pragną wyjść zamąż za Amerykanów** inteligentne, gospodarne, prawego charakteru, bezagarnne, prawościenne, racza złożyć swe oferty z fotografią pod niżej podanym adresem. Odwrotnie podamy adresy solidnych panów II tylko Polaków, którym zależy na szczęśliwym poźyciu małżeńskim. Na wszelkie informacje, korespondencje pobraja się jednorazowo 10 w liście polec. „Advertising Art Studio” Dept. M4, P. O. Box 913, New Rochelle, N. Y. U. S. A. - Ułatwiamy odzyskać adresy krewnych i przyjazd do Ameryki, dw 3455. **Nauczycielka** państwowa - stała, starsza panna, wyjdzie zamąż. Warszawa, skrytka pocztowa 851, nw 9 734. **Pana** przystojnego poznam Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer zdw 80 306. **24 NAUKA** **Kursy** kroju modeli, szycia do samodzielności udziela Strojna, ulica Grunwaldzka 5, zdw 82 863.

Obrazy sprzedaje Wystawa Krakowskich Artystów Poznań, 3 Maja 3, dom ogrodowy, zdwp 85 584. **Reparacje** zegarków i wszelkiej biuterji wykonuje predko i solidnie. Firma F. Tarkowska, Poznań, plac Wolności 11 (pod filarami), Pw 10 241. **Obiady** jaskie mięsne pokoje wynajme ul Szymańskiego 1, I ptr lewo zdw 85 127. **Pensjonat** dla przyjeźdźnych Poznań, Gwarna 17, II. Pokoje umeblowane większe i mniejsze. Ceny niskie. T. Rowecka, zdw 85 285. **Detektywne** dwudziestolecie biuro „Greif”. Ratajczaka 15 (Apollo), Wywiad. obserwacje zdw 89 095. **Małarskie** prace wykonuje szybko dobrze, tania, Przemysłowa 27 a u p. Bamber, zdw 85 969. **Obiady** kresowe, smaczne, Kantaka 89, brama, prawo, III, zdw 86 048. **Porady** wszelkie związane z nieruchomością za minimalną opłatą. Wywoływanie, regulowanie hipotek, ugody waloryzacyjne, kupno, sprzedaż listów hipotecnych. Pośrednictwo w kupnie, sprzedaży nieruchomości. Parcelacja administracyjna. Udzielamy pożyczki na dogodnych warunkach. Lokujemy kapitały na hipotekach. Placimy najwyższe procenty od wkładów oszczędnościowych dając gwarancje 20 mil. Bank Właściciel Nieruchomości, Poznań, Piekary 1, założony w 1923, Pw 10 558/9 16.183/4. **Obiady** na maśle, także dietetyczne. - Adres Kurjer zdw 85 953. **Kapelusze** przerabia tania, ślicznie, Piekary 25, parter, lewo, zdw 86 119. **Dzielnia chromatka** z długoletnią i doświadczoną praktyką przepowiada przeszłość, teraźniejszość i przyszłość z rak. fizjonomii, grafologii, fotografii i kart. Liczne podziękowania. - Przyjmuje od 10-11 i od 3-8 wieczór. (Łazarz) Marcellego Mottego 2, II, piętro front, drzwi śród-kowe, zdw 86 345. **Garderobe** damska, dziecięca wykonuje. - Frankowska, Woźna 17/18, II, rz 13 970. **Lekarz** znalazł rozległą praktykę w przemysłowym miasteczku Wielkopolski, wielką bogatą okolicę, odpowiednie mieszkanie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 86 255. **Pokój** dla studentek lub studentów zaraz. Patrona Jackowskiego 15, Hejnowicz, jw 5952. **Wszelką** garderobe wykonuje wykwalifikowanie, Słowackiego 30, III prawo jw 5954. **23 OZENKI** **Wdowa** bezdzietna lat 42, przystojna, 2 pokojowe mieszkanie, cośkolwiek gotówką, szuka męża na dobrym stanowisku Oferty Kurjer zdw 85 916. **Kupiec** kawaler, lat 26, współwłaściciel posiadłości i interesu w mieście powiatowem poszukuje znajomości panny lub wdówki do lat 25, gospodarnej i mającej zamiłowanie do kupiectwa celem ożenku. Wymagany posag do 30 tysięcy, lub wżeni się w poważny interes. Tylko szczegółowe i poważne zgłoszenia możliwe z fotografią upraszam do Kurjera zdw 85 897.

Kursy stenografii pisanie na maszynach, Kantaka 1 II piętro, zdw 84 381. **Francuski** konwersacja przygotowanie matury (dyplom paryski). Plac Nowomiejski 6 s. parter zdw 85 942. **Student** starszy udziela sumiennie, skrupulatnie lekcji Kurjer zdw 80 013. **Kto** przysposobi na 2 kurs w Seminarjum Nauczycielkiem? Warunki, adres Kurjer zdw 86 037. **Przygotowuje** do gimnazjum i wydziałowej - Wielkie Garbary 18, wejście Woźnej, II, prawo, zdw 86 282. **25 MUZYKA** **Marjan Perzyński** nauczyciel muzyki Staszica 4, II, ptr. m. 6 udzielam gry na skrzypcach, fortepianie mandolinie, zdw 80 329. **26 ROZRYWKA** **1 1/2 zł** wypożyczalnia książek, największa w Poznaniu, Wiecej 10 000 dzieł, Wielki wybór. Ostatnie nowości. Udoskonalony sposób wypożyczania Książek bezpłatnie. „Książka Antykwariat” Woźna 12, zdw 85 920. **Kino „Tezca”** Od dziś „Pod bandera miłości”, zdw 86 131. **Kino Edison** Ryszard Barthelmess, Betty Compton w dramacie sensacyjno-erotycznym Zakleta Rzeką, Pw 10 760-17,66. **27 SZUKA PRACY** **Pomocnik** garmcarski z dobrymi świadectwami szuka pracy. Gdzie wskaze ekspedycja Kurjera zdw 85 023. **Podróżujący - żelazniak** z 18 letnią praktyką w zawodzie dobre polecenia szuka posady. - Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 068. **Dziewczyna** z dobrym gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 585. **Sierota** lat 23, spokojna z dobrymi świadectwami, obeznana wszelkich punktach gospodarczych która już samodzielnie pracowała poszukuje posady do samotnej osoby lub państwa bezdzietnego zaraz lub 1 maja. Oferty do Kurjera zdw 85 518. **Służąca** sumienna pracowita dobru świadectwem poszukuje miejsca 1. V. Oferty Kurjer zdw 85 513. **Pomocnik biurowy** z dwuletnią praktyką włada też językiem niemieckim oraz angielskim, z własnym motocyklem i z kaucją zł 500, poszukuje posady 1. V. Oferty Kurjer zdw 85 485. **Biuralistka** poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 85 423. **Inteligentna osoba** nawskroś uczciwa i sumienna z dłuższą praktyką gosp. kobiecego zna sie doskonale na prowadzeniu domu i kuchni poszukuje posady od 1-go lipca lub później. Łask. zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 85 839. **Gospodyni** samodzielna, uczciwa, pracowita, poszukuje posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 85 733. **Osoba** uczciwa krytycznym położeniu - prosi o posługę przedpołudniową. Oferty do Kurjera zdw 85 861. **Dyplomowany majster** slusarski z szkołą techniczną, długoletnią praktyką również na prace tokarskie dobru świadectwami, poleceniami, poszukuje posady majstra lub podmiatra w dziale slusarskim lub tokarskim Oferty uprasza Poznań, Górczyńska 15, skład kolonialny, zdw 85 902. **Technik budowlany** (dobry rysownik) poszukuje posady miejscowości obojetna Oferty Kurjer jw 5918. **Gospośnia** przyjemna posada za małym wynagrodzeniem Oferty Kurjer zdw 85 880. **Posługaczka** poszukuje posługi przed południem od 1. Oferty Kurjer zdw 85 879. **Dziewczyna** do wszystkiego poszukuje posady do prac domowych. Oferty Kurjer zdw 85 877. **Dziewczyna** skromna uczciwa poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 875. **Stenotypistka** pisząca biegle na maszynie z dokładną znajomością książkowości podwójnej, amerykańskiej i wszelkich prac biurowych poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 86 041. **Dziewczyna** umiejąca cośkolwiek gotować, kochająca dzieci, poszukuje posady 1. 8. Oferty Kurjer zdw 86 048.

Dziewczyna ze wsi poszukuje posady do wszystkiego od 1. 5. Oferty Kurjer zdw 85 946. **Dziewczyna** inteligentna skromna z prowincji poszukuje posady do dzieci i prac domowych. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 939. **Posługi** poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 935. **Syn** wdowy po wyższym urzędniku państwowym, bardzo uzdolniony, ma chęć wyjechać się elektrotechniczą 156 slusarską Kłóry z szlachetnych mistrzów przyjął go w naukę. Miejscowość obojetna Oferty Kurjer zdw 85 934. **Silna** chętna pracownica poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 85 928. **Krawcowa** poszukuje posady w domu i poza domem, również na prowincji. Oferty Kurjer zdw 85 926. **Dziewczyna** uczciwa, pracowita z gotowaniem i praniem poszukuje posady od 1 maja Oferty Kurjer zdw 85 905. **Polsko - niemiecka korespondentka** biegle maszynistka poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 85 903. **Książkowa kasjerka** z niemieckim z większą kaucją poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 85 902. **Posady** szuka kelner, pracował w pierwszych domach, ewentualnie obejmie bufet na rachunek kaucją 1 000 zł do dyspozycji. Oferty Kurjer zdw 85 900. **Dziewczyna** starsza, uczciwa i skromna poszukuje posady do wszelkiej pracy z gotowaniem 1 maja Oferty Kurjer zdw 85 896. **Fryzjerka** manikurzystka przyjmie posadę od 1. 5 Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 85 895. **Dziewczyna** z prowincji porządna, uczciwa, skrzetna, czysta, dobrego domu, poszukuje posady do wszystkiego od 1 maja do uczciwych państwa Oferty Kurjer zdw 83 802. **Pani z towarzystwa** władająca polskiem, francuskim rosyjskiem, niemieckim do konwersacji i ewentualnie wyrecytowania pani domu szuka posady, najchętniej na wies. Oferty Kurjer zdw 85 887. **Samodzielną** pomocnik zegarmistrzowski poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 85 975. **Posługaczka** poszukuje posługi od 1. Oferty Kurjer zdw 85 972. **Chłopiec** lat 19 poszukuje dowolnej pracy za utrzymanie. Oferty Kurjer zdw 85 971. **Dziewczyna** uczciwa i wierna do wszystkiego poszukuje posady z dobru poleceniem. Oferty Kurjer zdw 85 963. **Dziewczyna** poszukuje posady do dzieci i lekkiej pracy domowej Oferty Kurjer zdw 85 958. **Aptekarska** silna pomocnicza z kilkuletnią praktyką, dobru referencjami poszukuje posady w Poznaniu lub na prowincji Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 85 955. **Ekspedjentka** początkująca z branży bławatów i konfekcji poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 85 933. **Dziewczyna** do wszystkiego poszukuje posady 1. 6. 31 Oferty Kurjer zdw 85 935. **Posługaczka** poszukuje posady z praniem i gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 85 934. **Panienska** z dobru rodziny, kochająca dzieci do dzieci, z dobru świadectwami, Oferty Kurjer zdw 85 933. **Młody** początkujący księzkowy, mający biurowość, korespondencje, registraturę, pisanie na maszynie, obejmie posadę zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 930. **Panienska** lat 19, poszukuje posady do dzieci, tylko do lepszego państwa. Oferty Kurjer zdw 85 938. **Książkowa bilansistka** pisząca na maszynie poszukuje posady za małym wynagrodzeniem Oferty Kurjer zdw 85 934. **Panienska** skromna uczciwa z porządnej rodziny szuka posady do 1-2 dzieci, zna także sycie, język polski, niemiecki, rosyjski. Oferty Kurjer zdw 86 004. **Dziewczyna** umiejąca cośkolwiek gotować, kochająca dzieci, poszukuje posady 1. 8. Oferty Kurjer zdw 86 048.

Poszukuje
posady do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 80 312

Dziewczyna
wiejska — poszukuje posady od 1 maja do wszystkiego z gotowaniem w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 86 042

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 041

Stenotypistka
polsko-niemiecka ze znajomością języka francuskiego szuka posady. Oferty Kurjer zdw 80 024

Posługaczka
uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 023

Panienska
z porządną rodziną poszukuje posady do dzieci lub za pokojową z szyciem. Kudzińska, Lwówek, powiat Nowy Tomyśl. Oferty Kurjer zdw 86 020

Dziewczyna
sumienna, czysta, poszukuje posady. Kaszuba, Karwowskiego 6. l. lewo. Oferty Kurjer zdw 86 019

Stenotypistka
szuka popołudniowego zajęcia. Oferty Kurjer zdw 86 017

Krawcowa
samodzielną szuka posady. Oferty Kurjer zdw 86 096

Kucharka
starsza, sumienna poszukuje posady 1 lub 15 maja. Oferty Kurjer zdw 86 146. Najchętniej w centrum miasta.

Dziewczyna
do wszystkiego z cośkolwiek gotowaniem szuka posady od 1. Oferty Kurjer zdw 86 147

Kucharka
do wszystkiego szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 86 155

Dziewczyna
średnim wieku z prowincji poszukuje posady z gotowaniem bez prania. Oferty Kurjer zdw 86 168

Kto
wskaże mi posadę kierownika buchalterji, kontokorencysty lub biurowego temu da gratis jedno lub dwuosobowy pokój umeblowany. Oferty Kurjer zdw 85 400

Poszukuje
posady stałej lub godzinowej kierownika buchalterji kontokorencysty lub biurowego. Oferty Kurjer zdw 85 401

Administrator - rzadca
rolny pierwszorzędne referencje przyjmie posadę zarządcy lub od lipca. Łaskawe zgłoszenia ul. Skarbowska 4, m. 7. Oferty Kurjer zdw 86 069

Emeryt
kolejowy (lat 40) szuka jakiegokolwiek zajęcia za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 80 063

Inwalida
wojenny ogrodnik z rodziną poszukuje posady. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym. Poznań, Fredry 7, pokój 47, tel. 39-97. Oferty Kurjer zdw 86 052/a

Dziewczyna
znająca się na kuchni, pracownia i sumienna szuka posady, najchętniej do jednej osoby. Łaskawe oferty „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod 54.320. Pw 10 757/54.320

Dziewczyna
dobrze polecona z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 186

Służąca
starsza, mająca dobre świadectwa i umiejąca gotować poszukuje posady do wszystkiego. Łaskawe oferty Kurjer zdw 86 183

Panienska
inteligentna, władająca językiem polskim i niemieckim, znająca cośkolwiek szycie i robotki, szuka posady do dzieci. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 86 269

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Upiór w operze”.
- Aurora: „Ludzie bez oblicza”.
- Casino: „Kochanek Jej Zmysłów”.
- Colosseum: „W szponach intrygantów”.
- Corso: „Czarny Jeździec” i „Zulejka Perła Haremu”.
- Edison: „Zaklęta Rzeka”.
- Haria: „Golgota uczciwej kobiety”.
- Metropolis: „Okręt Straceńców” oraz rewja p. t. „Od Madrytu aż do... Barcelony”.
- Odeon: Stargane struny.
- Renaissance: „Apasze z Montmartre”.
- Teatr: „Monte Carlo”.
- Teatr: Pod banderą miłości.
- Wilsona: Anna Karenina.

Służąca
poszukuje posady z praniem, gotowaniem, nie samodzielnie. Oferty Kurjer zdw 86 180

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego ze skromnym gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 86 104

Sierota
szuka jakiegokolwiek posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 86 120

Krawiec
poszukuje pracy na sztuki miarowe. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 114

Początkujący
pomocnik z branży kolonialnej poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 86 123

Posługaczka
uczciwa, czysta szuka posługi od 1-go. Oferty Kurjer zdw 86 128

Posługaczka
uczciwa, szuka posługi po południu. Oferty Kurjer zdw 86 061

Panienska
z dobrej rodziny poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych obojętnie gdzie. Umie roboty ręczne. Oferty Kurjer zdw 86 048

Sierota
lat 27, szuka posady u samotnej pani do dzieci lub starszych państwa. Oferty Kurjer rz 13 926

Inwalida
podeszłym wieku z dobrym świadectwem, znający język polski, niemiecki, który pracował przeszło 11 lat w zakładzie, szuka stałej posady woźnego lub portjera. Oferty Kurjer rz 13 962

Młoda
osoba, dobrze polecona poszukuje całodziennego zajęcia lub posady do dzieci od 15. bez pensji, tylko za pokój i obiady. Oferty Kurjer zdw 86 319

Starsza
osoba z lepszej rodziny poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego, ma dobre świadectwa. Oferty do Kurjera zdw 86 322

Panienska
z kursem handlowym, roczną praktyką biurową szuka posady jako uczennica do biura. Oferty Kurjer zdw 86 324

Młodsza
biuralistka z praktyką szuka posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 86 323

Ekspedjentka
młoda przystojna, biegła w rachunkach, pisanie na maszynie, znająca dobrze krawieczyznę szuka posady, da gwarancję. Oferty Kurjer zdw 86 332

Sierota
ze wsi poszukuje posady do dzieci lub do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 86 334

Wdowa
po urzęd. gosp. znająca gospodarstwo wiejskie, miejskie oraz ogrodnictwo szuka posady (wiek średni) gospodyni, wyreczytelki. Oferty Kurjer zdw 86 338

Poszukuje
posługi z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 86 200

Młodsza
dziewczyna szuka posady do prac domowych. Oferty Kurjer zdw 86 213

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 86 212

Kucharka
do prywatn. z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 209

Dziewczyna
do wszystkiego lub jako pokojową poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 223

Dziewczyna
uczciwa z dobrymi świadectwami gotowaniem i cośkolwiek szyciem poszukuje posady, najchętniej u krawcowej zaraz. Oferty Kurjer zdw 86 243

Młody
inteligentny i energiczny kawaler, przybyły z zagranicy, posiada świadectwa monter-szofera z Paryża, może prowadzić korespondencje francuską i tłumaczyć poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 86 234

Poszukuje
stróżostwa domu zawodu szofer znający się na centr. ogrzewaniu i elektrotechnice, żonaty, bezdzietny. Łaskawe oferty Kurjer zdw 86 276

Starsza
dziewczyna szuka posady do prac domowych lub do dzieci 1 maja. Oferty Kurjer zdw 86 311

Osoba
z lepszej rodziny poszukuje posady od 1 maja jako gospodyni lub służącą. Oferty Kurjer zdw 86 177

Posługaczka
poszukuje posady zaraz okolica Łazarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 314

Poszukuje
posługi. Oferty Kurjer zdw 86 173

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 86 309

Panna
poszukuje posady ekspedjentki, najchętniej w składzie kolonialnym. Oferty Kurjer zdw 86 241

Bezinteresownie
przyjmę posadę jako początkująca biurowa na przedpołudnie. Oferty Kurjer zdw 86 229

Posługaczka
szuka posady od 1 maja, śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 86 260

Uczciwa
z samodzielnym gotowaniem szuka posady 1 maja. Oferty Kurjer zdw 86 268

Młoda
panienka kasjerka poszukuje posady z mniejszym wynagrodzeniem od zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 86 263

Ślusarz - szofer
egzaminowany lat 31, mając 10-letnią praktykę poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 86 262

Panna
inteligentna, pracownia, uczciwa, znająca szycie, robotki, gospodarstwo domowe, dokl. język niemiecki poszukuje porady do dzieci, wyreczytelki lub też składu. Dobre świadectwa. Oferty Kurjer Pozn. zdw 86 261

Posady
poszukuje starsza osoba z dobrymi świadectwami bez spania. Oferty Kurjer zdw 86 267

RABKA
Pensjonat „Łowiczanka”
OTWARTY CAŁY ROK.
nw 9372

Francuska
34 lat, poszukuje posady. Wykształcenie wyższe, język angielski, muzyka, Bydgoszcz, poste restante, Camill Vertel. Oferty Kurjer zdw 86 254

Stenotypistka
polsko-niem. biegła, obznajmiona z wszelkimi pracami biurowymi pragnie zmienić posadę. Zgłoszenia pod zdw 86 253

Młodsza
posługaczka poszukuje posługi. Oferty Kurjer jw 5955

Pomocnik księgarski
z 10 letnią praktyką obeznany dobrze w sortymencie polskim, niemieckim dziale nut i pomocy naukowej poszukuje posady w kraju lub zagranicą. Łaskawe oferty uprasza Jan Perdoch, Poznań, Warownia II Zegrze. Oferty Kurjer zdw 86 358

Panienska
poszukuje posady do bufetu albo do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 86 356

Pomocnik fryzjerski
poszukuje posady Hoffmann. — Śmigiel, Kilińskiego 55, nw 9542

Dame
parisienne diplomée professeur d'anglais désire place à la campagne pour l'été auprès d'un ou deux enfans. Offerte „Par” Aleje Marcinkowskiego 11, sub 54.323. Pw 10 763-54.323

Dziewczyna
pracownia poszukuje posługi do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 86 363

Panienska
inteligentna, muzyczna, lat 20, pomocna w pracach szkolnych przyjmie posadę do towarzyszenia pani lub paniemki, także na wyjazd. Oferty Kurjer zdw 86 251

Książkowy
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 289.

28 WOLNE MIEJSCA

Podróżujący
drogerzysta, dobrze zaprowadzony w poznańskim i na Pomorzu, natychmiast potrzebny. Zgłoszenia do „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod 17.20 Pw 10 372-17.20

Sekretarz
adwokacki, sumienny, obeznany z prawami notarialnymi do biura na prowincji potrzebny od 1 czerwca. Zgłoszenia z podaniem pensji Kurjer zdw 85 424

Ogrodnik
wojny, od wojskowości potrzebny do ogrodnictwa handlowego zaraz specjalności: kwaciarstwo i warzywnictwo. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 594

Podróżującego
(przedstawiciela) o dobrej prezencji, inteligentnego i pracowitego poszukuje poważne przedsiębiorstwo branży drogerijno-chemicznej w celu stałego odwiedzania klientów na prowincji i zaprowadzenia pokupnego artykułu sezonowego. Posada stała od 1.5. rb. Oferty z podaniem pretensji i referencji do „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 16.239 Pw 10 678-16.239

Potrzebna
przychodnia dziewczynka z dobrego domu do dwojga dzieci. Magowska Działyskich 9. Oferty Kurjer zdw 85 878

Uczeń
do składu blawatów z dobrymi świadectwami, władający językiem polskim i niemieckim może się zaraz zgłosić Oferty Kurjer zdw 85 947

Krawcowa
w dom potrzebna. Adres wskaże Kurjer zdw 85 941

Służąca
wszystkiego szyciem, Kraszewskiego 11, mieszkanie 12. Oferty Kurjer zdw 85 938

Kucharka
pierwszorzędna uczciwa potrzebna 15 maja Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 85 912

Dzielny
podróżujący z branży cukierniczo-spożywczej potrzebny. Zwierzyniecka 7, I piętro, Ninabur. Oferty Kurjer zdw 85 907

Uczennice
do haftu, 3 miesięczny kurs 40 zł, po kursie gwarancyjna posada. Oferty Kurjer zdw 85 904

Uczennica
biurowa, czystąką, biegłą niemieckie, poszukiwana. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 888

Młodszy
pomocnik, dzielny, uczciwy, branży spożywczo-delicatesowej do słynnej miejscowości uzdrowiskowej od 1. 6. potrzebny. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 883

Fryzjerka
działa, uczciwa, z dłuższą praktyką, całkowiitem utrzymaniem, potrzebna od 15. 5. 31 r. Fr. Skoracki, Kościelnia, Aleje Kościuszki 33. Oferty Kurjer zdw 85 968

Kierowniczkę
samodzielną do składu cukierków przyjmie. Kaucja wymagana Oferty Kurjer zdw 85 990

Potrzebny
młody człowiek wykształcenie 6. 7 klas gimnazjalnych do załatwiania spraw na mieście. Oferty „Warszawianin” Kurjer Poznański zdw 85 985

Lekarzowi
chorób nerwowych dłuższą praktyką wskaże świętą posadę. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 86 012

Poszukuję
marszantki samodzielnej na prowincji, wypożyczenie 300 zł. Pościel własna Oferty Kurjer zdw 85 999

Chłopak
do posyłek potrzebny zaraz. Piekarnia, Strzelecka 21, A Ludwiczak. Oferty Kurjer zdw 86 002

Zdolne
krawcowie potrzebne. Pamiątka 25 (Wilda). Oferty Kurjer zdw 86 038

Dziewczyna
od wszystkiego z gotowaniem potrzebna. Pensjonat, Skarbowska 3. I. Oferty Kurjer zdw 80 033

Krawcowa
na fartuchy potrzebna. Górna Wilda 13 Organistka. Oferty Kurjer zdw 86 032

Panny
samodzielne na piaseczce i suknie potrzebne zaraz. Grobla 25 a, m. 6. Oferty Kurjer zdw 85 960

Potrzebni
agentki i agenci za wysoka prowizją. Oferty Kurjer zdw 86 077

Podręczna
do kapeluszy damskich potrzebna Romana Szymańskiego 2, m. 3. Oferty Kurjer zdw 86 076

Służąca
czysta potrzebna. Dolna Wilda 77, mieszkanie 11. Oferty Kurjer zdw 86 101

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Marszałka Focha 36, w składzie spożywczym. Oferty Kurjer zdw 86 211

Dobrze
wprawną pannę do dobrej miarowej pracy przyjmie. Talkowski Strzelecka 81. Oferty Kurjer zdw 86 153

Krawcowa
samodzielna może się zgłosić do pracowni miarowej. Posada stała. Oferty Kurjer rz 13 963

Dziewczyna
dłuższymi świadectwami, na wyjazd na letnisko pod Poznań, samodzielna, do wszystkiego, może się zgłosić Al. Marcinkowskiego 17, m. 7, godz. 6 do 8 wiecz. Oferty Kurjer zdw 86 216/7

1 dolara za każdą żywą pluskwę

znaleziona po przeprowadzeniu dezynfekcji preparatem „Fumigatore Cimex” przy zastosowaniu się do sposobów użycia wyplacimy natychmiast. „Fumigatore Cimex” jest świeżą dezynfekcyjną, ciepłą radykalnie w ciągu 3 godzin wszelkie insekty (pluskwy, wszy, mola, karaluchy) i mikroby chorobotwórcze po wy-padkach chorób. T w 1381

Panienska
do bufetu potrzebna. Restauracja, Półwiejska 5. Oferty Kurjer zdw 86 291

Posługaczka
potrzebna. Górna Wilda 44. — Wyrwiński. Oferty Kurjer zdw 86 258

Krawcowa
domowa, pewna swem zawodem potrzebna. Język niemiecki. Oferty Kurjer zdw 86 171

Potrzebne
modelki milej powierzchowności do pracy w oknach wystawowych. Zgłoszenia: Hotel Victoria pokój 42, 1-3, 7-8 pp. Pw 10 754/54.312

Krawcowa
samodzielna z długoletnią praktyką potrzebna. „Mira” Marszałka Focha 36, 6-8 wieczór. Oferty Kurjer zdw 86 111

Dziewczyna
czysta, samodzielnym gotowaniem może się od 1. 5. zgłosić. Mrugałski, Grobla 29, skład. Oferty Kurjer zdw 86 127

Służąca
z samodzielnym gotowaniem z dobrymi świadectwami potrzebna. Ciężka, Masztalarska 5 a, skład. Oferty Kurjer zdw 86 347

Ekspedjentka
z branży cukierniczej, dzielna w rachunkach oraz w ekspedycji zaraz potrzebna. Cukiernia Hoffmann i Skowroński, Wielka 15, rz 13 973

Służąca
czysta. Grobla 1 b, III. lewo. Oferty Kurjer zdw 13 963

Krawcowa
na suknie potrzebna. Górna Wilda 47, m. 5. Oferty Kurjer zdw 13 965

Pomocnica
krawiecka potrzebna. Jeżycka 50, m. 18. Oferty Kurjer zdw 86 166

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego od 1. 5. potrzebna. Rakowska, ul. Dąbrowskiego 77, godz. 3-6. Oferty Kurjer zdw 86 218

Służąca
z gotowaniem potrzebna. Matejki 53, II, prawo. Oferty Kurjer zdw 86 142

Ekspedjentka
starsza z branży obuwia, dobrze polecona poszukiwana zaraz. Oferty z odpisami świadectw prosimy skierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdw 86 204

Robotnik
młodszy potrzebny, pożyczka pożądana do 1000 zł. Oferty Kurjer zdw 86 224

Uczeń
stolarski potrzebny. Debiec, ul. Makowa 12. Oferty Kurjer zdw 86 300

Krawcowa
dobra siła potrzebna. Dąbrowskiego 39, mieszkanie 1. Oferty Kurjer zdw 86 299

Kino „ODEON”, ul. 27 Grudnia 14.
Rewelacyjny film
STARGANE STRUNY
„LA POSESSION”
Potężny dramat erotyczny podług słynnego utworu francuskiego pisarza Henry Bataille'a. W roli głównej najgenialniejsza tragiczka świata FRANCISZKA BERTINI.
W przygotowaniu „Dzika Orchidea” i „Poganin”

Humor zagraniczny

— Czy często turyści spadają w przepaść?
— Nie, zazwyczaj tylko raz.

Przedpłata
na miesiąc maj 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku Ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kwiecień 4,00, w agencjach w mieście 4,50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu 4,70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 5,01 kwartalnie 15,03, pod opaską w Polsce 9,00, pod opaską w innych krajach 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkościątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 50 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potoczными 240 gr. od 1-lamowego miliona ogłoszenia wieczornego oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt do godz. 9 przedpołud. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada. część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.